Milliyet
ÇOCUK
17 Ağustos 1981 ● Sayı 34 ● 25 Lira

TÜRK TİCARET BANKASI
İşbirliğiyle hazırlanan
• BÜYÜK DÜNYA KEŞİFLER TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

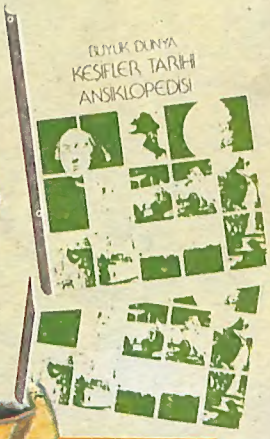

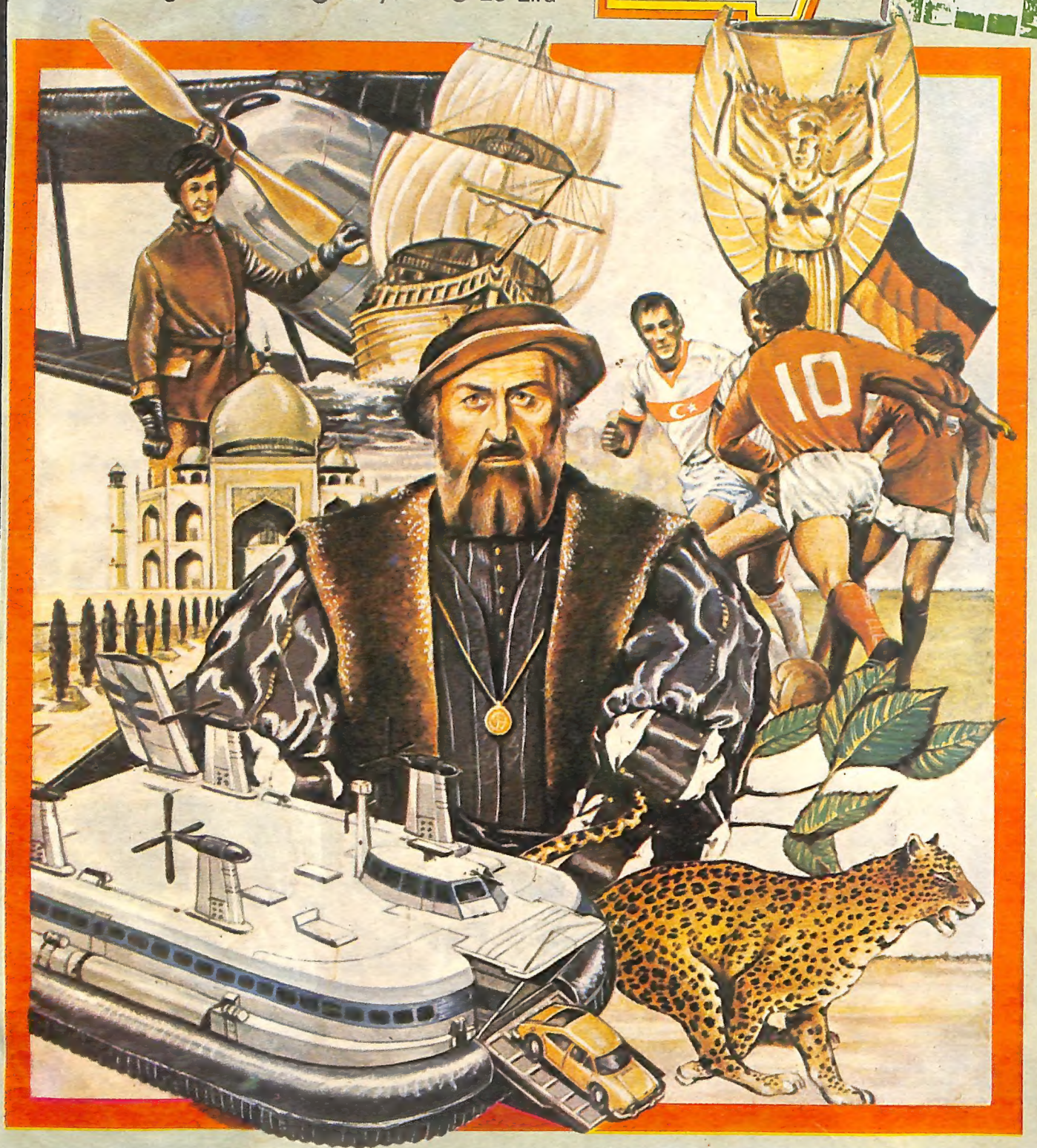

"Bizim Takım olarak, geçen gün, gittik, hepimiz birer paket Ülker Bego aldık, yedik. Amacımız, Ülker Bego'ya not vermekti. (Hep biz not alacak değiliz ya!)

İşte, Ülker Bego'nun sınav sonunda aldığı notlar:

Lezzeti	: Pekiyi
Besleyiciliği	: Pekiyi
Tazeliği	: Pekiyi
Ambalajı	: Pekiyi
Fiyatı	: Pekiyi

Ülker Bego, kocaman bir aferin'i haketti doğrusu. Bir kere, çok lezzetli. Taptaze. İnsanın ağzında dağılıyor. Sonra, içinde vitaminler, mineraller var. Öğrendik, biliyoruz ki vitamin ve mineraller, sağlığımız, gelişip güçlenmemiz için çok yararlı. Ülker Bego, besleyici.

Sizin Takıma da öneririz. Ülker Bego, bizler için özel. Tam bize göre.

Dikkat! Vitamin ve mineralleri henüz öğrenmemiş, bu konulara gelmemiş olan arkadaşlar, öğretmenlerine sorsunlar, kitaplarından öğrensinler. Vitaminler, mineraller çok önemli."

ÜLKER
Gıda Sanayii ve Ticaret A.Ş.

REKLAMCILAR LTD.

BİZDEN SİZE

ARMAĞAN YAĞMURU"na yeni bir biçim verdik. Bundan sonra göndereceğiniz kuponlarda sıkça başımıza gelen yanlışlar olmayacak. Kuponlarımız, yeni cildimizde 1'den itibaren numaralanıyor. Buna göre, her 4 kupona (1-4) kitap, her 6 kupona (1-6) futbol topu, her 8 kupona (1-8) bisiklet ve her 12 kupona (1-12) da televizyon dağıtacağız.

Bu kuponları kesip bize gönderirken adınızı, soyadınızı, açık adresinizi ve hangi "Armağan Yağmuru"na katılmışsanız onu, zarfın üzerinde özellikle belirtmeniz gerek. Bunu sakın unutmayınız!

BİZİM İSTEKLERİMİZ

BİR kaç kez yineledik; daha önce özel eklerle verdiğimiz "Büyük Doğa Tarihi Ansiklopedisi"nin kapaklarını alan ve ciltlettirmek isteyen okurlarımız, ciltçiye "dört bir yanından kesilecek ve Amerikan tutkallı cilt olacak" diye belirtecekler. Ciltlerinizi sakın iplik dikişli yaptırmayınız!

OKURLARIMIZIN bir çoğu, yukarda andığımız ansiklopedinin cilt kapağını edinemediklerinden yakınıyorlar. Aşağıdaki adrese 150 liralık posta pulu gönderdiklerinde, cilt kapakları adreslerine yollanacaktır. Adresimiz, "Milliyet Satış Servisi, Cağaloğlu/İstanbul'dur.

Esenlik dileklerimizle.

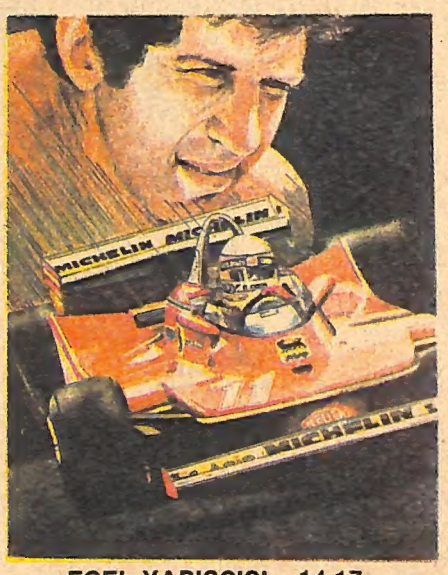

ECEL YARIŞÇISI 14-17

İÇİNDEKİLER

Gümüş Örümcek 4-5
Tarzan 6-9
Dünyayı Aldatan Adam 10-11
İstanbul Serüveni 12-13
Armağan Yağmuru 18

ÖZEL EK'TE
Demir Yumruklu Adam
Siyah Kurd
Söylev (Nutuk)
Büyük Dünya Keşifler Tarihi Ansiklopedisi
Kin Süvarisi

Sinema, TV, Sağlık, Plak, Kitap 19-20
Hafiye 99 20
Mırnav 21
Hikâye: Burhan Günel 22-23
Şiir: Yalvaç Ural 23
Yeni Gazete 24-25
Cimcime 26-27
Kırk Ambar 28-29
Okurdan Okura 30-31
Bilmece-Bulmaca 32-33
Nasıl Yaşar? 34

Milliyet ÇOCUK

Milliyet Gazetecilik A. Ş. adına Sahibi:
AYDIN DOĞAN

Genel Müdür:
YEKTA OKUR

Yayın Yönetmeni:
TARIK DURSUN K.

Sorumlu Yazışleri Müdürü:
MEHMET İLKORUR

Adres: MİLLİYET GAZETESİ/Nuruosmaniye Cad. No: 65 Cağaloğlu/İstanbul. Abone ve satış için başvuru: Milliyet Gazetesi Satış Servisi, Cağaloğlu/İstanbul. Abone koşulları: Yıllık 1500, Altı aylık 750 Tl. (Uçak ile Yıllık: 1650, Altı aylık 875 Tl.) Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir. Dizgi ve baskı: Milliyet Tesisleri. Türkiye'de fiyatı: 25, Kıbrıs'ta: 30 Tl.

Yıl: 11
17 Ağustos
Cilt: 4

34 • SAYI

OKURUN SESİ

BU sayfada yayınlanacak dilek ve eleştirilerinizi içeren mektuplarınızı **"Milliyet Çocuk Dergisi/Okurun Sesi: Cağaloğlu-İstanbul"** adresine bekliyoruz.

Tarzan çizgi romanını çok seviyorum. Dergimi alır almaz ilk okuduğum çizgi roman o oluyor. Ansiklopedi de severek okuduğum sayfalar arasında, tüm Milliyet Çocuk Dergisi yapımcılarına teşekkür ederim.

İsmail HALLAÇ (Bursa)

Derginizi ilgiyle okuyorum. En sevdiğim sayfa "Mırnav"ın serüvenleri. Bir de daha önce size şiirlerimi göndermiştim, yayınlamıştınız. Yine göndersem acaba yayınlar mısınız?

Nalan KOCA (Ankara)

Ansiklopedi ekiniz çok güzel. Çizgi romanları okur gibi bir başlayışta bitiriyorum. Bilmece-Bulmaca sayfasına daha değişik bilmeceler koyarsanız sevinirim.

Dilek BİRGÜL (İzmir)

Yeni başlayan "Siyah Kurd" adlı çizgi romanı çok sevdim. Acaba ilerde başka serüvenlerini yayınlayacak mısınız? Pul köşesinde yeni çıkan pulları da duyurursanız çok sevinirim. Bir de Cimcime'nin daha uzun yayınlanmasını istiyorum.

Yalçın GÜR (Samsun)

İki yıldan beri derginizi almaktayım. Ve her yıl cilt yaptırıyorum. Ama ne var ki ciltleri güzel olmuyor. Sizden ricam, acaba yıl sonunda dergilerimiz için güzel cilt kapakları veremez misiniz?

Hasan TOROS (İstanbul)

Korkusuz Üçler

GÜMÜŞ ÖRÜMCEK (12)

ENID BLYTON'ın Romanı

Resimler: SEMİH POROY

ÜÇ tünelden akan suların birleştiği büyükçe bir bölmeye gelmişlerdi. Dimitri kayığı diğerlerinden daha dar olan soldaki tünele soktu. Rudi de daha kısa bir sopa alıp kayığın taş duvarlara çarpmasını önledi. Zaman zaman çok alçak bir yerden geçerlerken hepsi başlarını eğiyorlardı.

Rudi, "Dimitri'yi dün bandoyu idare ederken gördünüz," dedi çocuklara " O da bu kanalları bizim kadar iyi bilir."

Efe, Elena'ya; "Şişman nerede?" diye sordu.

"Bizi bekliyor. Kayık hepimizi alacak kadar büyük değildi. Üstelik onun bulunduğu yer güvenli. Onu elçiliğinize götürmek istedim ama sizi kurtarma umudu varken böyle bir şeye yanaşmayacağını söyledi."

İşte Efe böyleydi!

"Dimitri, neredeyiz?" diye seslendi Rudi. "Ben yönümü iyice şaşırdım."

"Saklanma yerine varmadan bir dolanıyoruz, beş dakikaya kadar orada oluruz."

Birkaç tünelin birleştiği büyük bir bölmeye daha gelmişlerdi. Dimitri bu kez ortadakini seçti. Bu tünel daha genişti, artık rahatça oturabiliyorlardı kayığın içinde. Bir süre gittikten sonra ilerde bir ışık gördüler.

"İlerde biri var!" dedi Çekirge korku dolu bir sesle.

"Talihimiz varsa, bu Efe'dir," dedi Elena. "Buluşma yerimiz orası!"

Işık giderek büyüyordu. Fener kanalın kenarında bir oyuğa yerleştirilmişti. Işığın yanında çömelmiş duran Efe sevinçle karşıladı arkadaşlarını.

"Çocuklar, sizi gördüğüme ne kadar sevindim bilemezsiniz. Bir iki fare de bana eşlik etmek istedilerse de hepsini kovaladım."

Kendilerini taşların üstüne atarlarken Rudi;

"Ustalar kanalları yaparlarken bu doğal mağarayı bulmuşlar," diye anlattı. "Duvar yapmaktan daha elverişli olduğu için böyle bırakmışlar. Ben burasını yıllar önce keşfettim. Bu kanalları keşfe çıkan gizli bir derneğimiz vardı. Babam bizi önlemek için elinden geleni yaptı ama biz yine de çocukluğumuzda avucumuzun içi gibi öğrendik buraları. O çocukça oyunlarımızın ne kadar yararlı olacağını düşünmemiştik bile."

Elena, "Şimdi durumumuzu konuşmalıyız artık," dedi. "Planlarımızın tüm işlerliğini kaybettiğine eminim."

"Önce bana olanları anlat! Dimitri, sen nasıl oldu da geldin buraya?"

"Muhafızlar babanı tutuklamaya geldiklerinde ben de sizdeydim. Gizli kapıdan kaçtım. Sonra içersine kulak verip dinledim. Yüzbaşı babana 'Hain oğlunuz tutuklandı ve yakında hepiniz yargılanacaksınız,' dedi. Ama Elena'dan söz etmedi. Onun kaçmış olduğunu anladım.

"Planlarınızı bildiğim için Elena'yı bulup yardım etmek için kanallara girdim. Yağmur yağdığı için kanallar doluydu, bu yüzden eski kayığımızı da aldım."

"Evet, Dimitri bizi tam zamanında buldu," diye Elena atıldı. "Efe ile saraydan planladığımız gibi kaçıp buraya sığındık. Dimitri gelince de sizi beklemeye karar verdik. Tek kaçış yolunuzun burası olduğunu biliyorduk. Şimdi artık geleceğimizi konuşmalıyız."

"Önce radyoyu dinleyelim," dedi Dimitri. "Efe, radyo yanında mı?"

"Evet!" Efe cebinden küçük transistörlü radyosunu çıkardı. "Ne dediklerini anlamadığım için kapatmıştım."

Radyodan önce bir marş sesi, arkasından da Varania dilinde bir konuşma duyuldu, ardından yine marşlar başladı. Elena söylenenleri çevirdi.

"Varania halkının radyo ve televizyonları başından ayrılmamaları, bu sabah saat sekizde önemli bir açıklama yapılacağı bildiriliyor. Başbakanın sesiydi."

"Yani, demek ki saat sekizde yabancıların bir komplosunun ortaya çıkarıldığı, Prens Djaro'nun da buna dahil olduğu ve Dük Stefan'ın yeni bir bildiriye kadar Naip ilân edileceği demektir bu. Kuşkusuz, sizin kaçacağınızı sanmıyorlardı. O fotoğraf makinelerini falan kanıt olarak sunup sizi yargılayıp sınırdışı edeceklerdi. Rudi ile babam da hapse tıkılacaklardı."

"Buraya gelmekle Djaro'nun başını iyice derde soktuk," dedi Çekirge. "Evimizde kalsaydık, daha iyi olacaktı."

"Bunu önceden bilmenin olanağı yoktu. Şimdi sizi Elçiliğe götürmeliyiz, değil mi, Dimitri?"

"Haklısın, Elena."

"Peki, sizler ne olacaksınız?" diye Efe sordu. "Baban ne olacak? Ya Djaro?"

"Bu daha sonra düşünülecek bir konu. Korkarım, çok iyi hazırlanmışlar. Djaro'yu kurtarabilseydik, halkı onun yanında toplayabilseydik planlarını boşa çıkarabilirdik. Ama dediğim gibi durumlar bizim yararımıza değil..."

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Efe'nin Plânı

BAŞLARI üstündeki kentte yağmur dinmiş, kanallardaki su da azalmıştı. Az sonra yalnızca dizlerine kadar çıkan suda kolaylıkla yürüyebiliyorlardı. Birkaç karanlık tünelin birleştiği bölmelerden daha geçtiler. Ancak Dimitri yolunu iyi biliyordu.

"Elçiliğin bulunduğu köşeye çıkacağız," dedi. "Dua edin de oraya da nöbetçi dikmiş lar!"

Karanlık tünellerde zaman kavramını yitirerek yürüdüler. En az sekiz on sokak boyu gitmiş olmalılardı. Girdikleri bir bölmede Dimitri durdu. Başları üstünde bir kapak vardı.

Rudi, "Daha iki sokak yolumuz var, neden ?" diye sordu.

"İçimde bir ses bana orasını gözetlediklerini söylüyor. Bizim oradan çıka cağımızı düşündükleri için fare gibi kıstıracaklardır hepimizi. Eğer ya nılmıyorsam şu anda Aziz Dominik ki lisesi arkasındaki çiçek pazarının altındayız. Bizi burada aramak akıllarına gelmez. Elçiliğe arkadan gireriz.

"Haklısın! Pekâlâ, yaşamımızın sonuna kadar burada kalamayız ya! Haydi bakalım!"

Dimitri önden çıkıp omzunu kapağa yasladı. Demir kapak dışa doğru açılıp kaldırım taşları üzerine yuvarlandı. Dimitri dışarı fırladı.

"Çabuk olun!"

Dimitri'nin güçlü elleri önce Elena'yı sonra Çekirge'yi çekti. Çekirge parlak ışığa çıkınca gözlerini kırpıştırdı. Hava bulutluydu, kaldırım taşları gecenin yağmuruyla parıl parıldı. İki yanda eski evlerin yükseldiği dar acık bir sokaktaydılar. Eski giysiler içinde satıcılar çiçek ve meyve sepetlerini hazırlıyorlardı. Yer altından çıkanlara şaşkınlıkla baktılar.

Rudi ile Dimitri kapağı kapattılar. Dimitri çiçekçilerin bakışlarına aldırmadan öne geçti, yürümeye başladılar. Elli metre kadar yürümüşlerdi ki birden durdu. Mor üniformaları içinde iki saray muhafızı köşeyi dönmüşlerdi.

"Kaçın!" diye bağırdı Dimitri.

Ama çok geç kalmışlardı. Görülmüşlerdi bir kez. Islak giysileri kim olduklarını belirtmeye yeterliydi. Muhafızlar bağırarak koşmaya başladılar.

"Teslim olun! Naip adına tutukluyoruz sizi!"

"Hele önce yakalayın !" diye bağırdı Dimitri. Olduğu yerde dönüp, "Beni izleyin," dedi. "Kiliseye girelim! Orada..."

Ama sözün gerisi gürültüde kaybolmuştu bile. Çocuklar, önlerine çıkanları omuzlayarak Dimitri'nin arkasından koşuyorlardı. Arkalarında da beş altı muhafız vardı. Ancak muhafızlar daracık sokağı dolduran meraklı çiçekçilerin aralarından geçmekte güçlük çekiyorlardı.

"Yoldan çekilin!" diye bağırdı muhafızlardan biri.

ÇEKİRGE, eski evlerin damlarının üstünden Aziz Dominik'in altın kubbesini görebiliyordu. Artık soluk soluğa kalmıştı. Kilisede saklanmanın yararı neydi? Yakalanmaları gecikirdi, hepsi o kadar. Ancak Dimitri'nin bir planı olmalıydı ve şu anda soru soracak zaman yoktu.

Arkalarındaki muhafızlardan birinin ayağı kaydı, adam yere düştü. Ardından gelen arkadaşları da ona çarpıp düşüşünce kaçaklar elli metre kadar kazandılar. Çekirge yere düşen muhafızın gerçekten ayağının mı kaydığını yoksa isteyerek mi düştüğünü düşündü.

Bir köşeyi dönünce karşılarında kale gibi yükselen kiliseyi gördüler. Ama yine bir sokak önlerinde kendilerine doğru bakan saray muhafızları vardı!

Kiliseye varamayacaklardı!

Ancak Dimitri, kilisenin ana kapısına doğru yönelmemişti. Arkadaki küçük bir kapıdan içeri girip kapının sürgüsünü çektiler. Öfkeli yumruklar indi kapıya.

Çekirge içerde tavanı olmayan dört köşe büyük bir oda görür gibi oldu. Bir yanda kalın demir parmaklıklarla örtülü bir merdiven görülüyordu. Yukardan aşağı sekiz kalın ip sarkmaktaydı.

Çekirge'nin daha fazlasını görecek zamanı olmadı.

"Şimdi yeraltı mezarlarına gireceğiz," diyordu Dimitri. "Yeraltı mezarlarının ne olduğunu bilir misiniz? Kilisenin altında ayrılan mezarlardır. Eski çağlarda insanlar oraya gömülürlerdi, çok katlı ve labirent gibi koridorlu bir yerdir. Oraya saklanıp..."

"Saklanıp da ne olacak?" diye Efe birden atıldı. "Nasıl olsa yakalayacaklar bizi."

Hepsi şaşkınlıkla arkadaşlarının yüzüne baktılar.

"Aklına bir şey mi geldi, Efe? Konuş!"

"Bu ipler, Prens Paul'un çanını çalmak için mi?"

"Prens Paul'un çanı mı?" Rudi, Efe'nin nereye varmak istediğini anlamamıştı. "Hayır, bunlar kilise çanlarının ipleri. Prens Paul çanı öteki kulededir. Orada bir tek çan vardır ve ancak önemli durumlarda çalınır."

"Evet, Prens Djaro bize Prens Paul'un isyanı bastırınca taraftarlarına sağ olduğunu bildirmek için onu çaldığını söylemişti."

Dimitri çenesini ovuşturdu.

"Evet, tüm okul çocukları bilirler bu hikâyeyi. Ulusal geçmişimizin bir bölümüdür bu. Peki, sen ne düşünüyorsun?"

"Prens Paul'un çanını çalabilirsek, halkın Prens Djaro'nun yardımına koşacağını düşünüyor!" diye Rudi bağırdı. "Bu hiç aklımıza gelmemişti. Bizim için çok eskilerde olmuş bir şeydi bu. Biz yalnızca radyo, televizyon ve gazeteleri düşünmüştük. Ama bugün..."

"Çan çalmaya başlarsa!" diye Elena heyecanla söze karıştı. "Radyolarda önemli bir haberin yayınlanacağı ve halkın beklemesi bildirilirken birden çan çalmaya başlarsa... Halk, Prens Djaro'yu çok sever. Başının dertte olduğunu ve yardımlarına ihtiyacı olduğunu düşünürlerse, hemen koşarlar."

"Ama ya..." diye başladı Dimitri. "Zamanımız yok. Bakın, kapıyı nasıl yumrukluyorlar! Birkaç dakikamız kaldı."

"Pekâlâ." Dimitri artık duraksamıyordu. Muhafızlar büyük giriş kapısına koşmaya başlamış olmalılardı. "Rudi, sen öne düş. Elena ile ben öteki tarafta gideriz. Doğru yeraltı mezarlarına. Bizi izlerlerse, siz zaman kazanmış olursunuz. Elena muhafızların bulması için bir şey gerek. Bana ayakkabının tekini ver."

Elena ıslak ayakkabısını çıkarıp uzattı.

"Sinderella gibi arkamda bırakırım," dedi. "Haydi, Rudi siz de koşun!"

"Bu tarafa!" diye bağırdı Rudi. "Beni izleyin!"

(Sürecek)

"Bu tarafa" diye bağırdı Rudi.

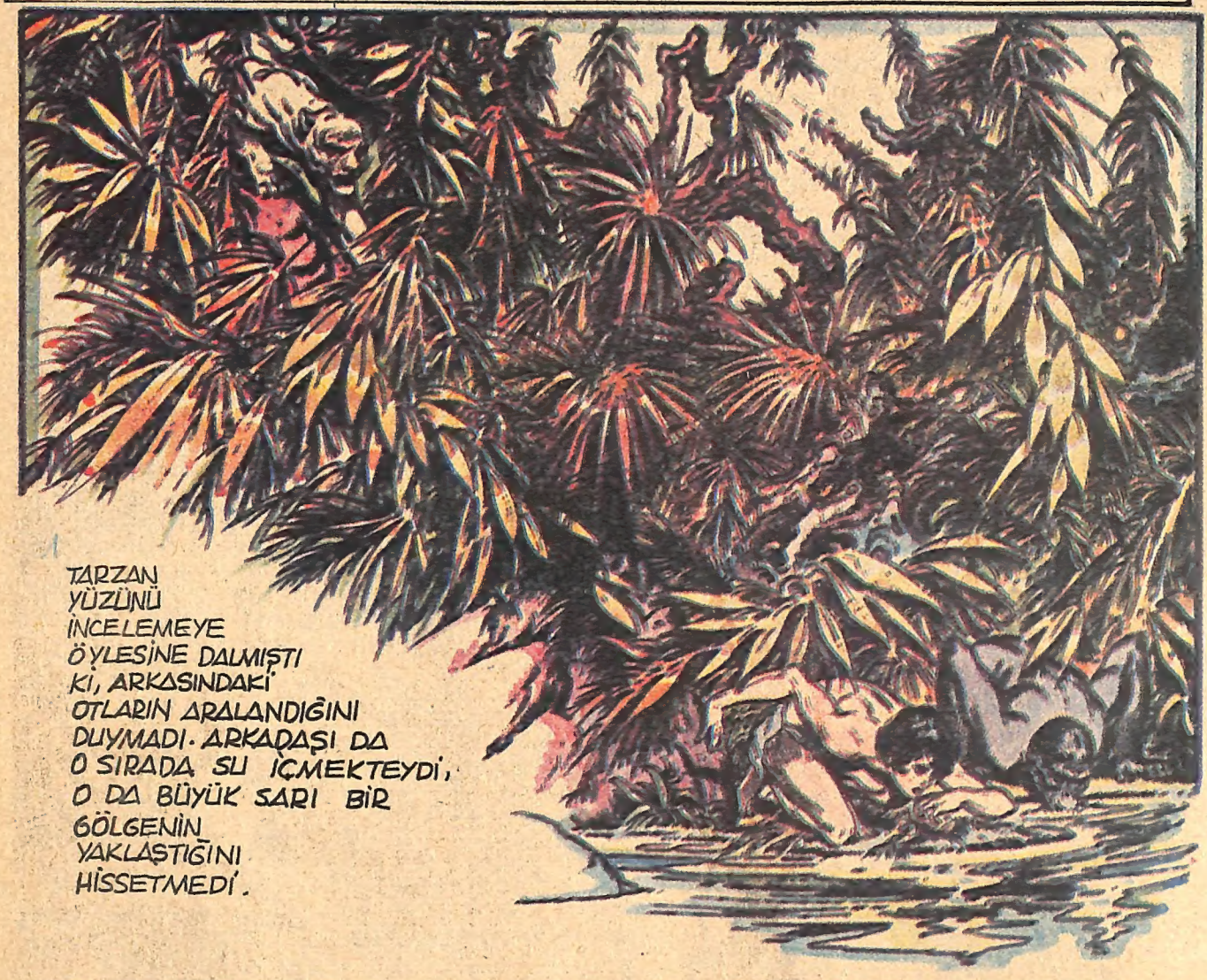
TARZAN YÜZÜNÜ İNCELEMEYE ÖYLESİNE DALMIŞTI Kİ, ARKASINDAKİ OTLARIN ARALANDIĞINI DUYMADI. ARKADAŞI DA O SIRADA SU İÇMEKTEYDİ, O DA BÜYÜK SARI BİR GÖLGENİN YAKLAŞTIĞINI HİSSETMEDİ.

OTUZ METRE KADAR ARKALARINDAN DİŞİ ASLAN SABOR SESSİZCE YAKLAŞTI. ARALARINDA ON METRE KALMIŞTI. SABOR GÜÇLÜ KASLARIYLA GERİLİP ATLAMAYA HAZIRLANDI, KUYRUĞU SABIRSIZLIKLA HAVAYI KIRBAÇLIYORDU ADETA...

BİR AN TAŞLAŞMIŞ GİBİ OLDUĞU YERDE KALDI. PENÇELERİNİ VÜCUDUNUN ALTINA ÇEKERKEN PARLAK DERİSİNİN ALTINDA KASLARININ GERİLDİĞİ GÖRÜLÜYORDU.
SONRA MÜTHİŞ KÜKREMEYLE İKİSİNİN ÜSTÜNE ATILDI... SABOR AKILLI BİR HAYVANDI. KÜKREMESİ BİR İHTAR DEĞİLDİ, TAM TERSİNE, KURBANINI HAREKETSİZ KILMAK, KORKUDAN DONDURMAK İSTİYORDU.
SABOR'UN BU DÜŞÜNCESİ MAYMUNLARA GÖREYDİ. KÜÇÜK MAYMUN BİR SANİYE TİTREYEREK OLDUĞU YERDE KALDI, BU DA ONUN ÖLÜM ANI OLDU...

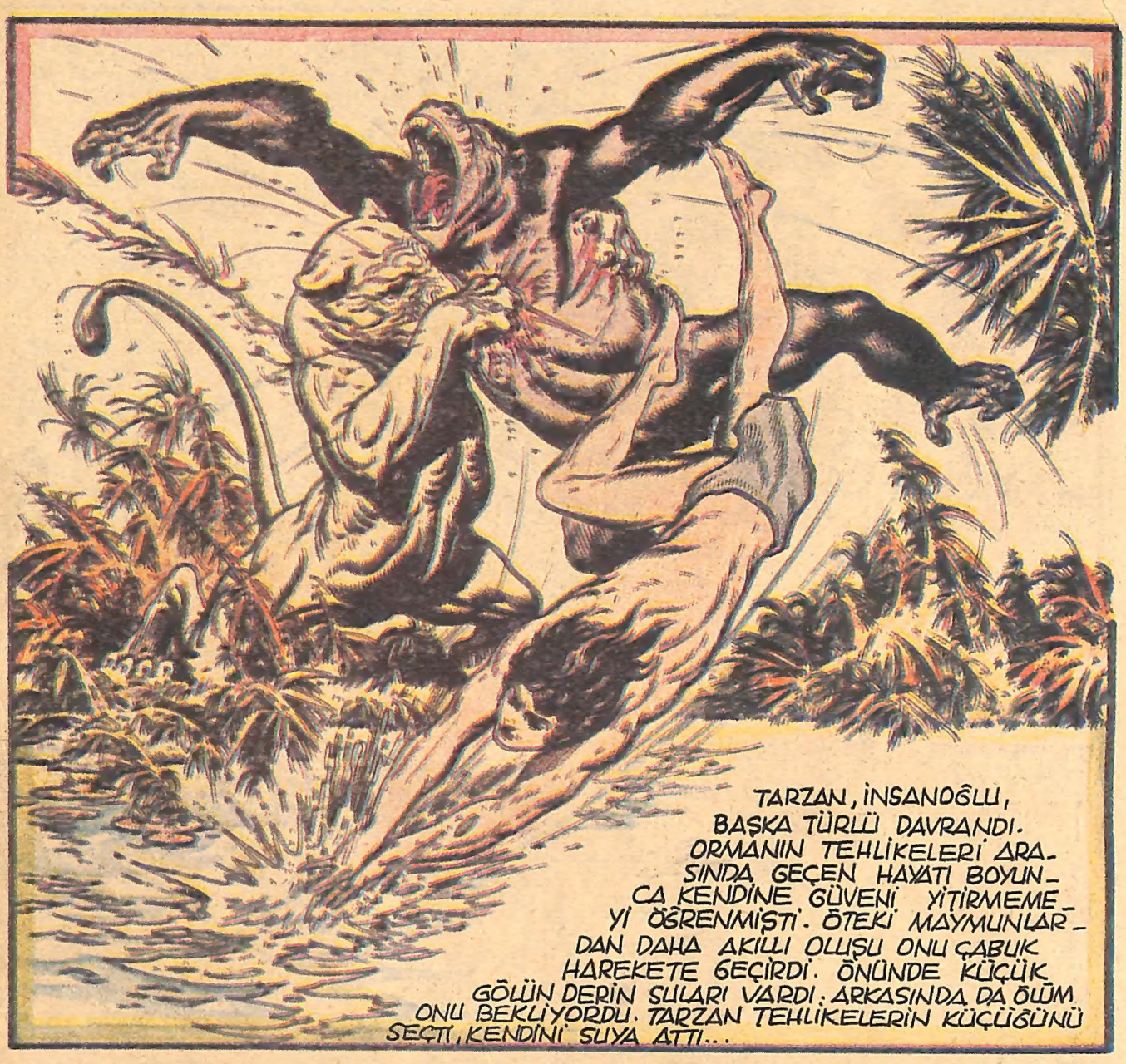

TARZAN, İNSANOĞLU, BAŞKA TÜRLÜ DAVRANDI. ORMANIN TEHLİKELERİ ARASINDA GEÇEN HAYATI BOYUNCA KENDİNE GÜVENİ YİTİRMEMEYİ ÖĞRENMİŞTİ. ÖTEKİ MAYMUNLARDAN DAHA AKILLI OLUŞU ONU ÇABUK HAREKETE GEÇİRDİ. ÖNÜNDE KÜÇÜK GÖLÜN DERİN SULARI VARDI; ARKASINDA DA ÖLÜM ONU BEKLİYORDU. TARZAN TEHLİKELERİN KÜÇÜĞÜNÜ SEÇTİ, KENDİNİ SUYA ATTI...

TARZAN YÜZME BİLMİYORDU. FAKAT FARKINDA OLMADAN DİĞER HAYVANLARIN YÜRÜMEK İÇİN YAPTIKLARI HAREKETLERİ YAPARAK BAŞINI SU ÜSTÜNE ÇIKARMAYI BECERDİ.

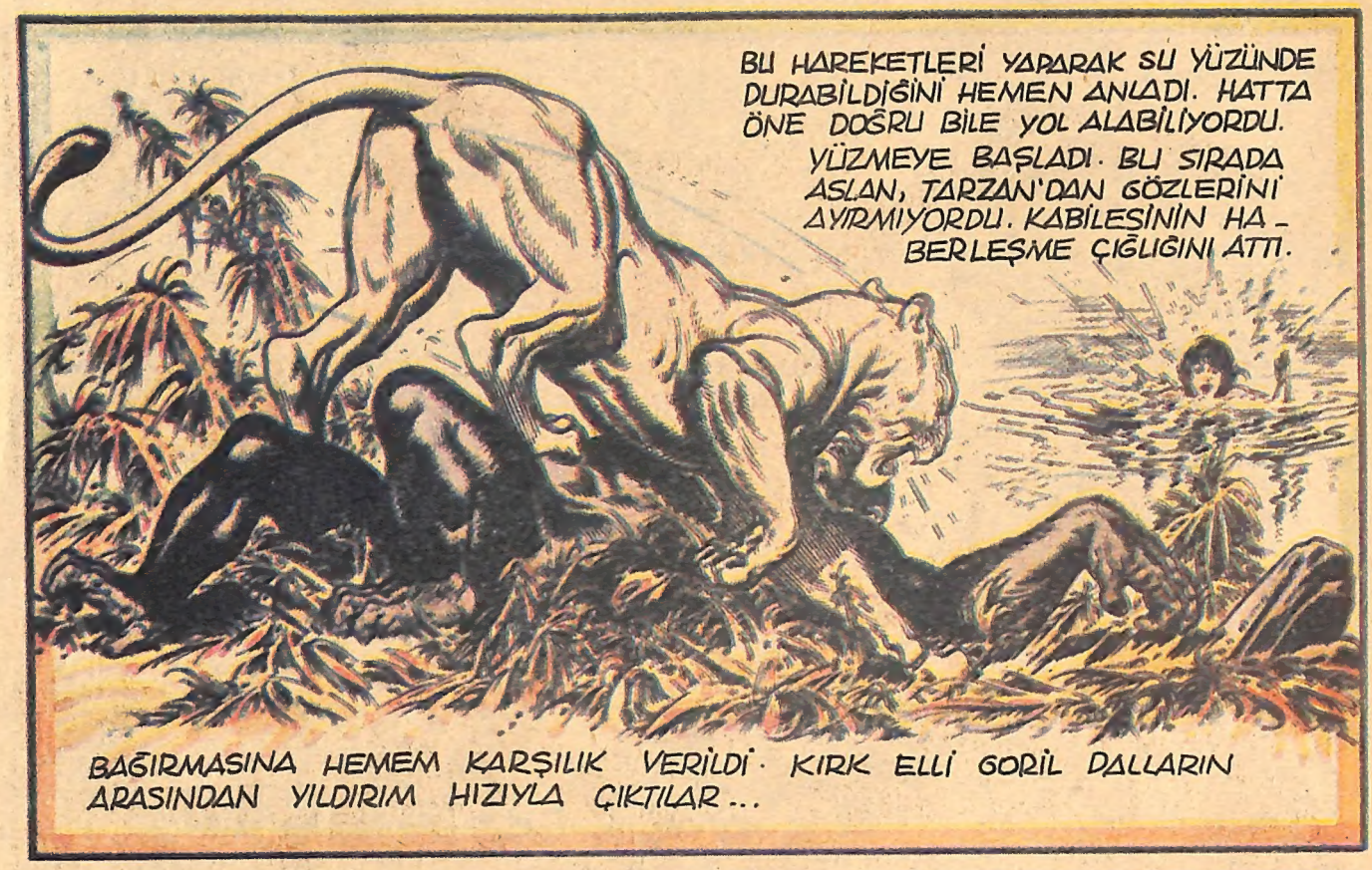
BU HAREKETLERİ YAPARAK SU YÜZÜNDE DURABİLDİĞİNİ HEMEN ANLADI. HATTA ÖNE DOĞRU BİLE YOL ALABİLİYORDU.
YÜZMEYE BAŞLADI. BU SIRADA ASLAN, TARZAN'DAN GÖZLERİNİ AYIRMIYORDU. KABİLESİNİN HABERLEŞME ÇIĞLIĞINI ATTI.
BAĞIRMASINA HEMEN KARŞILIK VERİLDİ. KIRK ELLİ GORİL DALLARIN ARASINDAN YILDIRIM HIZIYLA ÇIKTILAR...

EN BAŞTA KALA GELİYORDU. GORİL SÜRÜSÜNÜ GÖRÜNCE SABOR, NEFRET DOLU BİR KÜKREMEYLE ORMANIN İÇİNE DALDI. TARZAN KIYIYA YÜZDÜ, ÇABUCAK TOPRAĞA ÇIKTI.

SU ONU DİNLENDİRMİŞTİ. BUNDAN SONRA GÖLE, DEREYE YA DA DENİZE GİRMEK İÇİN HİÇ BİR FIRSATI KAÇIRMADI...

SÜRECEK

DÜNYAYI KANDIRAN ADAM

Yıllar boyunca herkes İvar Kreuger'in servet ve güç sahibi onurlu bir kişi olduğuna inanırdı... Ta ki, bir soruşturma sonucu adamın inanılmaz bir düzenbaz olduğu ortaya çıkana kadar...

İVAR Kreuger çalmaya ve aldatmaya daha okul yaşlarında başlamıştı. Günlerden bir gün bisikletine binmiş okula giderken, başının iyice dertte olduğunu, çünkü o günkü sınav için hiç çalışmadığını düşünüyordu. Birden kentin Belediye Başkanını gördü. Başkan köşebaşında durmuş, danışmanlarından biriyle konuşuyordu.

Kreuger bir vücut çalımıyla bisikletini Başkanın ayaklarına çarptırmayı başardı.

Gözleri kamaşmış durumda, düştüğü çamurlardan kalkmaya çalışırken;

"Sınavım var... yetişmem gerek..." diye kekeleyip duruyordu.

Belediye Başkanının tepkisi, tam onun beklediği gibi oldu. Adam her yanı çürük içinde kalan çocuğu yerden kaldırıp okula kadar götürdü. Kreuger, sınav salonundaki yerine otururken, Başkan da öğretmene fısıldıyordu:

"Çok cesur bir çocuk! Kazadan ötürü biraz sarsıldı. Kâğıdına not atarken bunu gözönünde bulundurun, olmaz mı?"

Öğretmen gerçekten bunu gözönünde bulundurdu ve Kreuger'e sınıf geçirtti. Oysa, aslında Kreuger böyle hile yapmadan da sınıf geçebilecek bir zekâya sahipti. Bunun yanı sıra, çalmadan yaşayacak kadar parası da vardı. Çünkü babası bir kibrit fabrikasının sahibiydi.

Ivar kır çiçeklerinden pek hoşlanıyordu. İlk hırsızlığında, bir okul arkadaşının kurutulmuş kır çiçeği koleksiyonunu çaldı. Hırsızlık çabucak ortaya çıktıysa da, Kreuger bundan sonra çalmanın tadına varmış oldu. Aynı yolda devam ederek dünyanın en büyük hırsızlarından biri haline geldi.

BİR işi yaptı mı, yarım yapmazdı. Öldüğünde Stockholm'deki bürosunda tam 28 milyon İngiliz lirası değerinde tahvil bulundu. Ömrünün en son 14 günü içinde 24 milyon İngiliz lirası çalmıştı. Yaşadığı çevrede zengin, güçlü ve dürüst olarak tanındığı için de, yıllarca hiç kimsenin aklına ondan kuşkulanmak gelmedi.

Hayata atılırken babasının fabrikasında yapılan kibritleri pek küçümseyen İvar, mühendis olmayı yeğledi. İsveç'ten ayrılarak önce Güney Afrika'ya, oradan da Amerika ve Meksika'ya geçti.

1913 yılında, Kreuger, henüz genç yaşlardaydı. Dünyanın çeşitli yerlerinde tuttuğu işlerde de pek başarılı olduğu söylenemezdi. Fakat bu arada, onun eskiden beğenmediği, önemsemediği kibritler önem kazanmaya başlamış bulunuyordu. İnsanlar daha çok puro ve sigara içmeye başlamışlardı. Hemen hemen herkesin cebinde bir kutu kibrit taşıması da adet olmuştu.

Bunu gören Kreuger tekrar İsveç'e döndü ve babasının firmasında çalışmaya başladı. O sırada aklına parlak bir fikir geldi. Nasılsa çok ucuz bir maldı kibrit. Fiyatı biraz artırılsa, ya da kutuların içindeki kibritler biraz eksiltilse, kimsenin pek karşı çıkacağı yoktu. Bunun bir tek tehlikesi vardı: Eğer öbür kibritçiler de aynı şeyi yapmazlarsa, Kreuger'lerin mallarının satışı düşebilirdi.

Ama bunun da çaresi belliydi. Bütün rakiplerden kurtulmak! İvar Kreuger iki yıl içinde kibrit fabrika-

larından yedi tanesinin denetimini eline geçirdi. Bundan sonra da ünlü İsveç Kibrit Tröst'ünü kurdu. Bu tröst kısa sürede geri kalan İsveç kibrit fabrikalarını yuttuğu gibi, Avrupa'dakilerin de denetimini eline geçirdi. 40 yaşına geldiğinde artık hiç tartışmasız, dünyanın tek Kibrit Kralı'ydı. Yeni servetine yakışacak bir yerde oturmak istiyordu. Kendine Stockholm kentinde 125 odalı bir saray satın aldı ve burayı Kibrit Sarayı diye adlandırdı.

KREUGER'in rakip fabrikaları elde ediş biçimi pek insafsızca olmuştu. Önce rakiplerinin özel hayatını inceliyor, lüks zevkleri olanları, ya da fazlaca borca girmiş olanları seçip ayırıyordu. Sonra bunlara içinde bulundukları bunalımı atlatmalarına yardımcı olacak bir borç vermeyi öneriyordu. Kısa sürede iyi bir dost diye tanınmaya başlamıştı. Herkese yardıma hazır biri! Fakat ondan borç alanlar, bir süre sonra kendilerini öyle büyük bir borç yükü altında buluyorlardı ki, tümüyle Kreuger'in gücü altına girmiş oluyorlardı. Bu duruma geldikten sonra, Kreuger, o kişiye derhal fabrikasını kendi kibrit fabrikasıyla, üstelik kendi istediği koşullarda birleştirmesini emrediyor, bunu yapmadığı takdirde onu mahvedeceğini söyleyerek tehdit ediyordu.

Bu işlere başladıktan beş yıl kadar sonra, Kreuger 5 milyon İngiliz lirası sermayeli bir kuruluşun başı olarak gözükmekteydi.

Bundan sonra ilgisini, Birinci Dünya Savaşı'nda hırpalanmış ülkelere çevirdi. Bu ülkelere borç vermeyi öneriyordu. Karşılığında o ülkedeki bütün kibrit satışları onun tekeline verilecekti. Kısa zamanda çeşitli ülkelerdeki devlet kibrit tekellerinin denetimini de ele geçirdi.

Ne var ki, hükümetlere borç vermek zorunda kalınca, gerekli büyük paraları sağlayabilmek için Kreuger artık büyük sahtekârlıklara girmek zorunda kalıyordu. Uyguladığı yöntem basit bir gerçeğe dayalıydı. "Uluslararası büyük bir işadamının sahtekâr olabileceği kimsenin aklına gelmez," diye düşünüyordu yalnızca.

Böylelikle bir ülkenin devlet tahvillerini taklit edip diğer ülkeye göndermeye, bu değersiz kâğıtlar karşılığında bankalardan büyük borçlar almaya koyuldu. Bunun sonucunda ortaya uluslararası bir sahtekârlık imparatorluğu çıktı. Kreuger dünyayı gezip kumara ve her şeye bol bol para harcamaya başladığı zaman suç oranı daha da fazlalaştı.

Sonunda öyle oldu ki iş hayatıyla düş dünyası arasındaki farkı anlayamaz hale geldi. Çalışma masasının bir yanında sırayla telefonlar durur, kendisi ayağıyla yerdeki düğmeye bastığı anda, telefonlardan biri çalardı. Ziyaretçisi önemliyse, Kreuger telefonu eline alır, İtalyan diktatörü Mussolini ile, ya da Avrupa krallarından herhangi biriyle uzun ve samimi bir sohbete dalmış gibi numara yapardı.

Bir keresinde Amerikalı milyarder Percy A. Rockefeller'in ziyareti sırasında da böyle bir telefon sohbeti yaptı. Rockefeller öylesine etkilenmişti ki, dönüşünde arkadaşlarına; "Bu adam müthiş bir şey," diye bilgi verdi. "Avrupa hükümetlerinin başlarıyla senli benli konuşuyor. Onu tanımak, onunla iş yapmak bizim için gerçekten bir şans sayılır."

Bu sözler üzerine Kreuger'in Amerikan iş çevrelerindeki saygınlığı daha da arttı. Hatta Amerikan bankalarından biri ona sırf imzası karşılığında 3 milyon İngiliz liralık bir borç bile verdi.

1924 yılında artık dünya kibrit piyasasının yüzde yetmişini elinde tutuyordu. "Yardım ettiğim ülkeler ben olmazsam batar," diye konuşmaya başlamıştı. İspanya hükümetine 5 milyon sterling borç verdiğini ve İspanya kralının buna karşılık kendisine yılda yüzde 16 faiz vereceğini söylüyordu. Ayrıca Polonya ile de böyle düşsel bir anlaşması olduğunu ileri sürmüştü. Bütün bu böbürlenmeler, bankalardan daha fazla kredi koparabilmek amacıyla yapılmaktaydı.

"Bana bakın, bunları sakın Londra ve Paris borsalarında kimse duymasın," demekteydi bir yandan da. "Bir şey duyulursa İspanya'nın sonu olur, Polonya da çöker. Belki bu yüzden bir dünya savaşı bile patlak verebilir!"

1931 yılının kışında işler iyice kötüleşmeye başlamıştı. Kreuger varını yoğunu ortaya koyup Amerika'ya gitmeye karar verdi. Niyeti oradaki ünlü banker J.P. Morgan'dan 13 milyon sterling tutarında borç almaktı. Çünkü İsveç hükümeti, Kreuger'in ödenmemiş banka borçlarını incelemek üzere bir komisyon kurmaya hazırlanıyordu. O sıra bu 13 milyona gerçekten çok ihtiyacı vardı.

Morgan ona borç vermedi. Herhalde Kreuger'in kendisine zaten 11 milyon borçlu olduğunu hatırlamış olmalıydı. Fakat aynı zamanda Kreuger'in umutsuzluk içinde intihara kalkışmasından, kendine bir kötülük etmesinden korkuyordu. Bu yüzden J.P. Morgan inanılmayacak bir harekete kalkıştı. Kendi parasıyla bir detektif tuttu ve ona Avrupa'ya dönen gemide Kreuger'e göz kulak olmasını söyledi.

Gemi, Le Havre limanına yanaşınca Kreuger Paris'e gitti. Niyeti ne

— Kendisine kötülük etmesinden korkuyordu...

C. Richards'ın Romanı

İSTANBUL SERÜVENİ

TAM o sıradaydı, kapıya birilerinin vurduğunu duydu. Başını incelediği dosyadan kaldırdı, fakat hiçbir harekette bulunmadı. İkinci bir tıklatma daha duyuldu.

Dosyayı kaldırdı, masanın gözlerinden birine koyup kilitledi; sonra yerinden kalkarak odasından çıktı, ana giriş kapısına geldi. Dışarda birileri duruyordu ama kim olduğunu çıkarmak mümkün değildi tabiî.

"—Kapalıyız," dedi camlı kapının ardındaki adama doğru. "Yarın gelin!"

"—Üzgünüm fakat bu çok önemli..." dedi dışardaki adam.

İbrahim Dünya kızgınlıkla kapıyı açtı ve:

"—Size kapalıyız dedim, anlamıyor musunuz?" diye çıkıştı.

Kapıda duran adam, Kemal'den başkası değildi.

"—Biliyorum, ama başka çarem yoktu. Bir sorunum var, çok acele para bulmam gerekiyor da... Yarın sabah, erkenden yerine teslim etmem gereken bir para... Sizi bu saatte rahatsız edişimin nedeni bu. Bazı değerli şeylerim var. Sizin ilgileneceğinizi söylediler bana..."

Böyle diyerek elindeki çok değerli taşlarla süslü bir ziynet eşyasını İbrahim Dünya'ya uzattı.

"—Belki siz ilgilenebilirsiniz..."

İbrahim Dünya aldı, dikkatle inceledi.

"—Gerçekten değerli bir şey... Kaç parça?"

"—Elli," dedi Kemal. "Gerisi dışarda, arabamda..."

"—Peki, ne istiyorsunuz hepsine?"

"—Onbeş bin..." dedi Kemal.

"—Çok," dedi İbrahim Dünya dudak büktü. "Ben ancak beşbin veririm."

"—Bu kadar acımasız olmayın! Bana para gerek, hem de acele..."

"—Benim verebileceğim rakam bu kadar ancak..."

Kemal uzun uzun düşünür gibi yaptı. Sonunda başını salladı.

"—Pekâlâ, ama hiç değilse altı bine bitirelim. Gerisi dışarda, arabamda... Söylemiştim. Büyük bir kutuda... Acaba taşımam konusunda bana yardım edebilir misiniz?"

Dünya ile birlikte Kemal'in arabasına gittiler, büyük kutuyu alıp döndüler yine işyerine.

"—Mal olarak gerçekten çok değerlidir," dedi Kemal. "Durumumdan iyi yararlandınız. Ucuza gittiler. Buralarda bir yerde depo gibi bir yeriniz var mı? Bunca değerli şeyleri, sanırım, burada bırakmazsınız, değil mi?"

İbrahim Dünya, birlikte taşıyıp getirdikleri büyük kutuya baktı.

"—Bir dakika," dedi. Cebinden anahtarını çıkardı, kilitli bir ikinci kapıyı açtı. Büyük kutuyu içeri taşıdılar. Atölye büyükçe, geniş bir odaydı aslında. Caddeye bakan geniş pencereleri vardı. Birkaç masa odayı bölmüştü. Duvarlarda ve çevrede birçok değerli ziynet eşyaları kendilerini belli ediyorlardı.

"—Burası iyi," dedi İbrahim Dünya. "Buraya koyalım..."

Kutuyu yere indirdiler.

"—Altıbin liranızı buyrun," dediği anda İbrahim Dünya'nın çalıştığı odanın telefonu çalmaya başladı. Dünya bir an durdu.

"—Bir dakika lütfen," dedi Kemal'e. Odasına girdi.

Kemal arkasından bakarak gülümsedi ve saatine baktı. Atölyenin yan taraftaki kapısı başka bir yere açılıyordu. Pencerelere bir göz attı. Avluya bakıyorlardı onlar da. Avlunun sonunda bir duvar yükseliyordu, yüksekliği iki metreyi bulmaktaydı. Çalışma masalarının bir çoğunun üstü mermer süs eşyalarıyla doluydu. Kemal onları dikkatle süzdü. Mermer tablalı lambaların altları titizlikle kesilmişlerdi. Kemal sezdirmeden birini eline alıp baktı. Evet, yanılmamıştı.

İbrahim Dünya'nın telefonda konuştuğu kişiyle vedalaştığını duydu. Masalardan hızla uzaklaştı. İbrahim Dünya dönerken:

"—Bağışlayın," dedi. "Sizi beklettim."

"—Önemli değil, siz ticaret adamısınız... İşiniz başınızdan aşkındır."

Altıbin lirayı Kemal'e sayıp verdi.

"—Teşekkür ederim," dedi Kemal. "Gerçekten bu paraya gereksinmem

yapıp yapıp oradaki çevrelerden biraz borç bulmaktı. Güvence olarak 25 milyon değerindeki İtalyan devlet tahvillerini verdi. "Bunları Mussolini verdi bana," diye açıklama yapıyordu. "Gizli bir borca karşılık olarak verdi."

"Ama ben Mussolini ile daha yeni konuştum," dedi banker. "Tahvillerden hiç haberi yok. Sizinle iki kere borç konusunu tartışmış. Biri 1927'de, diğeri de 1930'da. Anlaşamamışsınız. Ayrıca elinizde tahvil varsa, sahte olacağını söylüyor."

"Bu doğru değil," diye yalan söyledi Kreuger. "Bu tahviller gerçektir. Bunları yarın alacaklılarıma devredeceğim."

PARİS'teki dairesine dönerken Kreuger yol üstünde silah satan bir dükkâna uğradı, oradan bir tabancayla yüz kadar kurşun aldı. 24 saat sonra cesedi yatak odasında bulunduğunda, tabanca yatağın yanında, yerdeydi. Kreuger'in de kalbine bir kurşun girmişti.

Kreuger'in kendini öldürdüğü duyulunca bütün dünyadaki bankerler ve kredi kuruluşları büyük bir korkuya kapıldılar. Adamın herkesi ne kadar dolandırdığı sonunda ortaya çıktı. Bütün bu serüvenler dünyaya

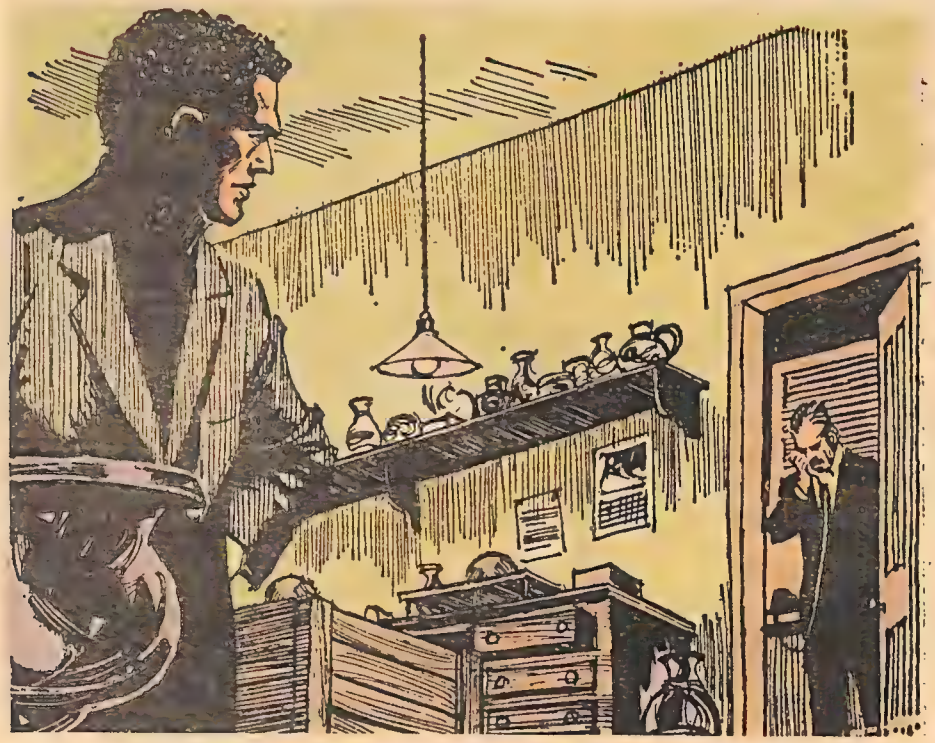

Bay Dünya, telefonda konuştuğu kişiyle vedalaşıyordu...

vardı. Tekrar teşekkür ederim..."

Dünya, çıkış kapısına kadar Kemal'le birlikte geldi. İyi akşamlar dileyerek yolcu etti Kemal'i, kapıyı da kapadı.

Kemal arabasına atladığı gibi doğru eve gitti. Tom onu bekliyordu.

"—Nasıl geçti?" diye sordu heyecanla.

"—Çok iyi," dedi Kemal. "Dünya, uydurduğumuz masala kandı. Üstelik götürdüklerime de iyi bir fiyat verdi..."

"—Neler görebildin?"

"—Çok şey, değil! Sıradan bir atölye görünümündeydi. Çevrede mermer işi birçok eşya vardı, gördüm. Özellikle lamba biçimindekileri... Salt çalışma yeri bence. Fakat avlunun dip tarafında bir başka yapı daha var. Çevresi yüksek duvarlarla çevrili."

"—Kuşkulanmaya değer mi sence?"

"—Açıkçası, değer!"

ERTESİ sabah kahvaltıdan sonra Kemal, masanın üstüne büyük bir İstanbul haritası yaydı. Bir noktayı gösterdi Tom'a. Haritadaki yer, bir caddeydi.

"—Dünya'nın yeri bu caddede. Satış dükkânı da öyle. Dikkat et, dükkânın arkası atölyenin avlusuna bakıyor, gördün mü?"

"—Burası kentin neresine düşüyor?"

"—Pek iyi bilmiyorum. Ama anımsadığım kadarıyla buraları depolar, antrepolar ve benzeri yerlerle dolu. Hele akşam olsun, bir uzanıp orayı da yoklarız. Ne dersin?"

Bakıştılar. Tom:

"—İyi olur, derim..." dedi.

AKŞAMIN onuna doğru evden çıkıp arabayla Dünya'nın dükkânının olduğu yöreye geldiler. Caddenin ışıkları ölgündü, her yer yarı karanlığa gömülmüştü. Caddeyi yürüyerek geçtiler. İkisi de koyu renk giysiler giymişlerdi. Karanlıkta pek belli olmuyorlardı ya da onlara öyle geliyordu. Dünya'nın dükkânının arka sokağına vardılar.

"—Cadde, dediğim gibi değil miymiş?" diye sordu Kemal. "Her yer depo ve benzeri yerlerle dolu işte..."

Çevre, ölümcül bir suskunluk içindeydi. Tom'un içi içine sığmıyordu. Ağzının içi kurumuştu sanki. Depoların yanında durdular. Bir yerlerde bir köpek havlayarak suskunluğu bozdu. Kemal fısıldadı.

"—Şimdi yardım et bakalım bana..."

Tom'a işaretle anlattı. Tom ellerini kavuşturdu, Kemal onun avuçları içine basarak yükseldi ve duvarı aştı, avluya atladı. Avlu ıssızdı. Yerde boş bir portakal sandığı buldu, üstüne çıktı, duvarın öbür tarafında bekleyen Tom'a yavaşça seslendi.

"—Haydi, ver elini de, sen de atla bakalım bu tarafa!"

Dediği oldu. Kısa süre sonra Tom da avludaydı. Birlikte kedi gibi ayaklarının ucuna basarak ilerlediler. Ansızın beklenmedik bir gürültü oldu. Dükkânın içinden doğru gelmişti

Oldukları yerde hemen sindiler. Beklediler.

İkinci bir gürültü daha geldi onlara kadar. Dükkânın içinde bir ışık belirdi, avluya dek yansıması uzadı. Olacak şey değildi. İki delikanlının da tüyleri diken dikendi adeta. Nerdeyse duvara yapışacaklardı. Bir kapının açılarak elleri silahlı birtakım adamların üstlerine saldıracaklarını umuyorlardı. Fakat hiçbir şey olmadı. Birilerinin karşılıklı konuşmalarını duydular.

(Sürecek)

aşağı yukarı 140 milyon stenlinge mal olmuştu. Tuttuğu defterlerdeki hileler de buna eklenince, yüzlerce banka, tröst ve sanayi kuruluşu birden iflâs etti.

İsveç parlamentosu alelacele, geceyarısı toplandı. Üstelik günlerden Pazar'dı. Toplantının konusu, "Dünyanın tadını çıkaran adam," diye tanınan ve daha önce kimsenin almadığı kadar borç almayı başaran bu kişinin kendilerini nasıl bir duruma ittiğini tartışmaktı.

Pazartesi sabahı Avrupa borsaları açılmadan önce İsveç kronunun değerini korumak için bazı önlemler aldılar. Bu arada Estonya'da, Kreuger'e ait Devlet Kibrit Tekeli'ni yöneten adam kendini öldürdü. Paris'te Fransız Başbakanı, İsveç elçisini çağırıp saatlerce görüştü. İsviçre'de Uluslararası Konut Bankası acele bir toplantı yaptı. Binlerce insan da biriktirdiği parayı, servetlerini, işlerini yitirdiler.

Dünya kredi piyasası bir daha insanları asla görünüşüne ve durumuna göre değerlendirmemeyi öğrendi. Küçücük bir kibrit fabrikasını miras olarak alan ve onu uluslararası bir dolandırıcılık aracı olarak kullanan İvar Kreuger, onlara büyük bir ders vermişti.

1972 yılının Ekim'i, ünlü yarış pisti Watkins Glen'den benzin, yağ, egzos kokularına genç bir yarışçının alınteri de karışıyor, Grand Prix için kapışan meşhurlar arasında bir ad sivriliyordu: Jody Scheckter, nam-ı diğer Ayı Jody. Kökeni Güney Afrikalı, Londra'nın kenar mahallelerinden birinde doğmuş. Babası tamirci, beşiğine bulaşan motor yağı onu 20 yaşlarında anavatanına sürüklüyor: Renault 8 ile ilk zaferini kazanıyor Jody, Formel Ford yarışının en büyük başarısı onun oluyor.

Adı, kendisinden önce Avrupa'ya sıçrayınca, Londra'ya dönüşünde büyük teklif onu beklemektedir: M 21 Formel-2 yarışı için, dünya markası McLaren'in arabasını sürmek.

İşte Grand Prix, işte meşhurlar: Cevert, Fittipaldi, Stewart! İşte Watkins Glen! Antrenmanlarda sağladığı 8. sıra, Jody'ye start'ta 3. sırayı sağlıyor ama yarışta Stewart, Cevert ve Hulme'nın ardından 4. olarak sürüyor arabasını.
Hele bir de altıncı virajda talihsizlik onu dokuzuncu sıraya atınca, kovalamaca başlıyor: Jody, herşeye rağmen dünya şampiyonluğuna gözünü dikmiştir. Bu böyle bilîne!

ECEL YARIŞÇISI

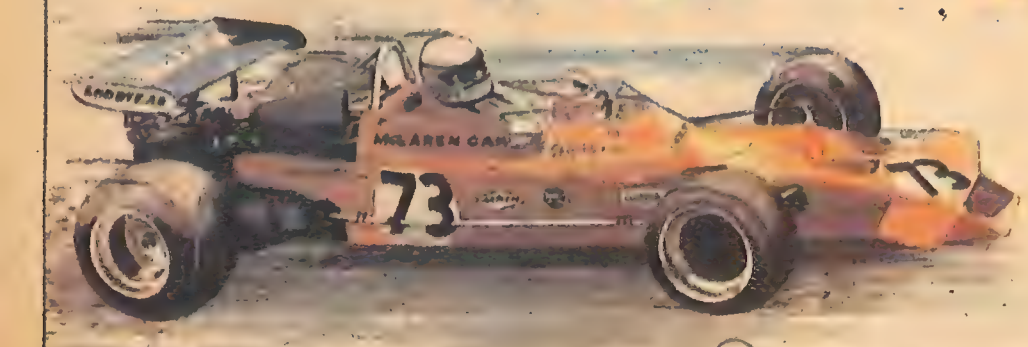

1972 yılı, Formel-1 klasında bir diğer yıldızın parlayışına tanık oluyor: Emerson Fittipaldi. Olağanüstü Lokus 72'nin direksiyonunda, İsveçli Ronnie Peterson'u gölgeleyen harika Brezilyalı: Fittipaldi!

Bu arada iki önemli yarış bitmiş, Arjantin ve Brezilya'da Fittipaldi, rakiplerine nal toplatmıştır. Artık yarışların yarışı başlamak üzeredir:

Kahramanlarımızı Güney Afrika'da kapışırken izliyoruz.

Start sırasının en iyi yerlerini, antrenmanda topladıkları puanlara göre Hulme, Fittipaldi, Scheckter paylaşıyorlar.

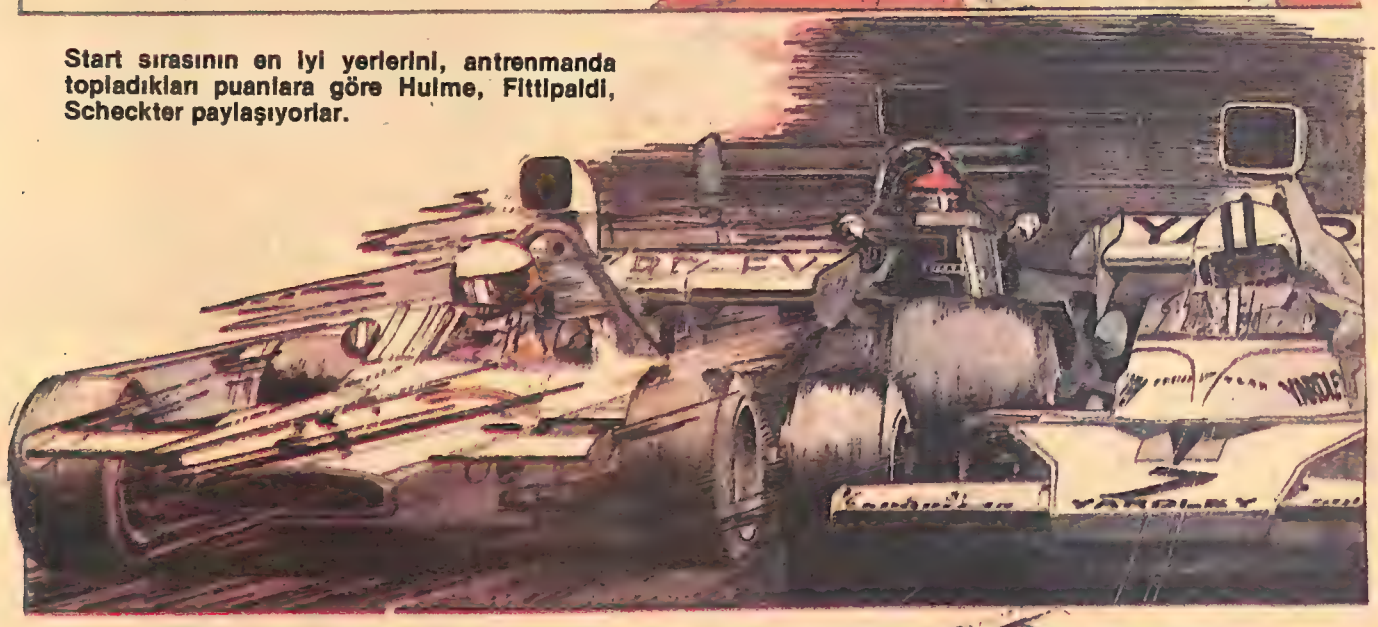

3. Turda fren ve çarpışma sesleri arasından Hulme iki patlak lastikle sıyrılabiliyor ama kazayı kılpayı atlatan Jody'yi de birinci sıraya tırmanırken seyretmek zorunda kalıyor.
Uzaklardan kopup gelen yaman Jackie Stewart, anında Jody'nin ense kökünde bitiveriyor. Zorlamalar, kovalamacalar, sıkıştırmalar dört-beş tur sürüyor: Taa Jody'nin motoru iflas edinceye değin.

Jackie Stewart yine numarasını yapmış, zaferlerine bir yenisini daha eklemiştir. Jody de bir ders almıştır: Arabayı çok iyi tanımadıkça, motorunu zorlama!

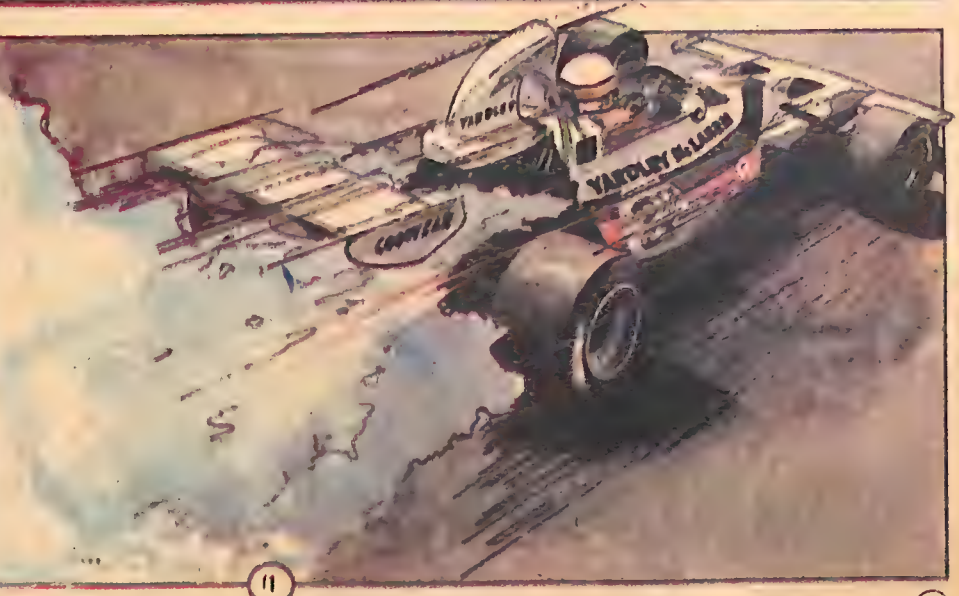

FRANSA...
LE CASTELLET'TE ZAFER BENİM OLMALI...
EMERSON'LA KAPIŞIP, ONU GEÇMENİN GÜNÜ GELDİ ÇATTI ARTIK!
TAKMA JODY, BIRAK STEWART'LA FİTTİPALDİ KAPIŞSINLAR...
STEWART'IN İSTEĞİ SINIRSIZ:
YOLU KAVRAMASI HER KOŞULDA MÜKEMMEL OLMALI!
YA KEN TYRELL NE DERSİN?
TAMAM, TAMAM AMA BU DEDİĞİN İÇİN ÖNCE PİSTİ ARŞINLAMALI, SONRA LASTİK YAPMALI.
OKEY!.. UÇTA TUTUNMAYA ÇALIŞACAĞIM. UMARIM BU YARIŞTA ŞANSIMIZ YAVER GİDER.
SANA GÜVENİYORUM AMA...
UZATMA, HIZLI ARABAYLA BİTMEZ BU İŞ, KAÇ TANE BİRİNCİLİĞİ VAR?
BUGÜN JODY M 23'Ü KULLANACAK!

Stewart'ın da Fittipaldi'nin de üç büyük ödülleri var. Puanlamada da Brezilyalı, İskoç'tan üç puan ileride. Start sıralamaları çok iyi ama Ayı Jody ilk saniyelerde ikisinin arasına süzülmeyi başarıyor.

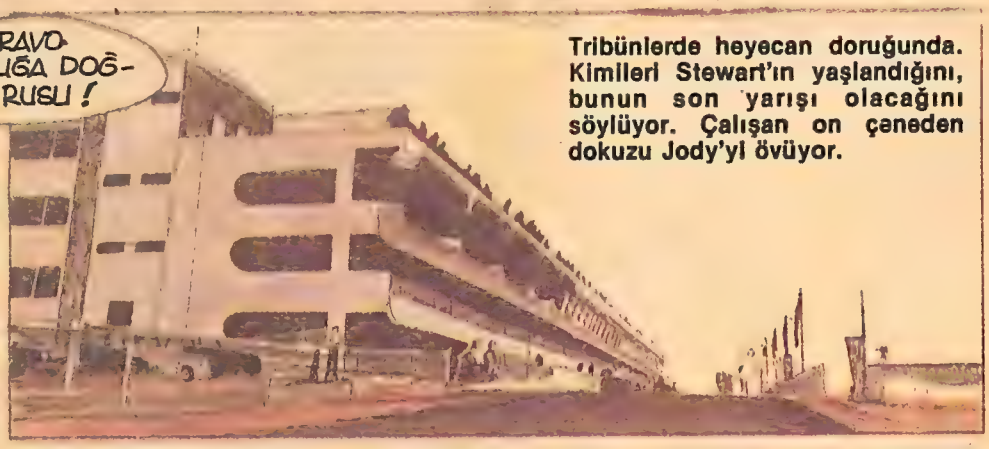

Tribünlerde heyecan doruğunda. Kimileri Stewart'ın yaşlandığını, bunun son yarışı olacağını söylüyor. Çalışan on çeneden dokuzu Jody'yi övüyor.

Hulme ve Stewart lastik tamiri için cebe girdiler. Jody önde, ardında Peterson ve Fittipaldi, tamponunu kokluyorlar. İsveçlinin motoru yorulunca takım arkadaşları dalıyorlar.

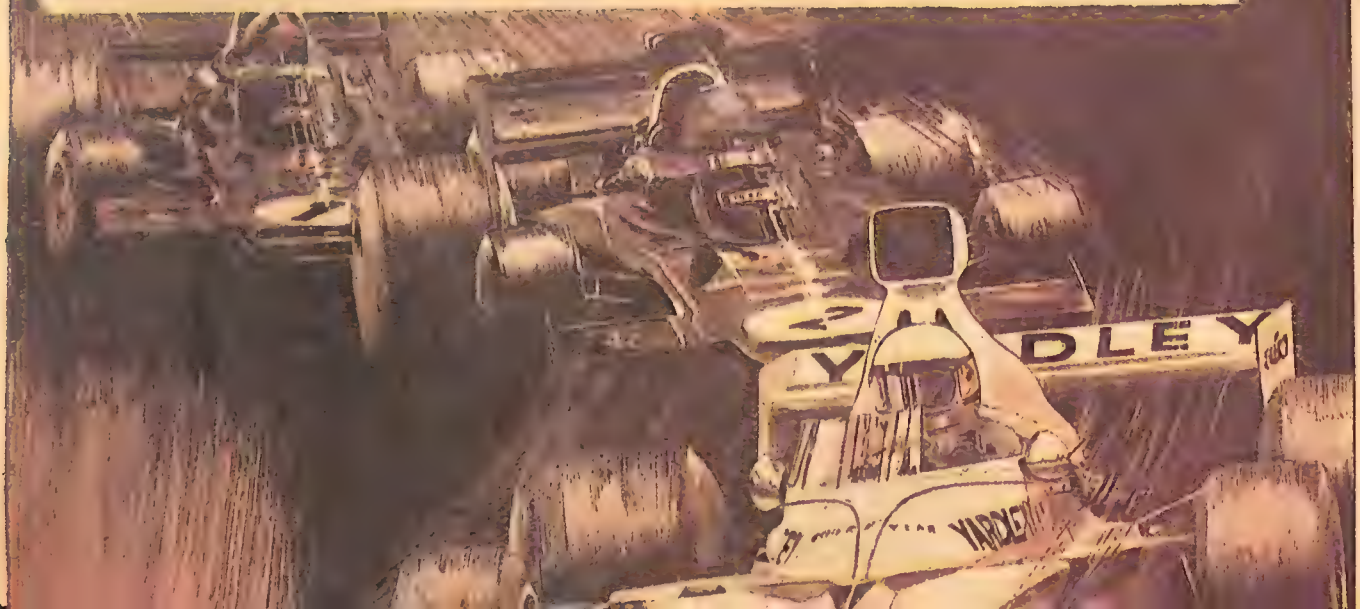

ARMAĞAN YAĞMURU

*

Her hafta
•Televizyonlar
•Bisikletler
•Kitaplar
•Futbol Topları
dağıtıyoruz!

DUYURU

"**Armağan Yağmuru**"nda bundan böyle 1-4 nolu kuponlara kitap, 1-6 no'lu kuponlara top, 1-8 no'lu kuponlara bisiklet, 1-12 no'lu kuponlara da televizyon dağıtacağız.

Her "**Armağan Yağmuru**"nun dağıtımından sonra yenilerinin çekilişleri için kupon no'ları yine birden başlayacak ve böylece sürecek.

BU HAFTA
FUTBOL TOPU KAZANAN OKURLARIMIZ

*

İsmet Barış (Niğde)
Selçuk Öktemer (Ankara)
Emel Tarhan (İstanbul)
Tansu Bilgin (Konya)
Rifat Pehlivan (İstanbul)

BİR HİKAYE YAZALIM Ödüllü Yarışma

BİRİNCİSİ

KARINCALARIN EL BİRLİĞİ

Bir yaz mevsimi, karşı evin bahçesinde karıncalar yuva yapmıştı. Evin kadını dışarıya çıkıp ufak ekmek parçalarını bahçeye döktü, sabahın erken saatlerinde karıncalar hücuma geçtiler. Her karınca yiyeceğini alıp yuvasına götürüyordu. Bütün karıncalar sevinç içindeydiler.

Karıncaları izlemek çok güzel olmalı ki evin çocuğu da karıncalardan gözlerini ayıramıyordu. Bir ara çocuğun gözüne bir karınca ilişti. Bu karınca büyük ekmek kırıntısını bir türlü yerinden kımıldatamıyordu. İtmeye çalışıyor, kaldırmaya çalışıyor, ama olmuyordu. Baktı olacak gibi değil. En sonunda bağırarak yardım istedi:

— Hey ne olur, gelin bana yardım edin! Bu söz üzerine boş duran iki karınca arkadaşına yardım etmeye gittiler.

Demin bir karıncanın kuvvetiyle kalkmayan iki karınca yardımıyla yuvaya götürüldü. Karınca, arkadaşlarına teşekkür etti ve yeni yiyecek aramaya koyuldu. Demek ki atalarımızdan kalan bu söz; "Bir elin nesi var, iki elin sesi var", yalnız insanlar için değil, karıncalar için de geçerliymiş.

Sezgin SEZER (İstanbul)

DEMİR YUMRUKLU ADAM

BERNARD PRINCE

HEYHAT! HİÇ DE DÜŞÜNÜLDÜĞÜ GİBİ DEĞİLDİ. TAM BU SIRADA BİR BAŞKA SEMTTE...

GERÇEKTEN DE BU BASIN KARTLARI SAHTEYE BENZEMİYOR.
DEĞİLLER TABİİ...
DIŞ
N°19

SİZİN YÜZÜNÜZDEN BELKİ DE YILIN EN ÖNEMLİ RÖPORTAJINI KAÇIRDIK. BIZ BİR SAHTEKÂRIN MASKESİNİ ALAŞAĞI ETMEK ÜZEREYKEN BİZİ ENGELLEDİNİZ!
ÖYLE Mİ? ÇOK İLGİNÇ!

BU BİZE VİZ GELİR, TAMAM MI. ŞU KARTON PARÇALARI SİZE AĞAÇLARIN TEPESİNDE TARZANLIK YAPMA YETKİSİ VERİYOR SANIYORSANIZ ALDANIYORSUNUZ.

O DA NESİ?
DRING DRING

EVET, 19. BÖLGE... NE? BİR OTELDEN BİR ADAM MI KAÇIRMIŞLAR? OTEL MÜŞTERİLERİNDEN BİRİNİ SİLÂH ZORUYLA MI GÖTÜRMÜŞLER? OTEL EXCELLSİOR MU DEDİN? BİZİM BÖLGEMİZE GİRMİYOR.

SANSINIZ VARMIŞ. İSİMİZ VAR. HADİ ŞİMDİ TOZ OLUN! BİR DAHA GÖZÜM GÖRMESİN, AĞAÇKAKAN BOZUNTULARI SİZİ!
ÇOK İYİSİNİZ!

ÇABUK NİCK! YETERİNCE VAKİT KAYBETTİK. SAKALLIYI BULALIM HEMEN!

ADAMDAN SÖZ EDİN BİRAZ... SAKALLI, SARIŞIN, KİMLİK KARTINDA BARNEY JORDAN YAZILI... TAMAM. GÖRÜŞÜRÜZ!

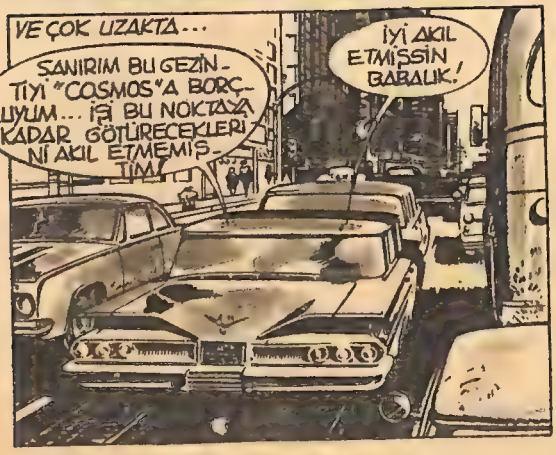
VE ÇOK UZAKTA...
SANIRIM BU GEZİNTİYİ "COSMOS"A BORÇLUYUM... İŞİ BU NOKTAYA KADAR GÖTÜRECEKLERİNİ AKIL ETMEMİŞTİM!
İYİ AKIL ETMİŞSİN BABALIK!

AMA KORKMA. USLU DURURSAN KİMSE KILINA DOKUNMAYACAK... YALNIZCA BİR KAÇ GÜN SAKİN BİR SOĞUK HAVA DEPOSUNDA ALIKONACAKSIN O KADAR.
BU ARADA SÖZLEŞMEYİ İMZALAMAYACAK ÜLKEME BİR KAÇ MİLYAR DOLAR KAYBETTİRECEĞİM. NEYSE YİNE DE BİR ŞEY YAPACAK DEĞİLİM...

BU TABLO SAHANE! BEN DE FIRTINALI GECELERDE NEZLEYE YAKALANDIĞIMDA BÖYLE GÖRÜNTÜLER GÖRÜRÜM...
İŞLER YOLUNDA. HERKES BAY GERDELSOHN'U TANIYOR...
ASIL ÖNEMLİSİ PATRONUNUZUN NİYETİNİN GERÇEKTEN DEDİĞİNİZ GİBİ İYİ OLMASI. BİZLER BU OYUNA ALET OLUYORUZ. VE İŞİ BAŞARIYLA YÜRÜTÜYORUZ!..

İÇİNİZ RAHAT OLSUN, KİŞİSEL OLARAK BEN DE EN İFFAK BİR DÜZENBAZLIĞA KATLANABİLECEK İNSAN DEĞİLİM. BAY GERDELSOHN ONURLU BİR İNSANDIR.
BU KUŞKUCU YAPIM SİZLERİ SIKMASIN...

ÇABUK OLALIM. PROGRAMDA DAHA BİR SÜRÜ ŞEY VAR.
SANIRIM O PROGRAM BİRAZDAN DEĞİŞMEK ZORUNDA KALACAK.

BARON, SİZ HA? FAKAT BİR ARAYA GELMEMİZ GEREKMİYOR MUYDU...
HALİNE BAKILACAK OLURSA, ÖNEMLİ ŞEYLERİ OLMALI ANLATACAK.
HELE İKİR BULABİLDİM!..

BU OYUNU HEMEN KESMEK GEREKİYOR! DEĞİLSE, GİDEREK DAHA BÜYÜK ÇIKMAZLARA DÜŞECEĞİZ!

GERÇEK GERDELSOHN KAYBOLDU! İKİ ADAM ONU OTEL ODASINDAN SİLÂH ZORUYLA KAÇIRMIŞ! TABİİ RESMEN JORDAN'IN KİMLİĞİNİ TAŞIDIĞINA GÖRE, POLİS ONU JORDAN DİYE ARAYACAK!

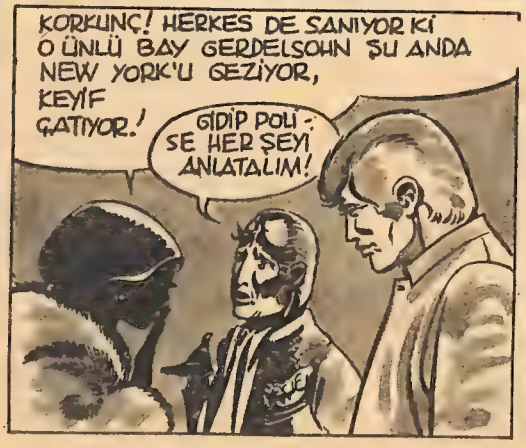
KORKUNÇ! HERKES DE SANIYOR Kİ O ÜNLÜ BAY GERDELSOHN ŞU ANDA NEW YORK'U GEZİYOR, KEYİF ÇATIYOR!
GİDİP POLİSE HER ŞEYİ ANLATALIM!

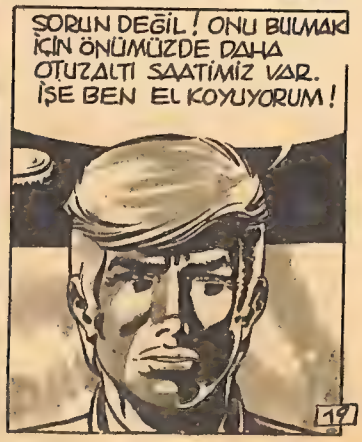
SORUN DEĞİL! ONU BULMAK İÇİN ÖNÜMÜZDE DAHA OTUZALTI SAATİMİZ VAR. İŞE BEN EL KOYUYORUM!

BOŞUNA SEVİNİYORSUNUZ ASLANIM. BASIN ALARMA GEÇMİŞTİR ŞİMDİ.
DAHA İYİ YA. ADIM GAZETELERDE GEÇSİN İSTERDİM HEP!
SUSUN! KONUŞMAM GEREKİYOR! ALO!..
DEC 22
ALO?.. BAY X Mİ? BEN BRANDY.. ELBETTE KOLİ YANIMIZDA. HİÇ BİR PÜRÜZ ÇIKMADI. CAPONE ZAMANINDA BİLE OLSA BUNDAN İYİSİ YAPILAMAZDI. NE DİYORUM SİZE DENEYİMİME GÜVENİN.
GÖKGÜRÜLTÜSÜ! SİZE BU ADI KULLANMAMANIZI EMRETMİŞTİM. FARFARALIĞINIZIN CEZASINI ÇEKERSİNİZ BRANDY!.. BAY GERDELSOHN SAKIN SÖZLEŞMENİN BİTİMİNDEN ÖNCE KAÇAYIM DEMESİN. BU HER ŞEYİN SONU OLUR.
BU BANLİYÖ HAYDUTLARINA GÜVENEBİLİR MİYİZ?
SIKMAYIN CANINIZI BAY X! KİMSE BİZİ BULAMAZ, BUNA OLANAK YOK...
OTUR BAKALIM BABALIK!
KAFAMI ŞİŞİRDİĞİNİZ YETER... KONUŞTUĞUNUZ "COSMOS" ŞİRKETİNDEN MORROW, BAL GİBİ BİLİYORUM! ONA BİR ÇİFT SÖZÜM VAR!
ALO? MORROW MU? BEN ALOYSUS GERDELSOHN. HAYDUTLARINIZ BENİ GÖZ HAPSİNDE TUTUYOR. ONLARLA BAŞEDEMEYECEĞİM. ŞİMDİLİK KAZANAN SİZ OLDUNUZ!
?!
YALNIZ SİZİ UYARIRIM, GÜNÜN BİRİNDE BU FARE KAPANINDAN ÇIKACAĞIM. O ZAMAN ÖMRÜNÜZÜN KALAN GÜNLERİNDE PÜRE DEN BAŞKA BİR ŞEY YİYEMEYECEKSİNİZ. BUNU KİŞİSEL BİR SORUN HALİNE GETİRİYORUM. GÖRÜŞÜRÜZ MORROW!
ŞİMDİ ÇOCUKLAR, BİR SÜRE BİR ARADA YAŞAYACAĞIMIZA GÖRE BOŞ ZAMANLARIMIZI DEĞERLENDİRELİM... İÇİNİZDEN HANGİNİZİN İSKAMBİL KAĞIDI VAR?
BAYIM ADRESİN YANLIŞ OLMADIĞINDAN EMİN MİSİNİZ? BURASI KİRLİ İŞLERİN ÇEVRİLDİĞİ BİR BATAKHANE..
ONLAR BENİM ESKİ HAPİSANE ARKADAŞLARIM. AĞZINIZI BOZMAYIN. TAMAM MI?
MULLIGAN'S Bar
TAXI
SÜREC

SİYAH KURD

BÜYÜK ÇAYIRA BAHAR GELMİŞ VE TATLI İMBAT RÜZGÂRLARI BİZONLARI GERİ GETİRMİŞTİ... FAKAT BANNOCK'LARIN KABİLESİNE İLKBAHAR ÖLÜM DE GETİRMİŞTİ...

KÖTÜ RUHLAR KARTALTÜYÜ'NÜN BİRİCİK KIZINI DA GÖTÜRDÜ.

KIZIM! BİRİCİK YAVRUM BENİM! ÖLÜMÜN KANATLARI NİYE SENİN ÜZERİNDE ÇIRPTI?

ÇAĞLAYAN-ÇAY'DAN KÖTÜ RUHLARIN RÜZGARI GELİYOR. ÖLÜM GETİRİYOR. BİZONLARI KAÇIRIYOR.

SKAWLAR AĞLAYIP SIZLIYORDU. ZİRA BİZON DEMEK HAYAT DEMEKTİ...

YAHA!

AH!

YAAA!

SİLİLAR BUNU KENDİLERİ İSTEDİ. KARTALTÜYÜ, BU ÖLÜM VE KÖTÜ RUH RÜZGÂRINI TEK BİR ŞEY YOK EDER.

ÖLEN KIZININ YERİNE BİR SİU KIZI ALMALIYIZ...

BİR BANNOCK'LA EVLENİR. DOĞACAK ÇOCUKLAR SENİN TORUNUN OLUR.

ANCAK O ZAMAN KÖTÜ RUHLAR YATIŞIR VE RÜZGÂR ÖLÜM ÜLKESİNE(*) ÇEKİLİR, BENDEN BU KADAR.

(*) Amerika yerlilerinin inanışına göre, ölümden sonra gidilecek yer!

VE SAVAŞÇILARI YENİDEN BİR UMUT ALDI ÇÜNKÜ BÜYÜCÜ YENİDEN ONLARA MUTLULUK RÜZGÂRI VE BEREKETLİ AVLAR VAAD EDİYORDU.

BANNOCK'LAR!

AYAYA!

YAĞMURTANESİ'Nİ SEÇMİŞLERDİ. ÇÜNKÜ KARTALTÜYÜ'NÜN KIZINA ÇOK BENZİYORDU

BIRAK BENİ!

YEAA, ŞİNUK YEAA!

SİULAR ÇAY'IN ÜST BAŞINDA BİZON AVLIYORLARDI...

DAHA İLK GÜNDEN SİYAH KURD ÇOK İYİ BİR AVCI OLDUĞUNU KANITLAMIŞTI...

SÜRECEK

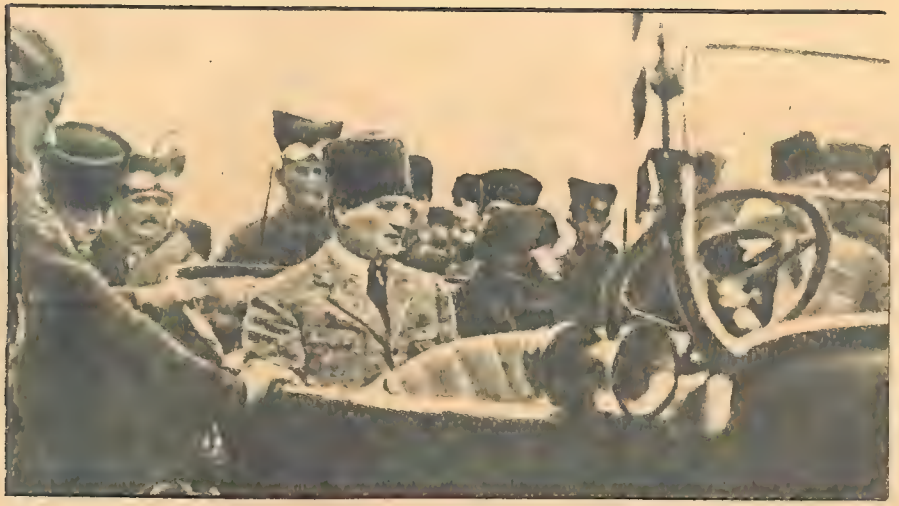

Adana'ya doğru...

Lütfi Fikri Bey'in Tanin gazetesinde yayınlanan açık mektubundaki görüşünü, ertesi gün Tanin başyazarı (★) destekledi. "Şimdi de Halifelik Sorunu" adlı yazıda, padişah oğullarının mektupları yayınlanıyor, padişah soyundan olan kimseler halka sevdirilmeye çalışılıyordu. Ayrıca, padişah soyundan olanlara karşı çirkin saldırılarda bulunulduğu, bunu yapanın da Partimizin en seçkin takımından olduğu bildiriliyordu. Cumhuriyet ve Hükümet'ini Ulus gözünde kötü göstermek için ne söylemek gerekirse söyleniyordu. "Millet Meclisi'nin özgürlükten bu denli yoksun kaldığını, dışarıda verilen kararları yasalaştırmak durumuna düşürüldüğünü görmek gerçekten acı oluyor." denilerek, Meclis, bize karşı kışkırtılıyordu. Cumhuriyetin ilânını kabul eden Meclis'in, hiç olmazsa Halifeliğin kaldırılmasına engel olmasına çalışılıyordu.

Tanin gazetesinin başyazarı, Halifelik konusundaki görüş ve düşüncesini şu satırlarla saptıyordu:

"Halifelik bizden giderse, beş-on milyonluk Türkiye Devleti'nin müslümanlık dünyası içinde hiç önemi kalmayacağını, Avrupa siyasası karşısında da en küçük ve değersiz bir Hükümet durumuna düşeceğimizi anlayabilmek için, büyük bir yetenek gerekmez. Ulusseverlik bu mudur? Gönlünde gerçek ulusçuluk duygusu olan her Türk, Halifeliğe dört elle sarılmak zorundadır."

Halifelik konusundaki düşüncelerimi bundan önce açıkladığım için, bu sözleri burada irdelemeyi gerekli görmüyorum. Ancak, Halifeliğe dört elle sarılmak zorunda bulunan bir yönetim biçiminin Cumhuriyet olmayacağını anlayabilmek için de büyük bir yetenek gerekmediğini söylemekle yetineceğim.

Tanin başyazarı, kendisinin cumhuriyetçi olduğunu ilân etmişti. Ama öyle bir cumhuriyetçi ki, onun istediği cumhuriyetin başında Halife unvanıyla Osmanoğullarından bir kişi bulunacaktır. Yoksa yapılan iş, akıl ve yurtseverlikle hiç bağdaşmazmış. Halifeliği, elimizden hiç alınmayacak biçimde korumakla görevli imişiz.

(★) Hüseyin Cahit Yalçın (1874-1957)

Gerici Çevrelerin Cumhuriyete Karşı Tepkileri

CUMHURİYETİN kuruluşu bütün ulusu sevindirdi. Her yerde parlak sevinç gösterileri yapıldı. Yalnız İstanbul'da çıkan iki-üç gazete ile İstanbul'da toplanan birtakım kişiler, ulusun genel ve içten gelen sevincine katılmaktan çekindiler, kaygıya düştüler. Cumhuriyetin kuruluşunda yararlı olanları yermeye başladılar. Söz konusu gazetelerin ve kişilerin, Cumhuriyetin kuruluşunu nasıl karşıladıklarını anlamak için, yalnız o günlerdeki yayınlara gözden geçirmek yeter.

Örneğin, "Yaşasın Cumhuriyet" başlığı altındaki yazılar bile, Cumhuriyetin yadsınacak (inkâr edilecek) bir biçimde kurulup halka duyurulduğunu; bunda, "sıkboğaza getirilmiş gibi bir durum" sezildiğini yayıyordu. Bu yazıların yazarı, şu düşünceleri ileri sürüyordu: "...Şöyle olacağı, böyle olacağı söylenip dururken, öte yandan birdenbire, birkaç saat içinde, Anayasa değişikliği yapılıvermesi, en yumuşak deyimiyle olağandışı bir davranıştır."

Bizim yaptığımız iş, "uygarlık dünyasını anlamış, okumuş, irdelemiş (mütalâa etmiş), devlet yönetiminde yeterlik kazanmış kafalardan çıkacak düşünce sonucu" değilmiş...

Cumhuriyetin ilanını Meclis'in alkışlarla kabul etmesi, ulusun şenliklerle kutlaması yeriliyor; deniliyordu ki: "Cumhuriyet alkışla, dua ile, şenlikle yaşamaz. Cumhuriyet bir büyü değildir. Millet Meclisi'nde bir büyü yapıldı. Bundan sonra her iş kendiliğinden düzelecek, her derdin çaresi kendiliğinden bulunacak değildir."

"Ben cumhuriyetçiyim" diyenlerin, Cumhuriyetin kurulduğu gün, kalemlerinden çıkacak sözler bunlar mı olmalıydı? En iyi Hükümet biçiminin cumhuriyetten başka bir şey olamayacağına inandığı savında (iddiasında) bulunanların, "Cumhuriyet sözcüğüne bir put gibi tapmam." demelerindeki anlam ve amaç neydi?

Meclis toplantı halinde bulunduğu zaman onun güvenoyu verdiği bir hükümetin düşürüleceği gibi bir kuruntuyu kamuoyunda canlandırıp: "Böyle bir hak, padişahlara bile verilmemişti. Şimdi o hak Cumhurbaşkanına mı veriliyor?" sorusu, kime ve hangi amaçla yöneltiliyordu?

Bu düşünceleri kapsayan gazetenin başka bir sayfasında, "Türkiye Cumhuriyetinin İlânı" başlığı altında yer alan birçok sözler arasında: "...Bu yeni evreye (devire) ulaşan Türk Ulusu, burada uzunca bir süre dirlik içinde dinlenebilecek; burası onun için bir canlılık ve güç kaynağı, bir mutluluk kaynağı olabilecek mi? Bu evrede, toplumsal yapısını bozmadan onu kucaklayabilecek bir çerçeve niteliği var mıdır? Cumhuriyet, olayların zorlaması üzerine Türk Ulusu'nun çaresizlikten kaçıp sığındığı bir saçak altı mı olacak?.." gibi kaygı ve umutsuzluk veren sözler yaymanın zamanı zamanı mıydı?"

Cumhuriyetin umut, huzur ve mutluluk getireceğinde kuşkusu ve kaygısı olan kişi; umut, huzur ve mutluluğu nereden, hangi kaynaktan bekliyordu? Cumhuriyetin, ulusumuzun toplumsal yapısını bozabileceği düşüncesi, cumhuriyeti benimseyen kişilerin kafasında nasıl yer bulabiliyordu?

Başka bir gazeteci de: "Baylar, ivedilik (acelecilik) gösteriyorsunuz!" diye bağırmaya başladı.

Bir Kışkırtma Örneği

BU gazeteci, ulusu şu sözlerle kışkırtıyordu:

"...Bunalım, yeni bir Bakanlar Kurulu seçmekle giderileceği yerde, tersine son günlerin bütün gürültülerine karşın, yine kimsenin yakında kurulacağını düşünmediği Cumhuriyetin, pek kanıtlı, pek kesin ve ivedi olarak ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Cumhuriyetin yakın bir zamanda kurulacağını düşünmeyen, yalnız kamuoyu değildi. Belki Ankara'da en önemli ve en etkili makamlarda bulunan kimi kişiler de bunun olabileceğini akıllarına bile getirmiyorlardı."

Bu sözlerle açıkça ortaya konulmaktadır ki, son günlerin bütün gürültüleri, Cumhuriyetin ilânına engel olmak içinmiş. Bu amacı güdenlerin, "karar almakta ivedilik" görmeleri olağandı. "Ama, "Kamuoyunun da bu görüşte kendileriyle birlik olduğunu" sanmaları yanlıştı.

Gazetesini: "Balonu uçurdular; ama görünüşe bakılırsa ucunu kaçırıyorlar!" ve: "Sular zorlayınca dolaplar döndüler; ama... ne yönde?" gibi

Adana Hükümet Konağı'na giriyor...

çirkin, bayağı sözlerle dolduran gazeteci, şu yol yolda sesleniyor ve paylayışını sürdürüyordu: "Baylar, devletin adını koydunuz, işleri de düzeltebilecek misiniz?"

Bu seslenişle başlayan yazılar, şu satırlarla son buluyordu:

"Biricik dilek... yurda ve ulusa yararlı işlere başlanılmasıdır. Eğer dün ilân edilen Cumhuriyetin ileri gelenleri ve cumhuriyetçiler, bunu yapabileceklerine güveniyorlarsa, biz de kendilerine, öyleyse cumhuriyetiniz kutlu olsun baylar! deriz."

Bizleri alay edercesine kutlayan bu son cümle ile yazar, Cumhuriyeti benimsemediğini, onunla ilgili olmadığını bildiriyor.

Başka Bir Gazetenin Saçma Yazıları

BAŞKA bir gazeteci yazar da, Cumhuriyetin ilânı dolayısıyla yaptığı eleştiride şunları yazıyordu:

"Bizi üzen nokta, Ulusal Önderimizin kendisiyle ilgilidir. En büyük ruhlu adamlar bile, kişisel erk (kudret, iktidar) kazanmanın çekiciliğine karşı koyamamışlardır..."

Bu görüşünü benim söylevlerimden aldığı sözlerle destekledikten sonra, Amerika'nın bağımsızlığını sağlayan Washington'un nasıl çiftliğine çekildiğini ve Meclis'in, hiçbir kişiyi düşünmeyip yalnız kamu yararını düşünerek, altı yılda anayasayı düzenlediğini ve ondan sonra da nasıl Washington'a başkanlık verildiğini anlatıyordu. Anayasamızın böyle değiştirilmesinde, benim önayak oluşumu hoş görmüyordu.

Bu yazarın ve benzerlerinin, Cumhuriyeti kurma kararının alınışında ve Cumhuriyetin kuruluşuyla ilgili yasada gördükleri yanlışlık ve eksiklikleri yermelerini içtenlikle

Ünlü Mersin Söylevini verirken...

"Şaşarak ve üzülerek görüyoruz ki, bugün şu manevî hazineye (yani Halifeliğe) saldırmak isteyenler, dışardan kimseler, Türkü çekemeyen Müslüman uluslar değildir. Biz, Türkler, kendimiz, kendi elimizle bu hazinenin elimizden temelli çıkarılmasıyla sonuçlanabilecek girişimlerde bulunuyoruz!"

Yabancılar, Halifeliğe saldırıda bulunmuyorlardı. Ama, Türk Ulusu saldırıdan kurtulmuyordu. Halifeliğe saldıranlar, Müslüman uluslardan Türk'ü çekemeyen değildi. Ama, Çanakkale'de, Suriye'de, Irak'ta, İngiliz ve Fransız bayrakları altında Türklerle vuruşan Müslüman uluslardı. Türk Ulusuna kolaylıkla saldırmak için, alıkonulması uygun görülen Halifeliğin ortadan kaldırılmasını, bu kişilerin, Türklük için "Kendi kendini öldürmektir." diye nitelemeleri ve Cumhuriyetin amacını:"Halifeliği ortadan kaldırmak için biz Türkler girişimlerde bulunuyoruz." sözleriyle açıklayıp ilân etmeleri, elbette etkisiz kalmadı.

ARAYAN BULUR

İNGSTAD çok geçmeden aradığı kanıtı da buldu. Kıyıdan biraz içeride terasımsı bir yer vardı. Burada üstleri otlarla kaplı birtakım kümbetler bulunuyordu. Ama bunların esrarını ancak kazılar sonunda öğrenebilirdi.

İngstad ve yardımcıları sekiz evin temellerini ortaya çıkardılar. Bunların arasında altı küçük odadan oluşmuş büyük bir bina da vardı. İngstad, odalarda ocaklar ve yemek yapmak için çukurlar olduğunu gördü. Diğer küçük bir yapının da demirci dükkânı olduğu anlaşılıyordu.

Ocaktan alınan küllere Karbon-14 testi uygulandı. Küllerin M.S. 1080 yılından kaldığı ortaya çıktı. Ama, bu tarihin yetmiş yıl öncesi ya da sonrası da olabilirdi. Normanlar da o yıllarda yolculuğa çıkmışlardı. Evlerin temelleri, Kuzeylilerin Gröenland'daki köylerinde bulunanlara uyuyordu.

İngstad; mezar, araç ya da silah bulamadı. Pişmiş kiremitten yapılmış bir Norman iğ dipliğinde kullanılan bir halka, bu evlerde Norveçli kadınların oturmuş olduklarını kanıtlıyordu. Evlerin iki yüz elli metre kadar gerisinde gökyüzüne doğru bir tepe yükseliyordu. Bunun üzerinde taş yığınları vardı. Normanlar akşam yemeği zamanının gelip gelmediğini anlamak için ufuktaki bu tepeciklerden mi yararlanmışlardı?

İngstad, bir deney de yaptı: Kıyıya, denizin yükseldiği zaman eriştiği yere bir hendek kazdı. Sular çekildiği zaman burada balıklar kaldı gerçekten. İskandinavlar da balıkları böyle tutmuşlardı.

Hiçbir varsayımcı o zamana dek böylesine haklı çıkmamıştı. Artık herkes İngstad'ın iddiasını hiç soru sormadan kabul ediyor, Vinland'ın L'Anse aux Meadows olduğuna inanıyor. İngstad, Yeni Dünya'daki ilk Norman toplumundan kalan izleri buldu.

Şimdi, "O gözüpek kâşifler ne oldular?" diye düşünüyor, "Yaşamak için daha güzel toprak arayan o kadınlar ve o erkekler?"

Avrupalı birkaç gezginin bölgedeki Kızılderililerin arasında beyaz tenli, sarı saçlı kimseler görerek şaşırdıklarını anımsıyor.

"Belki," diyor. "Bu Normanlardan bazıları bir Kızılderili kabilesine karışarak eridiler. Diğerleri, yerlerini bırakarak Gröenland'a döndüler. Orada Eskimo komşularıyla dost olarak uzun süre yaşadılar. Belki sonunda iklim değişiklikleri, onların İskandinavya'ya dönmelerine yol açtı. Belki Leif'le onu izleyenler, kuzey ikliminin daha yumuşak olduğu bir çağda Amerika'yı buldular. Ama bu onların o büyük serüvenlerinin değerini düşürmez. Aksine o yolculukları daha iyi anlamamızı sağlar..."

Batı dünyası, İslâm dünyasına karşı kutsal kent ve kutsal emanetleri korumak amacıyla, Tanrı adına yıllar yılı sürecek bir savaşa girişti. Bu, sonradan "Haçlı Seferleri" adını alacaktır.

KARAYOLU ÜZERİNDE

KARAKURUM'a Papa Innocent IV.'in elçisi olarak giden rahip **Carpin,** 1245 yılında Lyon'dan hareket etti. Yanında **Jean de Bohéme** adında bir başka rahip daha vardı. Ne var ki, bu sonuncusu daha yarı yoldayken Carpini'yi bırakıp gitti. Carpini de Krakovi'de **Benedic de Pologne** adlı bir başka rahibi yoldaş edindi kendine.

1246 yılının Şubat ayında Kiev'e varıldı. Dnieper boyunca güneye inilerek Azak Denizi'ne geldiler. Buradan sonraki yolculukları Don, Aşağı Don, Türkistan, Tien Şian dağlarının batı etekleri oldu. Çungaria üzerinden Karakurum'a, oradan da imparatorun sarayının olduğu yere, Sira Orda'ya gittiler. Aynı yolu izleyerek geri dönen Carpini, 1248 yazında Papa'nın sarayına geri döndü.

Carpin, yazdıklarında gezip gördüğü yerleri şöyle anlatıyordu:

"Yer yer bitki topluluklarına rastlanırsa da, İç Asya genellikle çıplaktır. Buralarda yaşam suya bağlıdır. Hele Karakurum çevresinde ağaç o kadar azdır ki, herkes, hatta prensler bile temizlenmek için tezek kullanırlar. İklim çok şiddetlidir. Bazan o derece soğuk ve güçlü rüzgârlar eser ki, at üzerinde durmak bile mümkün olmaz. Kışın yağmur

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

ARAYAN BULUR

İNGSTAD çok geçmeden aradığı kanıtı da buldu. Kıyıdan biraz içeride terasımsı bir yer vardı. Burada üstleri otlarla kaplı birtakım kümbetler bulunuyordu. Ama bunların esrarını ancak kazılar sonunda öğrenebilirdi.

İngstad ve yardımcıları sekiz evin temellerini ortaya çıkardılar. Bunların arasında altı küçük odadan oluşmuş büyük bir bina da vardı. İngstad, odalarda ocaklar ve yemek yapmak için çukurlar olduğunu gördü. Diğer küçük bir yapının da demirci dükkânı olduğu anlaşılıyordu.

Ocaktan alınan küllere Karbon-14 testi uygulandı. Küllerin M.S. 1080 yılından kaldığı ortaya çıktı. Ama, bu tarihin yetmiş yıl öncesi ya da sonrası da olabilirdi. Normanlar da o yıllarda yolculuğa çıkmışlardı. Evlerin temelleri, Kuzeylilerin Gröenland'daki köylerinde bulunanlara uyuyordu.

İngstad; mezar, araç ya da silah bulamadı. Pişmiş kiremitten yapılmış bir Norman iğ dipliğinde kullanılan bir halka, bu evlerde Norveçli kadınların oturmuş olduklarını kanıtlıyordu. Evlerin iki yüz elli metre kadar gerisinde gökyüzüne doğru bir tepe yükseliyordu. Bunun üzerinde taş yığınları vardı. Normanlar akşam yemeği zamanının gelip gelmediğini anlamak için ufuktaki bu tepeciklerden mi yararlanmışlardı?

İngstad, bir deney de yaptı: Kıyıya, denizin yükseldiği zaman eriştiği yere bir hendek kazdı. Sular çekildiği zaman burada balıklar kaldı gerçekten. İskandinavlar da balıkları böyle tutmuşlardı.

Hiçbir varsayımcı o zamana dek böylesine haklı çıkmamıştı. Artık herkes İngstad'ın iddiasını hiç soru sormadan kabul ediyor, Vinland'ın L'Anse aux Meadows olduğuna inanıyor. İngstad, Yeni Dünya'daki ilk Norman toplumundan kalan izleri buldu.

Şimdi, "O gözüpek kâşifler ne oldular?" diye düşünüyor, "Yaşamak için daha güzel toprak arayan o kadınlar ve o erkekler?"

Avrupalı birkaç gezginin bölgedeki Kızılderililerin arasında beyaz tenli, sarı saçlı kimseler görerek şaşırdıklarını anımsıyor.

"Belki," diyor. "Bu Normanlardan bazıları bir Kızılderili kabilesine karışarak eridiler. Diğerleri, yerlerini bırakarak Gröenland'a döndüler. Orada Eskimo komşularıyla dost olarak uzun süre yaşadılar. Belki sonunda iklim değişiklikleri, onların İskandinavya'ya dönmelerine yol açtı. Belki Leif'le onu izleyenler, kuzey ikliminin daha yumuşak olduğu bir çağda Amerika'yı buldular. Ama bu onların o büyük serüvenlerinin değerini düşürmez. Aksine o yolculukları daha iyi anlamamızı sağlar..."

Batı dünyası, İslâm dünyasına karşı kutsal kent ve kutsal emanetleri korumak amacıyla, Tanrı adına yıllar yılı sürecek bir savaşa girişti. Bu, sonradan "Haçlı Seferleri" adını alacaktır.

KARAYOLU ÜZERİNDE

KARAKURUM'a Papa Innocent IV.'in elçisi olarak giden rahip Carpin, 1245 yılında Lyon'dan hareket etti. Yanında **Jean de Bohéme** adında bir başka rahip daha vardı. Ne var ki, bu sonuncusu daha yarı yoldayken Carpini'yi bırakıp gitti. Carpini de Krakovi'de **Benedic de Pologne** adlı bir başka rahibi yoldaş edindi kendine.

1246 yılının Şubat ayında Kiev'e varıldı. Dnieper boyunca güneye inilerek Azak Denizi'ne geldiler. Buradan sonraki yolculukları Don, Aşağı Don, Türkistan, Tien Şian dağlarının batı etekleri oldu. Çungaria üzerinden Karakurum'a, oradan da imparatorun sarayının olduğu yere, Sira Orda'ya gittiler. Aynı yolu izleyerek geri dönen Carpini, 1248 yazında Papa'nın sarayına geri döndü.

Carpin, yazdıklarında gezip gördüğü yerleri şöyle anlatıyordu:

"Yer yer bitki topluluklarına rastlanırsa da, İç Asya genellikle çıplaktır. Buralarda yaşam suya bağlıdır. Hele Karakurum çevresinde ağaç o kadar azdır ki, herkes, hatta prensler bile temizlenmek için tezek kullanırlar. İklim çok şiddetlidir. Bazan o derece soğuk ve güçlü rüzgârlar eser ki, at üzerinde durmak bile mümkün olmaz. Kışın yağmur

diye bir şey yağmaz. Ancak yazın, o da çok az yağar. Yazları bile beklenmedik sıcaklık değişmeleri yüzünden hatırı sayılır fırtınalara rastlanır.

Halk, göçebe olarak yaşar. Çadırlarda barınırlar. Çadırların tepesinde ışık girmesine ve içerdeki dumanın çıkmasına yarayan bir delik vardır. Çadırlar, gerektiğinde sökülür ve arabalarla ordan oraya taşınabilir."

Carpin'in gidip gelmesinin ardından bir süre geçti ve bu kez Fransa Kralı IX. Louis, Karakurum'a yeni bir heyet göndermeyi kararlaştırdı. Amacı, Haçlı Seferleri dolayısıyla müslümanlara karşı bir **"ittifak"** sağlamak ve bu arada, Orta Asya'da mümkün olduğu oranda Hıristiyanlığı yaymaktı.

İkinci heyetin başında Rubruquis adıyla bilinen rahip **Flamand Guillaume de Rubroacq** bulunuyordu. 1252'-de, Filistin'de, Akka'dan hareket etti, bir süre İstanbul'da kaldılar. Sonra 1253 yılında Kırım'a geçtiler. Bundan sonraki yolları Carpin'in izlediği yollardı. Karakurum'a varıldı. Dönüşte ise, Anadolu üzerinden gelip Akdeniz kıyılarına inildi.

Haçlı Seferleri, koyu bir gericilik ve bilgisizlik içinde yüzen Hıristiyan Avrupa'sına, askerlik yönünden hiçbir başarı sağlamadı. Ama bu seferler, onları Doğu'nun uygarlığıyla yakından tanıştırdı. Daha sonraki çağlarda gelişen Avrupa uygarlığının kurulmasında bu yakın tanışmanın büyük etkisi oldu.

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

VI. BÖLÜM

İNSANLIĞA YENİ UFUKLAR AÇAN ADAM

HER hallerinden uzak bir yolculuktan geldikleri belli olan üç adam, 1269 yılında, yorgun ve bitkin, Venedik kentinin kapılarından içeri girdiler. Hiç yollarda eğlenmeden doğruca St. Jean Chrysostom'a kadar uzanıp büyük bir konağın kapısını çaldılar.

Kapı açıldı. Açan uşağın şaşkın bakışları arasında, üç adamın üçü de:

"— Tanrı'ya şükürler olsun! Sonunda evimize ve vatanımıza kavuştuk..." dediler.

Evdekiler, bu hiç tanımadıkları, üstelik giysileri paramparça bu üç insana şaşkınlıkla bakıyorlardı. İçlerinden biri, kendini toparlayarak:

"—Siz... Siz, kimsiniz?" diye sordu.

En yaşlı görüneni, başını kaldırdı. Titreyen bir sesle:

"—Biz, Polo kardeşleriz," dedi. "Uzakdoğu'dan geliyoruz..."

Başlarına toplanan konak halkı dikkatle baktılar onlara. Adamın dediği gerçekti. Bunlardan ikisi **Nicolo** ve **Maffeo** adlı iki kardeşle Nicolo'nun oğlu **Marco Polo** idiler. Bir süre önce —bu ne zamandı, kesinlikle bilen yoktu— Venedik kentinden yola çıkmışlar ve Çin diye anılan çok uzak bir ülkeye gitmişlerdi. Duymuşlardı bunları, anımsıyorlardı. Ama o gün bugün gidenlerden hiçbir haber alınmamış, öldüklerine hükmetmişlerdi.

Gezginler içeri buyur edildiler. Yıkanıp temizlenmeleri, üst baş-

Çin Seddi, bugün dünyamızın "harika"larından biri, belki de birincisidir. Yanyana iki araba geçecek bir ende ve 6 metre yüksekliğindedir. Her 150 metrede de koruyucu kuleleri vardı.

larını değiştirmeleri sağlandı. Sonra uykuya vardılar. Uyumaları ya da uyuyarak yorgunluklarını çıkarmaları iki koca gün aldı.

İNANILMAZ HİKAYE KAHRAMANLARI

SONUNDA gezginler kendilerini toparladılar. Başlarından geçen serüvenleri anlattılar. O zaman geride kalanlar, bunların; yani, bu üç insanın gerçekten de yitip gittiklerini sandıkları eski hısımları olduklarına inandılar.

Nicolo, Maffeo ve Marco eski evlerine yerleştikten sonra bütün akrabalarını ve eski dostlarını çağırdılar.

Gelenler büyük bir şaşkınlığa uğradılar. Her yan çok güzel dayanıp döşenmişti. Üç evsahibi, görkemli al satenden giysiler giymişlerdi. Konuklar geldikten sonra o giysilerini çıkarıp bu kez yine al rengi Şam kumaşından başkalarını giyindiler. Çıkardıklarını ise, hizmetçilerce pay edilmesini söylediler.

Yemeğin ortasında Polo'lar yeniden içeri gittiler ve Şam kumaşından giysilerini çıkarıp yerine olağanüstü güzel al kadifelerle geldiler. Çıkardıklarını da hizmetçilere verdiler yine.

Yemeğin ardından yine soyundular. Herkesin giydiklerinden giyinip geldiler konuklarının önüne. Bu denli görkemlilik karşısında konuklar ne diyeceklerini şaşırmışlar, az daha küçük dillerini yutacak raddeye gelmişlerdi.

Polo'lar konuklarına bu zenginliklerinin nedenini açıkladılar. Her üçü de anavatanlarına birer dilenci kılığında gelmişlerdi, ama şimdi görüldüğü gibi birer Karun zenginliğine sahiptiler.

Marco Polo gitti ve içerden ilk gün geldiklerinde sırtlarındaki dilenci elbiselerini geri getirdi. Nicolo ile Maffeo bu elbiseleri

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

ları beraberinde getirmelerini olağan karşılamak gerekir.

O dönemde, Avrupalılar küçük ve dar dünyalarının sınırları içinde adeta hapsedilmişcesine yaşıyorlardı. Bu sınırları aşmak kimsenin aklına gelmiş değildi. Bundan ötürüdür ki, Polo kardeşlerle Marco'nun serüvenleri olağan dışı bir çekicilik sunuyordu herkese.

Polo'ların serüvenleri insanlar üzerinde (hiç değilse bir bölük insan üzerinde) kışkırtıcı bir nitelikte etki yaptı. Evet, dünyamız sanıldığı kadar küçük değildi, olamazdı da zaten. Ne yapıp etmeli, dünyayı tanımalıydı.

Polo'lar, gördükleri olağanüstü ve şaşırtıcı olgulardan öyle uzun uzun söz etmediler. Bununla birlikte ünleri çok kısa bir sürede çevreye yayıldı. Zenginliklerinin hikâyesini duymayan kalmadı. Herkes aynı şeyi soruyordu onlardan: Neydi bu Uzakdoğu, neresiydi, kimlerdi bu Uzakdoğulular, ne yerler, nasıl yaşarlardı?

Meraklıların büyük çoğunluğu o güne dek ülkelerinden dışarı adımlarını olsun atmamış kişilerdi. Polo kardeşlerle Marco'nun anlattıklarına pek inanmadılar. Abartmalı buldular hepsini de. Gerçi hikâyeleri çok ilginçti, merakla dinleniyor, bir türlü bitsin istenmiyordu ama, bir masal havasındaydı daha çok. Gerçeğin ya da gerçeklerin bu anlatılanlara uygun olmasına bir türlü imkân veremiyorlardı.

Özellikle genç Marco, bir anlatmaya başladı mı bitirmek bilmiyordu hikâyesini. Onun anlattıklarında her şey **"büyüktü"**, her şey **"olağanüstü"**ydü, her şey "milyon"la ölçülüyordu. Milyonlarca kilometre yol gitmişlerdi, milyonlarca insan görmüşlerdi ve tanıştıkları Uzakdoğu imparatorunun zenginliği ancak milyonlarca ölçülebilecek oranda büyüktü.

Bu yüzden çok geçmedi, genç Marco Polo'nun adı **"Milyoncu Marco"**ya çıktı.

SAVAŞÇI MARCO POLO

GEZGİNCİ ailenin en küçüğü sayılan Marco Polo, dönüşlerinden kısa bir süre sonra sıkılır gibi oldu. Evde kapanıp oturacak türde bir insan değildi o. Üç yıl geçti aradan ve Venedik'le Cenova arasındaki çekişme büyüdükçe büyüdü. Marco Polo çok zengindi. Kendi başına buyruk bir kalyon yaptırdı, komutasını da üstlendi ve Venedik donanmasına katıldı.

Savaş, Curzola adası önlerinde oldu. Cenevizliler savaşı kazandılar ve Marco Polo düşmana tutsak düştü. Bir zindana atıldı. Aynı zindanda döneminin büyük şair ve yazarlarından Pizalı **Rusticalno** da vardı. Marco Polo boşuna harcamadı zamanını

aldılar, dikişlerini ustaca söktüler. Her söküğün arasında göz kamaştıran pırıl pırıl mücevherler ortalığa dökülmeye başladı. Olan biten, Venedik'in hatırı sayılır zenginlerine bile parmak ısırttı.

Polo kardeşlerle Marco'nun yıllar boyu süren yıpratıcı yolculuklarının sonucunda elde ettikleri bunlardı. Çok çekmişler, ama karşılığını da bol bol almışlardı işte.

Buraya kadar anlattıklarımızın doğruluk derecesi, tartışmalıdır. Belki de bu, Polo kardeşlerle Marco'nun yaşamı üzerine uydurulmuş (ama güzel uydurulmuş) bir masalsı hikâyedir. Olabilir pekâlâ. Çünkü Polo kardeşlerle Marco'nun bu inanılmaz yolculuklarından sonra, dönüşlerinde de yine inanılmaz olgu-

burada. Yolculuklarını bu Rusticaino'ya anlatıp yazdırdı. Böylece, bütün dünya Marco Polo'nun başından geçenleri kitap biçiminde edinip okudu ve öğrendi.

Doğrusunu söylemek gerekirse, hikâye, çok ilginçti. 1260 yılında, Marco henüz altı yaşında bir çocukken babası ve amcasıyla birlikte İstanbul'a gitmişler, oradan da ticaret amacıyla Kırım'a, Kırım'dan çok uzak bir ülke olan Buhara'ya kadar uzanmışlardı.

Buhara'da, sınırları Çin Denizi kıyılarına, oradan Avrupa'ya dek uzayan büyük Türk hakanı **Kubilay Han**'ın elçilerine rastladılar. Elçiler başka bir devlet yanında ödevlerini yapmışlar, vatanlarına dönüyorlardı. Serüvenci Polo'lar onların kervanlarına katılıp Kubilay Han'ın sarayına gittiler.

Büyük Han, o güne kadar hiç Avrupalı görmemişti. Nicolo ile Maffeo'yu görünce çok hoşlandı kendilerinden. Büyük iltifatlarda bulundu. Gezginler ülkelerine dönmek üzere yola çıkarlarken Kubilay Han, Papa'ya yazdığı bir mektubu verdi onlara. Bunda Uzakdoğu'ya güzel sanatları öğretmek üzere yüz adam gönderilmesi rica ediliyordu.

Polo'lar çok uzun bir yolculuktan sonra 1269 yılında geri dönebildiler anca. Fakat Papa ölmüş ve yerine bir yenisi seçilmemişti. Bu yüzden beklemediler ve Venedik'e geçtiler.

İki yıl beklediler. Papa yine de seçilmemişti. Polo'lar yeniden Uzakdoğu yolculuklarına çıktılar. Bu kez yanlarına Nicolo'nun on yedi yaşındaki oğlu Marco'yu da almayı ihmal etmemişlerdi. O ara yeni Papa seçildi. Polo'lar, Kubilay Han'ın isteğini yerine getirmek için Roma'ya gittiler. Papa **X. Gregory**, bu isteği büyük bir sevinçle kabul etti, fakat ne denli heyecanlanırsa heyecanlansın bir türlü harekete geçemiyordu. Kendisinden istenen yüz misyoner yerini iki Domonican papazını göndermekle yetindi. Bunlar da çekingenliklerinden, dayanamayacaklarını anladıklarından yolun yarısındayken geri döndüler.

Buna karşılık, Polo'lar, Kubilay Han'a verdikleri sözü tutmuşlar, mektubu yerine ulaştırmışlardı. Bu yüzden gönülleri rahat, 1271 yılında yola koyuldular yine.

BÜYÜK YOLCULUK

GİDE gide İran (Basra)Körfezi'nin ağzına vardılar. Buradan gemiye binip Çin'e gideceklerdi, deniz yolculuğu yapmaktan caydılar son anda. Kuzeye doğru ilerleyerek Kerman'a gittiler. Horasan'dan sonra Tataristan'a girdiler. Pamir yaylasına geçtiler. Bu ada ilk kez Marco Polo'nun kitabında rastlanıyor olması dikkati çekicidir. Polo'lar o noktaya ilk varan Avrupalılardı. Bu, büyük doğu yolunun açılması anlamına da geliyordu kuşkusuz. Polo'lardan çok sonra, ancak 1833'lerde buraları teğmen John Wood'un keşif gezileri sonucu enine boyuna öğrenilebilecektir ancak.

Polo'lar, Pamir'den güneydoğuya doğru ilerlediler, Kaşgar ve Yarkent'ten geçerek Hotan'a eriştiler. 1860 yıllarına kadar da bir Avrupalı olsun buralara ayak basmamıştı.

Hotan'dan sonra güneydoğu yönündeki Lob Nor'a gittiler.

Ardından, önlerinde dünyanın en büyük çölü, Gobi karşılarına çıktı.

"...Çölü geçmek isteyen tacirler, yanlarına gerekli ve zorunlu olan her şeyi alırlar," diyordu Marco Polo ünlü **"İl Milione"** adlı kitabında. **"Eğer çöllerde yiyecekleri tükenecek olursa eşekleri ve develeri keserek yerler. Yolculukta en çok develer işe yarar. Çünkü bu hayvanlar, pek az yiyecekler yaşayabilirler. Üstelik en ağır yükleri de taşıyabilirler.**

Çölü en kısa yoldan geçmek için, bir aylık yiyecek-içeceği beraber almak gerekir. Çölü enine aşmak ise, insanın en azından bir yılını alır. Çölde ne kurda, ne kuşa rastlanmaz. Hiç hayvan yoktur buralarda. Denildiğine göre, çöl sayısız ruhlarla doludur. Bunlar gezginleri yoketmek uğruna onlara olmadık şeyleri gösterirler. Bunun için gezginler toplu olarak yolculuk ederler. Hayvanlarını boyunlarına çıngırak asarlar. Konaklayacakları yerleri bir bir işaretlerler.

Lob, kuzeydoğu ile doğu arasındaki yol üzerinde bulunan bir kenttir. Kendi adını taşır bir çöl, kentin yakınındadır. Kentten çıkılır çıkılmaz çöl başlar.

Çölün yirmi sekiz yerinde su vardır. Her yer kumullarla örtülüdür."

Sonunda **Tangut** (Bugünkü Kansu) eyaletindeki ilk Çin kenti **Suço**'ya ulaşıldı. Kentliler Budistti ve tarımla uğraşıyorlardı. Polo, o insanların arasındaki yaşantısının en ilgi çekici olanını şöyle anlatır:

"Herhangi bir aile ölülerini yakmak için müneccimler tarafından saptanan bir günü beklerler. Ölü, bu bekleyiş süresince evde kalır. Ailesi ona sanki yaşıyormuş gibi davranır."

Derken Kampiçu'ya (Kanço)'ya geldiler. Bir süre dinlendiler burada. Polo'ya göre, "Buradan on iki gün sonra Etsina denilen bir başka kente varılır. Bu kent çölün kenarındadır. Çölün öte yakasında Karakurum bulunmaktadır."

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

Barut, patlayıcı bir karışımdır. İlk olarak Çinlilerin kullandıkları sanılıyor. M.Ö. 1000 yıllarında Çinliler savaşta yanan cisimler atıyordu. Dinsel törenlerde havaya fişek atmak için barut kullandıklarını Marco Polo'dan öğreniyoruz.

Polo, acaba bu Karaku-
ine gitmiş miydi? Ke-
bilinmiyor. Fakat bu
u kenti merkez olarak
Moğolların toplumsal
yaşamları üstüne geniş
nekte, bazı kişilerden
ına dayanarak da Si-
aklarından söz etmek-
birya, Karakurum'dan
k kuzeyde Okyanusun
kadar uzanan düz bir
tir. Genişliği 40 yolcu-
ür. Sibirya'da yaşayan
n geyiği beslerler, ba-
ankazı başlıca besin-

arco Polo, Çin Tibeti-
arına kadar vardığını
gördüklerini şöyle

entte vahşi öküz adını
bir hayvan yaşar. Ya-
, yarısı karadır. Yünü
derecesinde incedir."

an sonra yolculuk Hu-
n batısından Tenduk

MARCO POLO
(1254-1324)

kentine kadar kuzeybatı yönünde sürdü. Oradan da birçok başka kentlere uğradı yolları, sonunda Büyük Han'ın yazlama merkezi Çang-Tu'ya vardılar ve Kubilay Han tarafından huzura alındılar.

Marco Polo, Loang-Ho ırmağının kıyısındaki Hanlık sarayının görkemini anlata anlata bitirememektedir. **"Bu saray, içinde av hayvanlarının çok bol olduğu çayırlar, korular ve dereler bulunan büyük bir parkın ortasındadır. Han, yaz aylarını burada geçirir. Fakat saraydan çok bambu ağacından yapılmış ve gerektiğinde sökülüp götürülebilen bir köşkte kalır. Büyük Han avlanmayı çok sever. On binden çok at ve beyaz kısrağı besletir. Kısrakların sütleri imparatorluk ailesine ve saraya yakın kişilere**

gönderilmektedir. Büyük Han, kırk beş yaşında, orta boylu, şişmanca ama sağlam ve düzgün yapılıdır. Açık renklidir, gözleri siyahtır."

Marco Polo, imparatorluğun asıl yönetim merkezi Hanbalık (Pekin)'e de gitti. Uzun bir süre kaldı. "...Kubilay Hanbalık'ı Katay'ın, yani Kuzey Çin'in merkezi yaparak burada yerleşti. Her yıl Eylül ayından Şubat ayına kadar bu kentteki büyük sarayında oturur. Bu saray, her kenarı bir mil uzunlukta ve kare biçiminde bir duvarla çevrilidir. Duvarların her köşesinde bir saray bulunmakta ve bunlar askerlerin oturumu için kullanılmaktadır. Dışta ikinci bir duvar daha vardır. İkisi arasında çeşitli meyve ağaçlarıyla türleri tükenmekte olan hayvanlar vardır. Ayrıca ortasından bir dere geçen yapay bir göl, gölün içinde balıklar bulunur.

Kubilay Han, eski Çin kentinin yanında, fakat nehrin öbür yakasında yeni bir kent yaptırttı. Bu yeni kentin çevresi 24 millidir. 50 ayak yüksekliğinde ve kaidesinde 20 ayak genişliğinde duvarlarla çevrilmiştir. Kente 12 kapıdan girilir. Bunların her birinin üzerinde 1.000 silahlı asker barındıracak yapılar vardır. Kentin yolları çok geniştir, birbirlerini amuden keserler. Böylece bir kapıdan öbürü görünür. Ken-

"...bunların her birinin üzerinde ve çevrelerinde asker konaklama yerleri vardır. Bu askerler Çin ve Moğol'dur. Sert, yaban tavırlı ve genelde hepsi de acımasız kişilerdir."

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

Akdeniz'in uzak bir liman kenti Venedik'ten yollara düşen Polo kardeşlerle genç Marco Polo, yıllar süren yolculukları sırasında Küçükasya'yı, Asya'nın orta kesimlerini geçerek Çin'e kadar ulaşmıştır. Çağı, bütünüyle tanımamızı Marco Polo'ya borçluyuz.

tin ortasında büyük bir kule vardır. Bu kuledeki gong kent halkına vakti bildirir. Üç kez vurduğunda artık kent sokaklarında kimse dolaşamaz. Ancak hastası olanlar ya da bir çocuğu dünyaya gelecek olanlara izin vardır.

Han'ın 2.000 atlısı bulunur. Sarayda yemeklerini büyük bir törenle yer. Masada, öbürlerine kıyasla daha yüksek bir yerde ve kuzey yakasında oturur. Solunda ilk karısı, sağında da çocuklarıyla öbür yakınları, daha alçakta olmak üzere yer alırlar. Yemekte yüksek rütbeli kişiler hizmet ederler ve soluklarıyla Büyük Han'ı rahatsız etmemek için ağız ve burunlarını altın işlemeli kumaşlarla örterler. Yemek sırasında çalgıcılar müzik yaparlar.

Biri Han'ın doğum gününde, diğeri de yılbaşında olmak üzere yılda iki kez büyük şenlikler ve şölenler düzenlenir. Birincisinde 12.000 yüksek rütbeli kişi, inci işlemeli giysileriyle şölende hazır bulunurlar. Yılbaşı şenliklerinde ise, kadın ve erkek, herkes, geleneğe göre beyaz giysiler giyer. Düzenlenen törende süslü koşumlarıyla 100.000 at, 5.000 fil ve deve Büyük Han'ın önünden geçer."

BÜYÜK HAN'IN BAŞKA ÖZELLİKLERİ

KUBİLAY Han, her yıl Mart ayında büyük ava çıkar. Büyük bir kalabalıkla çıkılan bu ava, Büyük Han, dört fil üzerine kurulan tahtında katılır.

Kubilay Han, av alanına geldiğinde aklın alamayacağı kadar görkemli bir kamp yerini hazırlanmış bulur. Buradaki kabul salonu binlerce soyluyu alacak genişliktedir. Kendisine özel

Çinlilerin batıdan, özellikle Türklerden gelecek saldırıları önlemek için çok eski çağlarda yapmış oldukları 5.000 kilometre uzunluğundaki bu duvarların hangi dönemde yapıldığı kesinlikle bilinmemektedir.

olarak hazırlanan üç çadır, içinden ve dışından ayrı ayrı ve iyi cins derilerle kaplanmıştır. Ava katılanlar ve saraydan kadınlar için de birçok çadır kurulur. Avdan sonra büyük bir törenle Hanbalık'a dönen Büyük Han, birkaç gün dinlendikten sonra yazlık merkezi Çang-Tu'ya hareket eder.

Kentte zengin tacirlere ait sarayların toplandığı 12 büyük alan vardır. Çünkü Hanbalık büyük bir ticaret merkezidir. Her gün, dünyanın hiçbir kentinde görülmeyecek oranda ticaret ürünü gelir. Kubilay Han, kentte bir banka kurdurmuştur. Bu banka, ticarette kolaylık olmak üzere kâğıt paralar çıkarır.

İmparatorluk 34 eyalete bölünmüştür. Buna karşılık, bütün ülke Hanbalık'ta oturan 12 büyük bakan tarafından yönetilir. Ülkenin yolları olağanüstü düzgün olduğundan yönetim de kolaydır.

Başkentten çevreye doğru düzenli şoseler uzanır. Nehirler üzerinde her biri bir sanat eseri olan köprüler vardır. Örneğin, Hanbalık'ın güneyinde Puli-Sangkin nehri üzerinde 24 ayak bir mermer köprü vardır. Uzunluğu 1500 ayaktır ve üzerinden 10 atlı yanyana geçebilecek kadar geniştir. Köprünün her iki başında kabartma resimler görülmektedir. Yollarda 22 mil aralıklarla menziller, yolcuları için binlerce konaklama yerleri bulunmaktadır.

Hanbalık ile Yang-Çe arasındaki ticaret Büyük Kanal üstünden yapılır. Kubilay Han tarafından düzenlenen bu kanalın uzunluğu 40 yolculuk günüdür. Başlıca besin maddeleri kente bu yoldan gelir. Kanalda en büyük gemiler bile yüzebilir. Üstünde yer yer eklüzler de vardır.

Yang-Çe nehrine gelince... Bu nehirde taşınan ticaret eşyası dünyanın öbür deniz ve nehirlerinde taşınandan daha çoktur. Çin'in 16 eyaletinden geçer ve kıyılarında 200'den fazla kent vardır. Her yıl 200.000 gemi nehrin yukarı kısmına doğru çıkar. Nehir üzerinde henüz batı dünyasının bilmediği çok düzenli bir gümrük örgütü ve serbest limanlar vardır.

Hanbalık'ta içinde 5.000 astronomi uzmanının çalıştığı büyük bir rasathane bulunur. Polis örgütü de vardır ve halkın güvenli-

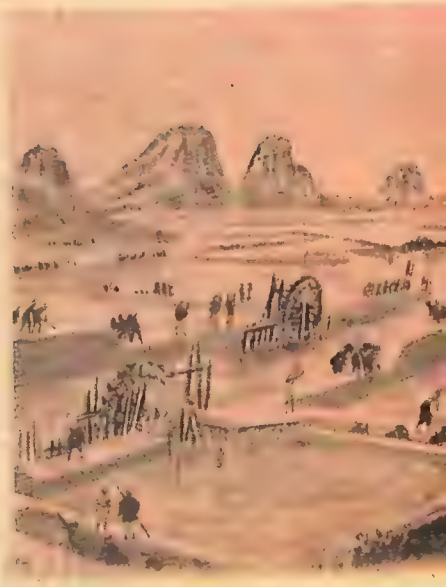

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

ğini başarıyla sağlar. Terkedilen çocukları ve yitirilen eşyayı kabul eden yetkili yerler vardır. Av hayvanlarının soyunu koruyan özel yasalar çıkarılmıştır."

KUBİLAY'IN HİZMETİNDE

MARCO POLO, gençlik yıllarında Uzakdoğu'ya gelmişti. Uzun yıllar da burada kaldı. Ülkenin dilini, gelenek ve göreneklerini tanıyıp öğrendi, benimsedi de. Kubilay Han, Marco Polo'yu özel görevlerle çeşitli uzak ülkelere yolladı. Marco Polo, Büyük Han'ın hizmetinde tam onyedi yıl kaldı ve bu sürenin büyük çoğunluğunu yolculuklarda geçirdi. Hatta bir aralar Yang Çeu'da valilik de yaptı. Tibet dolaylarına çıktı. Doğu kesimlerinden sonra Yunnan'a indi. **"Burada yaşayan halk karışıktır. Müslümanlar, hıristiyanlar ve tanrıtanımazlar hep bir aradadır. Merkezi Yunnan-Fu'dur. Altın bakımından çok zengin bir yerdir. Burada ayrıca aslanı bile yutabilecek büyük bir yabanıl hayvan yaşamaktadır."**

Polo, buradan sonra Birmanya'ya geçti, geri döndü. Çok geçmedi yine yollara düşüp bu kez eski Manzi krallığının birçok kentlerine vardı. **"Manzi krallığının merkezi olan bu kent** (Kinsay) **Yang-Çe'**nin biraz güneyine düşmektedir. Manzi, Büyük Han tarafından ele geçirilmeden önce Song soyunun son kralınca yönetiliyordu.

"...Avdan sonra büyük bir törenle Hanbalık kentine dönen Büyük Hakan, birkaç gün dinlendikten sonra yazlık merkezi Çang-Tu'ya hareket eder."

Kentin çevresi bir hesapla 60 kilometredir. İçinde Çin-Tang-Kiang nehri geçer. Nehir, kentin bulunduğu yerde o derece fazla kola yarılır ki, bu kollar ve bunları birleştiren kanallar üzerinde binlerce köprü kurmak gerekmiştir. İnsan sayısı bakımından Hanbalık kadardır. Bu büyük kentte dünyanın en varlıklı tacirleri yaşar. Bunların eşleri birer melek gibi güzeldir. Kentin ortasında bir göl vardır. Soyluların sarayları bu gölün çevresinde sıralanır. İçinde iki güzel ada da bulunan bu gölde süslü kayıklarla gezilir.

İskelesi, 15 kilometre kadar uzaklıkta Kang-Fu limanıdır. Bu liman, Hind'le ve öbür ülkelerle

"...bu kentlerden her birinin önem derecesine göre, 1.000 ile 3.000 kişilik garnizonları vardır. Bunlar Çinli ve Moğol askerlerden kurulmuştur."

ticaret yapar. Manzi, her birinin ayrı bir krallığı olan 9 ikinci derecede bölgeye ayrılır. 1200 kentin 140 kadarı Kinsay krallığına bağlıdır. Bu kentlerden her birinin önem derecesine göre, 1.000 ile 3.000 kişilik garnizonları vardır. Bunlar Çinli ve Moğol askerlerden kurulmuştur.

Kentteki her evin kapısına bir levha asılmıştır. Bu levhada o evde oturanların adları ve sahip oldukları evcil hayvanların sayısı yazılıdır.

Kinsay'ın, kenti bir yandan öte yana kateden ana caddesi çok geniştir. Bir kenarı aşağı yukarı 300 metre olan 10 çarşıyı kesip geçer. Bu çarşıların çevresi dükkânlarla doludur. Ana caddenin yanında Büyük Kanal vardır. Ticaret depoları bu kanalın iki yanındadır. Bu çarşıda polis ve yargıçların oturdukları devlet daireleri bulunur. Bunlar alışverişleri denetlerler. Haftada üç kez kurulan pazarlarda 40.000 ile 50.000 kişi toplanır.

Bu kentte ve ülkenin öbür bölümlerinde yakacak olarak kara bir taş kullanılır. Bu taş, Katay'daki dağlardan çıkarılır. Bununla yakılan ateş çok güçlüdür ve uzun süre dayanır."

Marco Polo bu kentlerden başka nerelere gitmişti? Bunu

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

kesinlikle bilmemiz mümkün değil. Yalnız notlarına bakarak, Marco Polo'nun Cava'ya kadar da uzandığını çıkarabiliyoruz. Gemi ile Cava'ya, Cava'dan da **"Küçük Cava"** dediği Sumatra'ya gittiği bir gerçektir. **"Bu ada o derece güneydedir ki, kutup yıldızı ufkun altında yitip gidiyor. Ada, baharat bakımından çok zengindir. Burada vahşi filler, suaygırları ve maymunlar yaşar. Kıyıda oturan az sayıda müslüman saymazsak asıl yerlileri, putlara tapan yamyamlardır."**

Polo'nun içinde bulunduğu kafile, Nikobar adalarına uğradı, döndü ve Seylan'a geldi. Polo, Seylan'ı çok küçük bulmuştu. Ada değerli taşlar bakımından zengindi ve yerliler, inci avcılığı yapıyorlardı.

Büyük Han, Polo kardeşlerle Marco Polo'yu huzuruna kabul etti. Kendilerinden çok hoşlandı ve her birine ayrı ayrı iltifat etti, gönüllerini aldı.

MARCO POLO'NUN SONU

DEKAN yarımadasının batı kıyıları boyunca ve kuzey yönünde yol aldılar. Polo, Hind kıyılarındaki limanlardan ve kıyılar arasındaki çok sık rastlanan korsanlık olaylarından da söz etmektedir.

İndus'tan başlayarak, Bülûcistan kıyılarını izleyerek Hürmüz'e doğru gidildi. Burada Polo'nun Sokotra ve Madagaskar adalarıyla ilgili olarak verdiği

Ne Çinliler ve ne de Büyük Hakan o güne dek hiç Avrupalı görmemişlerdi. Avrupalı Polo kardeşlerle gezginimiz Marco Polo da Çin ve Çinlilerle ilk kez karşılaşıyorlardı.

bilgiler, salt gemicilerin anlattıklarına dayanır. Bir de Umman Denizi'nde adları **Kadın** ve **Erkek** olan iki adadan söz etmektedir.

Sonunda gide gide Hürmüz'e ulaştılar. Buraya vardıklarında, onları acı bir haber karşıladı; Prens Argun ölmüştü. Prensin oğlu, prensesi karşıladı. Venedikliler, prensese veda edip kafileden ayrıldılar. Trabzon ve İstanbul'dan geçen Polo'lar, 24 yıl süren bir ayrılıktan sonra doğdukları ülkelerine vardılar. Kılık kıyafetleri, dilleri ve güneşten yanmış yüzleriyle bir yerliden çok bir yabancıya benziyorlardı. Tanınamamaları o yüzdendi.

Marco Polo, Çin'in hemen her yanını karış karış gezmişti. İskender'den sonra Hindistan'a giden ilk Avrupalıydı. Avrupa'da baharat kıtlığı başgösterdiğinde, çeşitli biberler ve hindistanceviziyle dolu Malaya adaları üstüne yazdıkları büyük önem kazanmıştı.

Zaman geçtikçe Seylan'ın değerli taşları, Malabar'ın incileri, Siyam ve Tong-Kin'in altın ve gümüşle bezeli tapınakları Avrupa'nın ilgisini bu ülkelere çekmeye başladı. Marco Polo'nun, özellikle **Cipangu** (Japonya) üzerine anlattıkları, olağandışı bir yakınlık görmüştü.

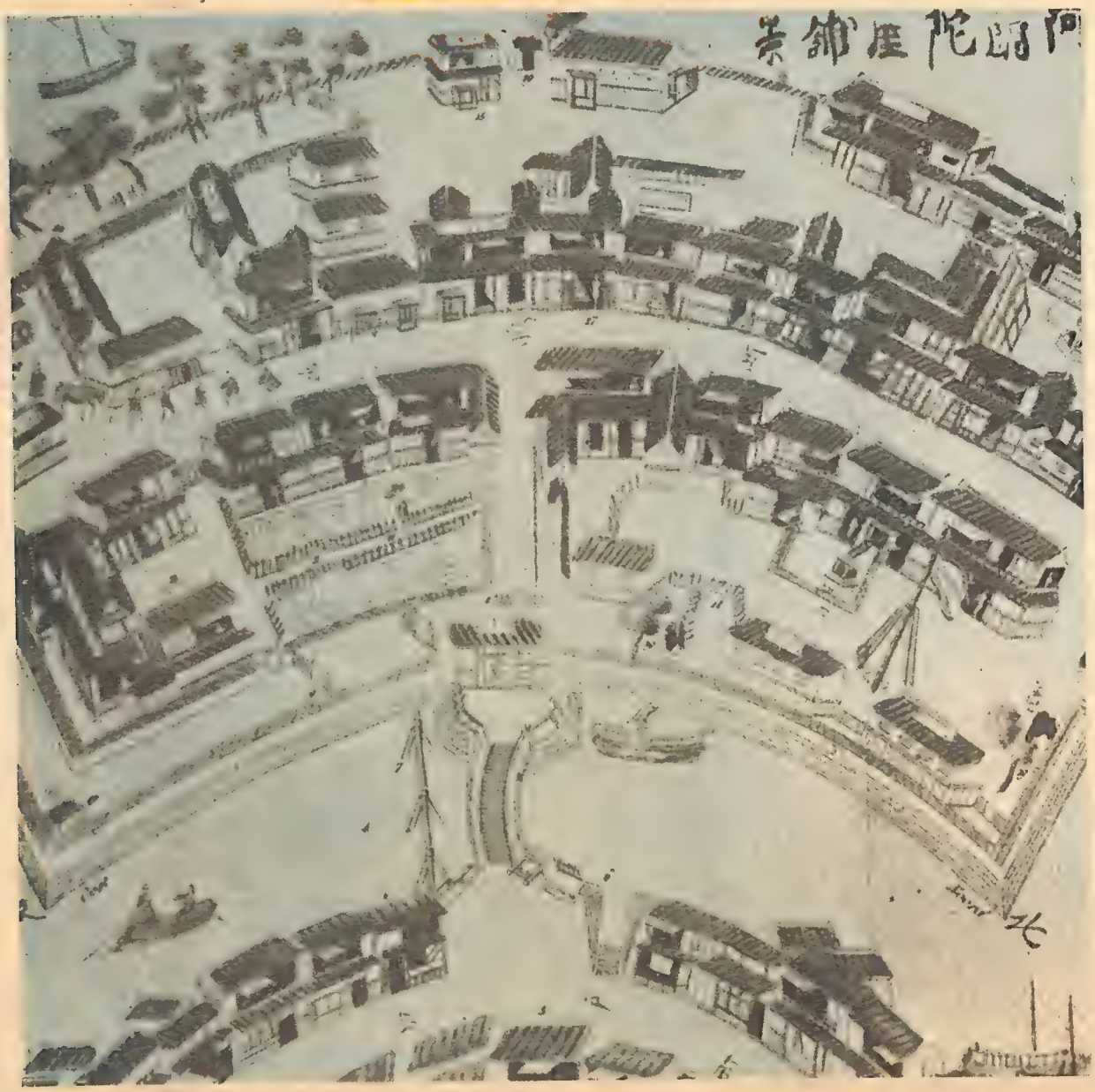

O dönemdeki kurulmuş olan Çin kentleri son derece düzenli ve Avrupa uygarlığına bakarak daha kentçilik anlayışına uygunluk gösteriyordu.

Bu ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

karşılıklı güven de bulunduğunu ve bana karşı yüksek saygı beslediğini" söyleyen Rauf Bey'in, beni hiç tanımamış olduğu yargısına varmak gerekir.

Her Devrimin Bir Gerekçesi Vardır

RAUF Bey, demecinin bir yerinde diyor ki:

"Sorumlu devlet adamları, bu gerçekler (yani Cumhuriyet ilânının gerekçesi) üzerinde en yetkili görüşme ve karar yeri olan Yüksek Meclis aracılığı ile ulusu aydınlatacak ve gönüllerdeki kaygıyı giderecektir. Çünkü bunu bilmek kamunun (halkın) doğal bir hakkıdır."

Bu sözler de akla yatkın değildir.

Bir ülkede, bir toplumda, bir devrim yapıldığı zaman, elbette onun gerekçesi vardır. Ancak o devrimi yapanlar, inanmak istemeyenleri, inanmamakta direnenleri, inandırmak zorunda mıdır? Devrimi benimseyenler, Cumhuriyeti hangi düşüncelerle kurduklarını, karşıt görüştekilere anlatmaya çalışsalar, acaba onlar direnmeden vazgeçecekler midir? Hiç sanmıyorum.

Cumhuriyetçiler, ellerinden gelirse ülkülerini herhangi bir yolla; ayaklanma ile, devrimle ya da kamuca (halkça) beğenilecek başka yollarla gerçekleştirirler. Bu, ülkü devrimcilerinin ödevidir. Buna karşı, direnmeler, yaygaralar ve geriletici girişimler; karşıt görüştekilerin geri durmayacakları davranışlar da olacaktır: Cumhuriyetin ilânında, Rauf Bey ve benzerlerinin yaptıkları gibi.

Halife ve Taraftarlarının Yeni Oyunları

CUMHURİYETİN ilânı üzerine, İstanbul'daki kimi kişiler ve gazeteciler, Halife'ye de bir rol yaptırmak isteğine kapıldılar. Halife'nin görevden çekildiği, ya da çekileceği üzerine gazetelerde söylentiler, yalanlamalar yayınlandı.

Sonra dendi ki: Öğrendiğimize göre sorun, bir söylenti niteliğinde olmadığı gibi, bir yalanlama ile çözümlenecek kadar önemsiz de değildir. Gerçek olan yön vardır ki, o da Cumhuriyet ilânının yeniden bir Halifelik sorunu ortaya çıkarmış olmasıdır."

9 Kasım 1923 tarihli Vatan gazetesinde okuduğumuz Halifelikle ilgili yazılar özetle şöyleydi:

Halife, bütün müslümanlarca sevgi görüyormuş...

Asya'nın en uzak köşelerine varıncaya dek Müslüman ülkelerden binlerce mektup ve telyazısı (telgraf) alıyormuş...

Birçok yerlerden kendisini görmeye kurullar geliyormuş...

Bütün müslümanlar "istemeyiz" demedikçe, Halife görevinden çekilmeyecekmiş...

Bu sözlerle, bize etki yapması için Müslümanlık dünyasının dikkati çekilmek isteniyordu.

10 Kasım 1923 tarihli Tanin gazetesinde, Halife'ye yazılan bir açık mektup yayınlandı. Lütfi Fikri Bey'in yazdığı bu mektupta, Halife'nin görevden çekildiği söylentilerinden ulusun ne denli üzüntü ve acı duyduğu kanıtlanmak isteniyordu.

Lûtfi Fikri Bey, ulusa şunu da aşılıyordu:

Adana'da Ulu Cami'de...

yaptıklarına inanabilmek için ahmak olmak gerekir. Eğer bu yazarlar, Cumhuriyetin ilân günü, yaygaralı saldırılara başlamayıp, önce Cumhuriyet ilânını iyi gözle görseler, içtenlikle karşılasalardı; kamuoyunu kuşkuya ve düzensizliğe sürükleyecek yerde, Cumhuriyet yönetiminin iyiliği ve kurulmasının yerinde olduğu yolunda yazılar yazsalardı, ondan sonra yapacakları her türlü eleştirinin içtenliğine inanabilirdik. Ama gördüğümüz davranış böyle olmamıştır.

Rauf Bey'in Konuşması

BU sırada eski Bakanlar Kurulu Başkanı Rauf Bey'in iki gazetede Cumhuriyetle ilgili bir konuşması yayınlandı.

"Vatan" ve "Tevhit" gazetelerinin sahipleri ve başyazarlarıyla Rauf Bey'in başbaşa vererek düzenledikleri sorulardan ve yanıtlardan (cevaplardan) birkaçını gözden geçirelim.

Cumhuriyet konusunda, kamuoyunda, beklenmedik bir olay karşısında kalmış olma duygusu varmış. Şimdiye dek yüksek makamlarda bulunmuş bir kişi olarak ve İstanbul milletvekili olarak Rauf Bey'in ne düşündüğünü seçmenlerinin sorup öğrenmesi haklarıymış.

Bu soruyu düzenleyenlere, biz de bir soru soralım:

Birincisi, kamuoyunu hangi yolla öğrenmişler?

İkincisi, İstanbul seçmenleri yalnız iki gazeteci miydi, yoksa bütün seçmenler iki gazeteciyi kendi milletvekillerinin düşüncesini sormak için vekil mi etmişlerdi?

Oysa, 29/30 Ekim gecesi, İstanbul'da geçmiş olan bir olayı açıklarsam, bütün ulus gibi İstanbul halkının da gerçek duygularının ne olduğunu kolaylıkla anlarsınız.

Cumhuriyetin ilânı gecesi, İstanbul komutanı Şükrü Naili Paşa'yı İstanbul halkının temsilcileri, Fatih Belediyesi'nde düzenlenen bir şölene çağırmışlardı. Paşa, yemekte iken, Ankara'dan bir emir aldı ve onu uygulamadan önce, saygıdeğer İstanbul halkının sayın temsilcilerine okudu. Emir şuydu: "Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhuriyet ilânını kararlaştırdı. Bunu yüz bir kez top atımıyla ilân ediniz!"

İstanbul halkının temsilcileri, bu müjdeli emri büyük sevinçlerle ve alkışlarla karşıladılar. Hemen bütün İstanbul halkı adına komutan Paşa'yı ve birbirlerini kutladılar. Bu duruma göre, İstanbul'un saygıdeğer halkı adına, İstanbul'un gerçek duygularını başka türlü göstererek demeç vermenin ve gösteri yapmanın ne denli saygısızca bir davranış olduğu apaçıktır.

Şimdi, Rauf Bey'in sorulan sorulara verdiği yanıtlara dönelim:

Rauf Bey; "Bence, sorunu, Cumhuriyet sözcüğü üzerinde incelemek doğru değildir." diyerek Cumhuriyetten söz etmek bile istemiyor.

Rauf Bey'in görüşü: "...Ulusumuzun gönenç (refah) ve bağımsızlığının dokunulmazlığını ve sevgili

yurdumuzun bütünlüğünü sağlayan Hükümet biçiminin en uygun biçim olacağı" yolundadır.

Bu sözler, düzenledikleri sorunun karşılığı mıdır? Rauf Bey'e sorulan: "Hangi Hükümet biçimi en uygundur?" sorusu mudur? Soru, dediğim gibi olsaydı, o zaman Rauf Bey'in bu sözü uygun bir karşılık olabilirdi. Ama, ondan sonra da Rauf Bey'e şöyle bir soru yöneltmek gerekirdi: "Tasarladığınız Hükümet biçiminin adı yok mudur? Cumhuriyet, ulusun gönenç ve bağımsızlığını, yurdun bütünlüğünü sağlayan en uygun Hükümet biçimi değil midir?"

Rauf Bey, Kapalı Sözlerle Cumhuriyeti Yeriyodu

EĞER öyleyse, uzun sözleri bir yana bırakarak: "En uygun Hükümet biçiminin Cumhuriyet olduğu sanısındayım." derdi. Biz de yanıltmacadan kurtulmuş olurduk.

Söz konusu olan Hükümet biçimi, Millet Meclisi'nde kabul ve ilân edilen Cumhuriyettir. Amaç, bu ilân olunandan daha uygun bir Hükümet biçimi olduğunu anıştırmak (ima etmek) ve göstermek ise, Rauf Bey'in onu da söylemesi gerekirdi. O yeğ görülen (üstün tutulan) Hükümet biçimi ne olabilir?

Rauf Bey, görüşünü açıkça söylemekten çekiniyordu. Birtakım kuramlardan (teorilerden) söz ederek şöyle diyordu:

"Hükümetlerin birbirinden ayrılmaz yalnız iki ilkeye göre iş gördüklerine inanıyorum. Bu iki ilkeden biri saltçılıktır." (mutlakiyetçilik).

Rauf Bey'e göre padişah ve krallar, hak ve yetkilerini Tanrı'dan alır-

Mersin'de kentlilerle...

larmış. Bu yasaya dayanarak egemenliklerini yürütürlermiş. Bu biçim yönetimin sakıncaları görüldüğünden, uluslar ayaklanarak padişah ve kralların yetkilerini daraltıp koşullara bağlamışlar. Son yıllarda Ulusumuz da, meşrutiyet için yaptığı uğraşlarla işe başlayıp, kendi işini, kendi bilerek, kendi görerek, kendi karar vererek başarmak amacına doğru yürümüş... Saltçılığı ve tek kişi egemenliğini tutmak doğru değilmiş...

Rauf Bey, öyle bir Hükümet biçimi istiyor ki, Millet Meclisi kurucu meclis (★) niteliğinde olsun ve ulusal egemenliği sınırsız ve koşulsuz olarak yürütsün. Bu hükümet biçimini biraz daha açalım. Rauf Bey, demek istiyor ki: "Cumhuriyetin ilânından önceki biçim, en uygun Hükümet biçimidir." Gerçekten, Rauf Bey'in uzun sözlerle anlatmaya çalıştığı 20 Ocak 1921 günlü Anayasa'nın üçüncü maddesi kapsamıdır. O madde şudur: "Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi'nce yönetilir ve Hükümeti, Büyük Millet Meclisi Hükümeti adını taşır."

(★) Kurucu meclis: Bir ülkenin yönetimine temel olan yasaları çıkarmakla görevli ilk meclis. Örneğin 23.4.1920'de çalışmasına başlayan T.B.M.Meclisi bu niteliğe sahiptir. (A.K.)

Cumhuriyet'in İlanıyla Boşa Çıkan Umutlar

BİLİRSİNİZ ki bu Anayasa'ya göre Meclis Başkanı, Meclis adına imza atmaya, Bakanlar Kurulu kararlarını onaylamaya yetkilidir. Bakanlar Kurulu'nun doğal başkanıdır. Ama, Devletin Başkanı olduğunu belirtir açık bir yasa emri yoktur. 1921 Anayasasının yapıldığı günlerdeki genel koşullar ve görüşler düşünülürse, önemli ve köklü bir noktanın yasada açıklanmamış olmasındaki zorunluk kendiliğinden anlaşılır. Bu belirsizlik, kimilerine şöyle bir umut veriyordu: Meclis ve Meclis Hükümeti bulunmakla birlikte, padişahlık kaldırıldıktan sonra, Devlet Başkanlığının yerini Halifelik makamı alacak. Bu umut, Cumhuriyetin ilânı gününe değin sürdü.

Buna göre Rauf Bey'in en doğru olduğunu ileri sürdüğü Hükümet biçiminde, Halifeyi devlet başkanı olarak gördüğü kuşku götürmez. İşte Cumhuriyetin ilânı üzerine, Rauf Bey'i ve kendisi gibi düşünenleri kaygıya ve heyecana sürükleyen gerçek neden, Devlet Başkanlığı makamına Cumhurbaşkanının getirilmiş olmasıdır. Gerçekten: "Cumhurbaşkanı, devletin başkanıdır." denildikten sonra, Halife'ye verilecek kimliği ve yetkiyi sağlamak için uğraşan ve onun okşayıcı sözlerini Tanrı vergisi sayarak kıvanlanların (iftihar edenlerin) umut kırıklığına uğramalarını ve üzülüp kaygılanmalarını olağan görmek gerekir.

Rauf Bey, Cumhuriyete karşı olduğunu açıkça söylemiyor. Ama Cumhuriyetin ilân edildiği bir günde, onun beğenilip kalımlı olabilmesi için, birtakım koşulların gerçekleştiğini kanıtlamak gereğinden söz ediyor. Bunlar, Cumhuriyet yönetimiyle ulusun mutluluğunun sağlanacağına güveni olmadığını açıkça göstermiyor mu?

Şu sözleri, onun bu konudaki inançsızlığını en açık biçimde belirtmez mi?

"Cumhuriyet yönetimiyle gerçek gereksemelerin karşılanmış olacağını sanmak..." çok büyük bir yanılgı olur.

...Görüşleri dağıttılar. Sonra, Cumhuriyetin bir günde kararlaştırılıp ilân edilmesi üzerine halkta, sorumsuz kişilerce düzenlenen bir yönetim biçiminin bir olupbittiye getirildiği düşünce ve kaygısı uyandı. Bu kaygı, pek doğal görülmeli ve bundan, halkımızın geçmiş olaylardan ders aldığını, uyanıklık kazandığını anlayarak kıvanç duyulmalıdır. Ben kendim kıvanç duyuyorum."

Cumhuriyeti bir günde kabul ve ilân eden, Rauf Bey'in de pek güzel tanımlayıp nitelediği üzere: "Kurtuluş Savaşı'mızın biricik temel taşı olan ve ulusal egemenliği sınırsız ve koşulsuz olarak yürütmekte yüksek güç ve yetenek gösterip savaşı olumlu sonuca ulaştıran, Büyük Millet Meclisi" idi. Demecinde söz konusu ettiği sorumsuz kişi, eğer Meclis kamuoyunu Cumhuriyet ilânına yönelten ve Meclis'e bu konuda öneride bulunan kişi ise, o, bendim. Onun ben olduğumu, herkesten daha iyi Rauf Bey'in anlayabileceğini kabul etmekte yanılgı yoktur. Eğer bunda yanılgı varsa, "yıllardan beri aramızda sürüp giden arkadaşlık ve kardeşlik duygularından başka,

Peki, dinlenelim. Yaşlandım, artık emekli olmalıyım. Elime gececek olan 250.000 dolarla ömrümün geriye kalanını rahat geçirebilirim...

KIN SÜVARİSİ

Greenfield ..... GEORGE HILTON
Clayton ..... EDD BYRNES
Monetero ..... GILBERT ROLAND
Marysol ..... KAREEN O'HARA
Brimst ..... IVANO STACCIOLI
Yönetmen:
ENZO G. CASTELLANI

Herhalde doğuda bir kente gider konforlu bir yaşam sürerim...

11

HAYAL KURMAYA FAZLA VAKİTLERİ YOKTU - AZ SONRA YOLA KOYULDULAR...

ALTINLARA İYİCE YAKLAŞMIŞLARDI. ÇALILIKLARIN ARASINDAN ESKİ HARABENİN DUVARLARI GÖRÜLÜYORDU...

ESKİ BİR KAPIDAN İÇERİ GİRDİLER...

ANİDEN BİRŞEY CLAYTON'IN DİKKATİNİ ÇEKTİ.

Tamam Monetero, bulduk.

ARADIKLARI MADALYONUN BİR BENZERİ KARŞILARINDAYDI.

Doğru yoldayız. Çabuk olalım. Greenfield her an gelebilir.

Acaba Pacondo gümüş madalyonu nereden çıkarmış? Bunu bilsek işimiz öyle kolaylaşır ki..

CLAYTON SORUNU ÇÖZÜVERDİ...
İşte buradan. Bak, tam oturuyor...

Pekala dostum. Şimdi su kapıyı kıralım bakalım.
Pek sağlama benzamiyor!

DERHAL İŞE KOYULDULAR...

BİR KAÇ DAKİKALIK UĞRAŞTAN SONRA ESKİ KAPI BİR TOZ BULUTU ÇIKARARAK AÇILDI.

KARŞILARINDA AÇIK BİR KUTU İÇİNDE ALTINLAR PARILDIYORDU

MONETERO'YLA CLAYTON ŞAŞKIN ŞAŞKIN BAKIŞIYORLARDI. GERÇEKTEN RACONDO DAHA GÜVENLİ BİR YERE SAKLAYABİLİRDİ BUNLARI

Ne düşünüyorsun Clayton?

Bana kalırsa bu işin içinde bir iş var

Doğru, bir tuzağa benziyor. Belki de Greenfield'in işidir

olabilir ama denemeye değer. Ne de olsa bire karşı ikiyiz

ALTIN YIĞINI ÇOK ÇEKİCİ GÖRÜNÜYOR- DU. İKİSİ BİRDEN SANDIĞA YÖNELDİ.

GREENFIELD'IN TUZAĞINA DÜŞMÜŞLER- Dİ...

Eller yukarı! Çok saf- sınız...

HAKLISIN, AMA BU İŞ İÇİN ÜÇÜMÜZ DE ÇOK ÇALIŞTIK. ALTINLARI ÜÇE BÖLEMEZ MİYİZ?

AMA İŞLER BİRDENBİRE YİNE KARIŞTI. MONETERO'NUN ÜÇ ADAMI ORTAYA ÇIKIVERMİŞ- Tİ.

ŞEFLERİ SANCHO KONUŞULANLARI DUYMUŞTU...

Hey, bir dakika. İnsan arkadaşlarına böyle mi davranır? Hesapta biz yokmuyuz?

Saçmalama Sancho silahını yerine koy ve yanımıza gel..
Artık sana güvenim yok Monetero. Bu altında bizim de hakkımız var.

MONETERO GREENFIELD'E BİRŞEYLER FISILDADI...
üçe bölmeyi kabul ediyorsan dansa başlayabiliriz

GREENFIELD BELLİ BELİRSİZ BİR İŞARETLE KABUL ETTİĞİNİ BİLDİRDİ

ÜÇÜ BİRDEN AYNI ANDA KENDİLERİNİ SİPERE ATIP ATEŞE BAŞLADILAR.

BU ANI ATAK HAYLI ETKİLİ OLMUŞTU

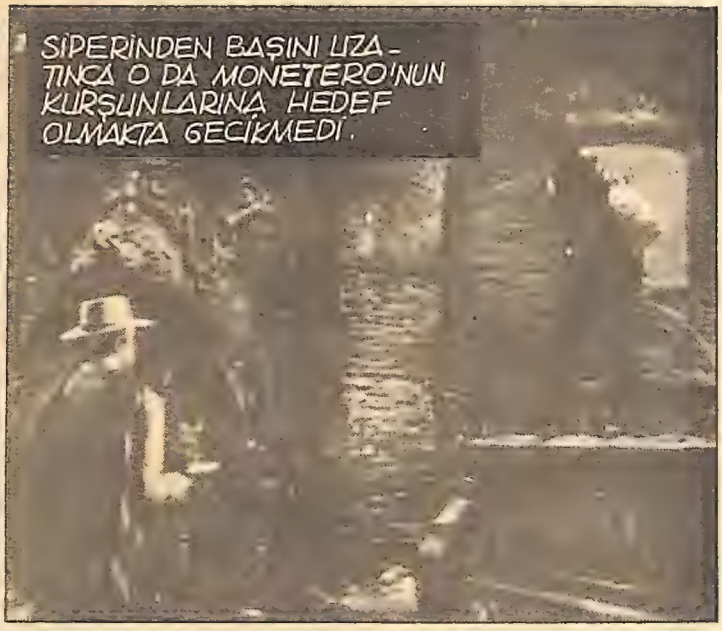

SONUÇTA ULUSAL BANKA'NIN ALTINLARI HİÇ BİRİNİN OLMADI - BANKA HEPSİNE EL KOYDU. MONETERO VE CLAYTON DARAĞACINI BOYLADILAR. GREENFIELD İSE "BİR İŞ KAZASI" SONUCU ÖLDÜ. BAŞINA KONAN ÖDÜLÜ İÇİN KOVALADIĞI BİR KANUN KAÇAĞI TARAFINDAN VURULDU.

BİRBİRİNDEN GÜZEL FİLMLER İZLEYECEĞİZ

YABANCI film getiren şirketler listelerini açıklamaya başladılar. Bunların arasında "China Syndrome", "Kramer, Kramer'a Karşı", "Coming Home" gibi birçok iyi film var. Bu arada listelerde özellikle bizlerin ilgisini çekecek bazı filmlere de rastlanıyor.

Bunlardan biri, kısa bir süre önce dergimizde fotoromanını izlediğiniz "Süperman/2"... Bir başkası, TV'de uzun süre izlediğimiz "Uzay Yolu" dizisinin filmi... Bu filmin yönetmenliğini (Bizde "Batı Yakasının Hikâyesi", "Neşeli Günler" gibi filmlerde tanınan) Robert Wise yönetiyor. Başrollerde dizide olduğu gibi William Shatner (Kaptan Kirk) ile Leonard Nimoy (Mr. Spock) oynuyorlar.

Sinemanın iyi yanlarından biri, kendi alanında zamanla yaşak farkını ortadan kaldırmasıdır. Örneğin babalarımız "Süperman"ı, "Baytekin"i, "Örümcek Adam"ı izlemişlerdi. Yıllar geçti, bu filmler yeniden çevrildi. "Süperman"ı bizler de izledik. "Maskeli Süvari" yakında ekranlara gelecek. Başarılı bir yapım olmamasına karşın, "Tarzan" dizisi bizlere bir fikir verdi. Bu yıl listelerde, üç tür kahramanlardan biri olan "Örümcek Adam" var (Spiderman). Onun iki filmini (Örümcek Adam ve Örümcek Adamın Dönüşü) bu yıl izleyebileceğiz.

Justin Henry adına da dikkat etmek gerek. "Kramer, Kramer'a Karşı"da çok başarılı olduğu belirtilen bu çocuk yıldız büyük olasılıkla bu yıl Ricky Schroder'ın yerini alabilir.

Erdem ŞENER

●

Nasreddin Hoca Ekrana Geliyor

ÜMİT Solak, yıllarca önce Nasrettin Hoca ile ilgili üç dakikalık bir film yapmış. Bu çalışma ilgi görmediği için üzerindeki çalışmaları bırakmış. Yıllar sonra Fransa'ya giden sanatçı, orada bu çalışmasını yeniden sürdürmüş. Bu arada Nasrettin Hoca'nın çeşitli fıkralarını kukla film haline getirmiş. Bu filmlerden birkaçını, önümüzdeki günlerde televizyonda izleyeceğiz.

SİNEMA

JOHN WAYNE

JOHN Wayne, 1964 yılında kansere yakalanmış, sonra bu hastalıkla yıllarca mücadele ederek, en azından, "kansere karşı savaş verilebileceğini" kanıtlamıştı. Ünlü aktör, iki yıl önce bir başka ameliyat sırasında öldü. Oğlu Michael Wayne, geçen hafta yaptığı bir açıklama ile babasının adını taşıyan bir vakıf kurulduğunu açıkladı.

MİCHAEL Wayne'in açıklamasına göre babası, bıraktığı paranın bir bölümü ile bir vakıf kurulmasını ve bunun kanserle savaşmasını istemişti. Bu arada, kovboy filmlerinin unutulmaz oyuncusunun heykeli de, basın mensuplarına gösterildi. Heykelde John Wayne, sinemadaki tiplemesinin ayrılmaz iki parçası olan Winchester tüfek ve kovboy şapkasıyla gözüküyor. Bu heykel, vakfın girişine konacak.

John Wayne, sinemadaki yaşamında ayrılmaz iki parçası olan Winchester tüfek ve şapkasıyla simgeleniyor.

Zorro'ların Sonuncusu

TELEVİZYONDA da "Mutsuzlar" dizisinde izlediğimiz George Hamilton, sinemada ikinci gençliğini yaşıyor. Bunu da geçmişin denenmiş kahramanlarına sarılmasına borçlu. Geçen yıl "Dracula" adlı filmle kendinden söz ettiren ünlü yıldız, o filmden hemen sonra Zorro'ya başladı. Bir zamanların ünlü "Kamçılı Süvari"si, George Hamilton ile yıllar sonra yine beyazperdeye geliyor.

●

DOKTOR CÜNEYT ARKIN

İDRAR KONUSU

ERZURUMLU bir okur **(Celâl Yağmur)** mektubunda, küçük kardeşinin idrarını tutamamasından ve sık sık yatağını ıslattığından yakınıyor ve soruyor: **"Neden?"**

Bilindiği gibi idrar, böbreklerden gelen ve kendine özge bir kokusu ve rengi olan bir sudur. İdrarını tutamamak; yani isteği dışında idrarının akması genellikle çocuklarda rastlanan bir olgudur. Aşırı sinirlilikten de olur bu. Bazı durumlarda bağırsak kurtları da neden olur buna.

İYİLEŞTİRİLMESİNE gelince... İdrarını tutamayıp yatağını ıslatan çocukları kesinlikle korkutmamak gerek. Bunun için alınacak önlemlerin başında çocuğu bir ay kadar sert bir yatakta yatırmalı. Akşam yatarken ve gece birkaç kez tuvalete çıkarmalı onu.

Bir hekime götürüp solucan ya da benzeri bağırsak kurtları varsa, onları döktürmeli, düşürtmeli. Bazı durumlarda büyüklerde de olur, o zaman prostatını bir muayeneden geçirtmeli. Gerekirse ameliyat ettirmeli.

Hekimler, böyle bir şey oldu mu, hastaya gece yatarken yarım fincan suya 5 damla **"tenture de Bellandona"** verirler. Yanı sıra, vücudu güçlendirmek için kışın balıkyağı içirmeli. Diğer zamanlarda **gliserofosfatlı,** kına kınalı şuruplar içirmeli ve bütün vücudu alkolle ovmalı. Tuz banyoları yapmalı. Güneş tedavisi, güneş ışınları, mide üzerine elektrik tedavileri yaptırmalı.

Kafa ve vücut yorgunluklarından uzak durmalı. Kahve ve çay içmemeli. Akşamları da çok su içmemeli.

Bütün bunlar ve daha başka iyileştirme yollarıyla yöntemlerini bu konunun uzmanı hekimlerce size söylenecek ve ilaçları da verilecektir. Önemli olan, hekimin dediklerine kulak vermek ve onları aynen uygulamaktır.

PUL

Bu Bulgar pulunun üzerindeki Edelweiss, petal yapraklarını soğukta koruyan gümüş rengi tüylerle kaplıdır. Eski İsviçre efsanesine göre zel mi güzel, iyi yürekli genç kız Edelweiss uğru hayatını vermiş. İnsan zan bu çiçeği toplamak sarp kayalara tırman zorunda kalır. Bu yü Edelweiss, cesaretin sü si haline gelmiştir.

HAFİYE 99

1. CAMBAZ OLAN BAY SEZA SİLÂHLI BİR SOYGUNA KATILMAKLA SUÇLANDI. HAFİYE **99** BİR MÜFETTİŞLE BİRLİKTE EVİNE GİTTİ...

BAY SEZA KENT DIŞINDA KÜÇÜK BİR EVDE OTURUYORDU. MÜFETTİŞLER BAHÇEYE GİRDİLER, KAPIYI ÇALDILAR, KİMSE AÇMAYINCA GİRİŞ KAPISINI İTEREK İÇERİ DALDILAR...

İŞTE EVİ. GİRİŞ ÖBÜR YANDAN.

2. İKİ ODADAN OLUŞAN EVDE KİMSE YOK GİBİYDİ. BİZİMKİLER YİNE DE ETRAFI İYİCE ARADILAR...

3. ÇEŞİT ÇEŞİT EŞYALARLA TIKA BASA DOLU TAVANARASINA DA BİR GÖZ ATTILAR.

AMMA DA KARIŞIK HA! CAMBAZIN BURADA OLMADIĞI KESİN!

4. MÜFETTİŞLER BAY SEZA'YI BEKLEMEYE KARAR VERDİLER. BU ARADA **99** SİGARA ALMAK İÇİN DIŞARIYA ÇIKTI...

BENİ BURADA BEKLE, ON DAKİKAYA KADAR GELİRİM.

HİÇ ACELEMİZ YOK Kİ ORTAK...

5. **99** EVE DÖNDÜĞÜNDE KARARI KESİNDİ BOŞUBOŞUNA BEKLİYORLARDI. ÇÜNKÜ BAY SEZA'YI YAKIN ZAMANDA GÖREMEYECEKLERDİ... **NEDEN?**

YANIT: TAVANARASINDA, GAZTA KAPALI OLAN PENCERE, HAFİYE **99** EVE DÖNERKEN YARI AÇILMIŞTI. CAMBAZ BURADAN KAÇMIŞTI.

KİTAP

Küçük Deniz Kızı

Andersen (Ayhan Bozfirat) Cem Yayınları. Güvercin Çocuk Kitapları. 96 Sayfa Ederi: 75.- TL.

Hans Christian Andersen Danimarkalı bir yazar (1805 1875). Dünyanın birçok ülkesini gezmiş, bu arada ülkemize de gelmiştir.

Çocuk masalları alanında kendine özgü bir dili ve dünyası olan Andersen, çocuksu şakacı ve yer yer lirik olan anlatımıyla çocuk edebiyatının en önde gelen yazarlarından biri olmuştur.

Bu kitabı yine çocuk yazınının sevilen yazarlarından Ayhan Bozfirat dilimize aktarmı

PLÂK

Kırk-elli yıl öncesinin melodilerinden yapılan "Unutulmayanlar" dizisinin yanı sı başka bir plak şirketi de 15 öncesinin melodilerinden göz parçaları bir araya getirere "Stars on 45" adı altında albümü oluşturmuş.

SİNAN GÜRDAĞCIK

BURHAN GÜNEL'in Bir Hikâyesi

ÇİÇEK VE BULUT

Resimler: Canan HARMANCI

OKULLAR kapandı. Yaz dinlencesi başladı. Ayhan, babasına iki tane güvercin aldırdı. En yakın arkadaşlarından biri olan Ayşe ile birlikte, güvercinlere ad koydular: Birinin adı Bulut oldu, ötekinin Çiçek. Her akşam üzeri, Ayhan'ın babası Cemil bey işten döndüğünde, guvercinleri yuvadan çıkarıp çocuklara sevdiriyordu.

— İki hafta daha bekleyelim, ondan sonra uçururuz güvercinleri... diyordu.

Demek iki hafta sonra güvercinleri salıvereceklerdi. Ve Çiçek'le Bulut, gökyüzünde taklalar atarak geri dönüp geleceklerdi. Yuva, evin bitişiğindeki kömürlüğün saçağına tutturulmuştu. Yalnızca Cemil beyin boyu yetişiyordu oraya, çocuklar kuşlara uzanamıyorlardı. Ayhan'la Ayşe, akşam üzeri Cemil Bey'in dönüşünü bekler olmuşlardı. İşte o günlerin birinde, Ayşe koşa koşa Ayhan'ların evine geldi, soluk soluğa kalmıştı.

— Yarın gidiyoruz Ayhan... dedi, anlattı.

Ayhan donakaldı. Beklemediği bir haberdi bu. Yüzü sarardı. Ayşe'ler yaz dinlencesi için gideceklerdi. Babası geri gelecekti ama Ayşe ile annesi, gittikleri yerden, okullar açılıncaya kadar dönmeyeceklerdi. Orada Ayşe'nin babaannesi ile dedesi vardı, Marmara Denizi'nin kıyısında, küçük bir yerde yaşıyorlardı. Bu, Ayhan'la Ayşe'nin birbirlerini üç ay görmemeleri demekti. Artık güvercinleri beraberce sevemeyeceklerdi...

Ayhan boynunu büktü, sustu. Bir süre konuşmadılar. Güvercinler, saçağa tutturulmuş yuvadaydılar. Ama iki çocuk da ilgisiz görünüyordu şimdi. Sevinçleri dağılıvermişti. Güvercinleri sevmek gelmiyordu içlerinden.

Sessizliği bozan Ayşe oldu:

— Tren saat dörtte gelirmiş. Babam söyledi. Bugün annem hep hazırlık yaptı, bavulları hazırladı. Yarın tren gelince...

Sustu, yine, gerisini getiremedi.

Ayhan'ın sesi bozuktu:

— Sizi geçirmeye gelirim, dedi. Babam da nerede kaldı? Şu güvercinleri bir daha sevseydik birlikte...

— Güvercinleri görmesem daha iyi, dedi Ayşe, onlardan ayrılmak çok zor olacak. Şimdiden alıştırayım kendimi...

Gözleri ıslanır gibi oldu. Bir süre sessizce bakıştılar.

— Olmaz öyle şey, dedi Ayhan. Onları sevmeden gidemezsin...

Karşı duvara doğru yürüdü. Yere uzatılmış küçük bir merdiven vardı. Onu aldı, getirip kömürlüğün duvarına dayadı. Ayşe de yanına gitti. Ayhan merdivene çıktı, kapağı açtı, güvercinleri aldı. Aşağıya indi. Dut ağacının gölgesine gidip oturdular.

ÇİMENLER büyümüştü. Komşu bahçeden iğde çiçeklerinin iç bayıltıcı kokusu geliyordu. Kuşları sessizce sevdiler. Tüylerini okşadılar, kanatlarını öptüler; gagalarını da... Ama ikisi de konuşmuyordu. Bu mutlu zaman parçasının çabucak biteceğini ikisi de çok iyi biliyordu.

Dalmışlardı. Ayhan'ın annesi seslendi:

— Ayhan!..

İlkin Ayşe işitti:

— Anen seni çağırıyor, dedi.

— İşittim, dedi Ayhan. Ama gitmeyeceğim.

— O nasıl söz, dedi Ayşe. Hadi git!.. Hem ben de gitmeliyim artık.

Ayhan, gönülsüzce kabullendi:

— Peki, öyle olsun... Yarın size gelirim.

Ayağa kalktılar.

— Hoşça kal Ayhan...

— Güle güle!..

Nuriye hanım tam o sırada bir kez daha bağırdı, sesi, evin öte yanından geliyordu:

— Ayhaan!

Çocuk merdivene çabuk çabuk çıktı, güvercinleri yerine koydu, indi.

— Geliyorum anne! diye seslendi.

İsteksiz adımlarla eve doğru yürüdü.

TREN geldi. Çocuklar bakıştılar. İkisi de ağlamaklıydı. Daha önce birbirlerine söz verdiler; üzülmeyeceklerdi, bu bir. Ve Ayhan güvercinlere çok iyi bakacak; bir de iki... Ayhan da onlarla gitmeyi ister gibiydi. "Ah bir büyüyüverse şimdi, ben de Ayşe'lerle giderdim

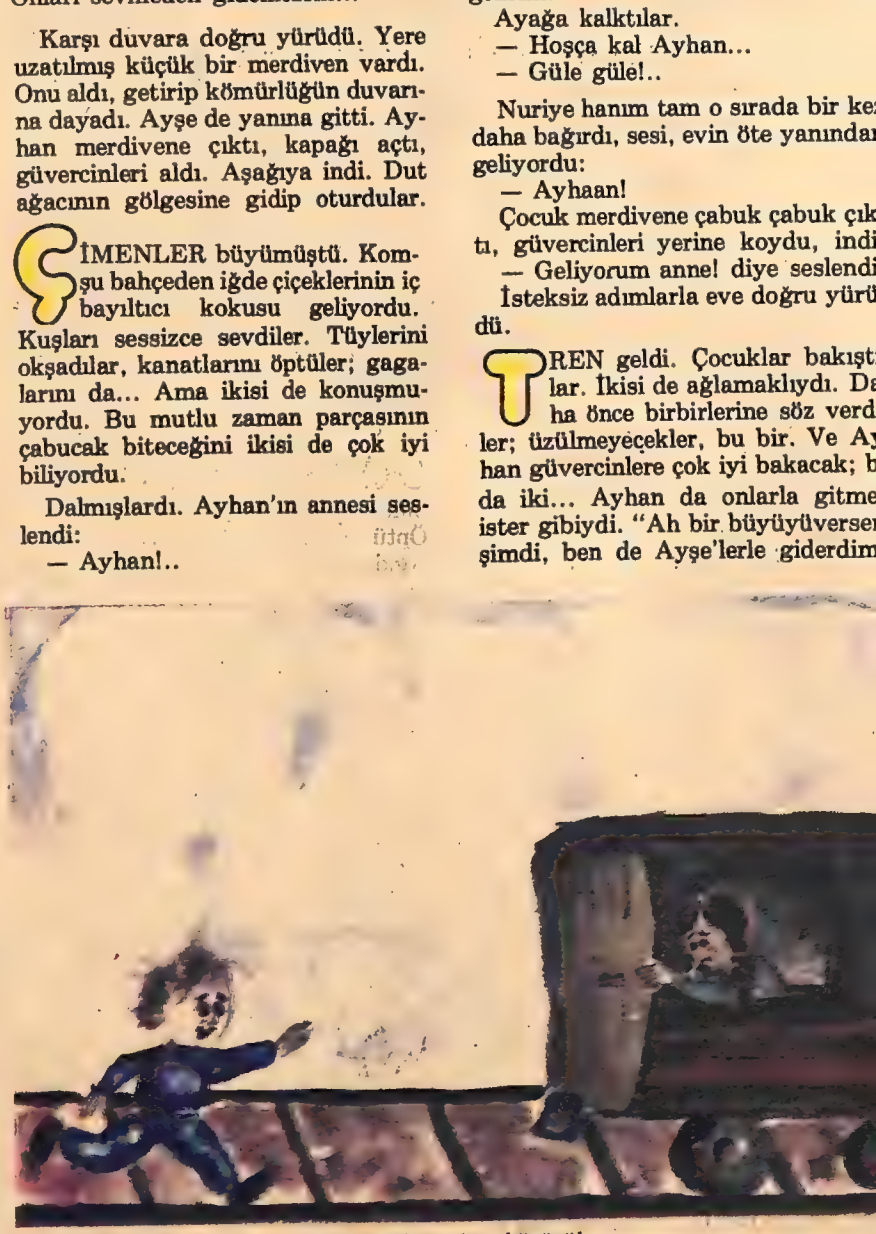

Tren çok uzakta küçücük...

Güvercini havaya fırlattı ve...

liye geçiriyordu içinden, güvercinleri le götürürdük...

Trene koştular.

— Hoşça kal Ayhan, dedi Ayşe, akın üzülme, dönünce yine beraber olacağız, güvercinlere bakacağız... Hadi gülümse biraz...

Tren on dakika durur burada. Çabuk olmaları gerek. Ayşe'nin anneiyle babası Ayhan'ı öptüler. Ayhan'ın dudakları büzüldü, neredeyse ağlayacaktı. Koşarak uzaklaştı.

— Ne oldu bu çocuğa? dedi Türkân hanım.

— Bilmem ki, dedi adam, çocukları anlamak zor...

Ayşe, onun ardından baktı kaldı. Annesi kolundan çekiştirmeseydi, belki de treni kaçırırdı. Biraz sonra tren yürüdü. Ayhan demiryolu boyunca koşmuştu. Uzakta bekledi. Tren geçecek. Belki pencerelerin birinde Ayşe'nin yüzünü görebilir... Tren büyüyerek yaklaşıyordu. Pencerelere baktı. İşte Ayşe! O da Ayhan'ı gördü. Yoksa daha önce aralarında böyle mi konuşmuşlardı? Karşılıklı ellerini salladılar.

Ah, bir güvercin olabilseydi şimdi Ayhan, konardı trenin damına; Ayşe neredeyse o da oraya giderdi...

Ayşe'nin minik eli, pembe yanaklı yüzü uzaklaştı. Tren, çok uzakta küçücük bir nokta olunca Ayhan tarlalara doğru koştu. Kendini otların üzerine bırakıverdi. Çok çok ağladı. Bir zaman sonra, güneş batmaya yüz tutmuşken güvercinlerini anımsadı. Onları görmeyi çok istedi birden. Kalktı, koşarak eve gitti. Gidince, adı Bulut olan güvercini bahçede buldu. Çok şaşırdı. Onu yakaladı, bağrına bastı. Çiçek neredeydi peki? Aramaya koyuldu. Yoksa kaçtı mı? Bunu düşününce yüreği ağzına geldi. Her yana baktı. Sonra evin arkasına dolandı. Koştu. Geçtiği yerlere baktı. Birden durdu. Rengi attı. Yere eğildi, aklı karalı bir tüy aldı. Göğsüne bastırdığı öteki güvercini bırakıverdi. Kendini yere attı. Bir yandan da dövünüyordu:

— Onu ben öldürdüm! Onu ben öldürdüm!.. Çiçek benim yüzümden öldü!..

AZ ötesinde duran Bulut'u anımsadı bir ara. Kalktı, aldı, öptü. Kötü kedi onu da yiyebilirdi, ah onu da yok edebilirdi... Öptü, öptü, ağladı. Ayağa kalktı. Ağıdı kesildi birden. Gökyüzüne baktı. Bulutları gördü, içlendi. Son kez öptü güvercini. Havaya fırlatıverdi ve mırıldandı:

— Hadi git canım; bulutlara ulaş. Ayşe'yi götüren trene yetiş. Onun olduğu yerlerde uç...

ARADAN aylar geçti. Bir gün, Ayşe'nin babası geldi. Ayhan'a kocaman bir top getirdi. Ayşe göndermiş. Sonra adam şunları anlattı:

— Ankara'ya atandım. Eşyaları taşıdıktan sonra, gidip Ayşe'yle annesini de alacağım, Ankara'ya götüreceğim...

Bu, Ayhan için yeni bir acı oldu. Artık Ayşe de gelmeyecekti. Çiçek'le Bulut gibi, o sevgili güvercinler gibi...

— Topa teşekkür ederim, dedi, Ayşe'ye söyleyin, onu hiç unutmayacağım. Kuşları sorarsa... Hani bizim güvercinlerimiz vardı ya, onları sorarsa... İkisinin de çok iyi olduğunu söyleyin olmaz mı?

Adam, Ayhan'ın saçlarını okşadı:

— Peki canım, dedi, hepsini söylerim...

— Topu hep saklayacağımı, onunla hiç oynamayacağımı da söyleyin, olur mu?

Adam duraksadı, üzgün baktı Ayhan'ın yüzüne:

— Üzülme yavrum, dedi, hepsini söylerim. Sen de iyi ol, kendine arkadaşlar edin. Arada sırada Ayşe'yi de anımsarsın tabii...

Ayhan başını önüne eğdi.

Ve kamyon, tozları savurarak, öfkelenmiş gibi hışımla uzaklaştı. Hiç kimse, Ayhan'ın yüreğinin kamyonla birlikte uzaklara gittiğini anlamadı...

SALYANGOZ GÖZÜ BOYNUZ

Güneş doğarken çıktı annem
Çocuklar uykudaydı daha
Kuşlar uykudaydı
Yalnızca çiçekler uyanmışlar
Yapraklarıyla
Başlarındaki kırağıları
Temizlemeye çalışıyorlardı

Ve annem
Bir türkü söylüyordu onlara
"Silkinin be güzel çiçeklerim
Silkinin
Silkinin de düşsün
üzerinizden
Kırağılar
Görüyorsunuz güneş
doğmamış
Çocuklar uyuyor
Gereği var mı
Geceyarıları
Ipıslak üşümenizin

Yalvaç URAL

PAZARTESİ GÜNLERİ YAYIMLANIR

SAYI : 22

GENÇ GAZETECİLER!

İki adet fotoğraf göndererek, "Genç Gazeteci" belgenizi alabilirsiniz.

YENİ GAZETE

DÜNYADAN ● YURDUMUZDAN ● ÇEVREMİZDEN

GENÇ GAZETECİLER!

"Yeni Gazete"ye, çevrenizi, çevrenizdeki ilginç olay ve kişileri anlatan yazı ve fotoğraflarınızı bekliyoruz.

VÜCUDUMUZUN ALARM SİSTEMİ DİŞ AĞRILARI

Diş hastalıkları göz, böbrek, mide ve beyine dek, birçok organa rahatsızlık verebiliyor

ÜLKEMİZDE diş sağlığı üzerinde önemle durulması gereken bir konu olmaya devam ediyor. Vücudun kendini yenileyen birkaç organından birisi olan diş tedavi edilmedikçe giderek güçleşen sorunlar yaratabiliyor.

Diş hekimi **Celâl Özarca**, diş ağrısını hassas bir barometre olarak niteliyor ve **"Bir an için sızlayan diş bile yaklaşmakta olan tehlikenin dir"** diyor.

Ağrıyan dişin birden ağrımaması birçok kişiyi yanıltır ve bir hekime gitmekten vazgeçirir. Oysa bu rahatlama iltihabın yayılacak bir ortam bulmasından kaynaklanır. Bu sırada yanakta şişme oluşur. Bu iltihap gözden böbreklere, mideden beyine kadar birçok önemli organ üzerinde tahribat yapacak güçtedir. Küçük bir diş sızlamasını dikkate almak ve bir diş hekimine başvurmak gerekir.

Ayda yürüyen astronot Ağrı Dağı'na tırmanacak

APOLLO 15 kapsülü ile 1971 yılında Ay'a giderek ilk kez Ay'da **"Ay böceği"** denilen araba ile gezen astronot **James Irvin**, Türk hükümetinden izin alabilirse Ağrı Dağı'na tırmanacağını açıkladı.

Halen merkezi Colorado'da bulunan "Yüksek Uçuş" Vakfının başkanlığını yaparak dünyanın çeşitli ülkelerinde konferanslar veren astronot, 1967 yılında Türkiye'yi de ziyaret etmiş ve Ay'a götürdüğü Türk bayrağını dönemin Cumhurbaşkanı **Fahri Korutürk**'e sunmuştu.

gerçekleştiği takdirde kendisi ile birlikte Amerikan CBS Televizyonu'nun ünlü spikerlerinden **Bill Kurtis** de gelecek. Ağrı dağına çıkış izni alındığı takdirde astronot ile birlikte Türk dağcılar da dağa tırmanacak.

Konu ile ilgili olarak James Irvin şunları söyledi: "Ağrı dağı ile ilgili olarak çok kitap okudum. Edindiğim Türk dağcı arkadaşlarım nedeniyle bu dağa tırmanma merakım giderek arttı. Sanıyorum Ağrı'ya tırmanmak bana Ay'a gitmekten daha zor gelecek, fakat dene-

MÜJDE

ŞİŞMANLIĞA PAYDOS

Statietin adlı maddenin kontrol altına alınması, iştahın dizginlenmesini sağlıyor

BİR Macar doktor, insanlarda aşırı iştaha yol açan kandaki bir maddeyi düzene sokarak şişmanlığın önünü almayı başardığını açıkladı. Macaristan'daki Semmelweiss Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Prof. **Jozel Knoll,** fareler üzerinde yaptığı bir deneyde, sindirim borusunda oluşan doğal bir şeker proteini kullanarak iştahı azalttığını ve bunun sonucunda hiçbir yan etki görmediğini bildirdi.

Macar doktor, **Satietin** adını verdiği maddenin kontrol altına alınmasıyla insanların iştahının da dizginlenebileceğini savundu. **Knoll,** bu açıklamayı Tokyo'da sürmekte olan beslenmeyle ilgili tıbbi bir konferansta açıkladı.

Bildiriye göre **Satietin** adı verilen madde, farelerin yanı sıra insanlar, köpekler, kediler ve tavşanlarda da bulunuyor.

ANTALYA'DA 600 BİN FARE YAŞIYOR

ANTALYA Belediyesi, kentte 600 bin fare yaşadığını saptadı.

Antalya Belediyesi'nin 15.7.1981 tarihinde Sağlık Bakanlığı'na gönderdiği bir yazıda, **"Bu farelerin her birinin yılda 100-1000 lira arasında ekonomik zarara neden olduğu ve böylece kentimize 60-600 milyon lira arasında zarar verdiği yapılan inceleme sonucunda anlaşılmıştır"** deniliyor.

Yazıda, Antalya Belediyesi Çevre Sağlığı Müdürlüğü'nce yaz aylarında **"Fare ile mücadele kampanyası başlatılacağı"** bildirildi.

Başlatılacak kampanyada yalnız Belediye'nin girişimlerinin yeterli kalmayacağı gerekçesiyle tüm kuruluşlar ve kent halkı kampanyaya katkıda bulunmaya çağırıldı.

Kentte, **"Farelere karşı verilecek savaşımın genel ilkeleri de"** belirlendi.

Bidonlardaki su sağlığa zararlı

İSTANBUL'da imalâthaneleri bulunan plastik sanayi firmalarının temsilcileri, Sağlık İşleri Genel Müdürü Dr. Ertuğrul Aker ile İl Sağlık Müdürü Dr. Nuri Ertürkoğlu'nu ziyaret ederek, imalâthanelerinin çevre sağlığına zarar vermediğini bildirdiler. Temsilciler, plastiğin çevre sağlığını etkilediği gerekçesiyle birinci sınıfa indirilen ruhsatlarının ikinci sınıfa yükseltilmesini ve imalâthanelerinin kent dışına çıkarılmamasını istediler. Firma yöneticileri, plastiğin getireceği zararın imalâtından değil, kullanımından kaynaklanabileceğini belirterek, içme sularının plastik bidonlarda 10-15 gün bırakılmaması gerektiğini kaydettiler.

ROMATİZMAYA ÇARE BULDU

JAPONYA'da bir doktorun meslektaşlarının tersine romatizmalı hastalarını sıcak banyolarla değil de, sıcaklığı 16 derecenin altına düşürülmüş bir odada oturtarak tedavi ettiği bildirildi. **Kyushu** adındaki yemyeşil tepeler arasında bulunan hastanesinde Dr. **Toshima Yamauchi,** tıp fakültesinde öğretilenin ve tüm dünyada uygulananın tersine, hastalarını ağrılarının arttığı devrede kültür fizik hareketi yapmaya zorluyor.

Dr. **Yamauchi,** yönteminin başarısını geçen Nisan'da yapılan Boston Maratonu'nda eski hastalarından ikisinin 42.916 km'lik mesafeyi baştan sona koşmaları ile kanıtladı. Dr. **Yamauchi,** bununla da yetinmeyerek, yeryüzündeki tüm romatizmalı hastaların avuç avuç yuttuğu kortizonlu ilaçları da fırlatıp attı.

GÜVERCİNSEVERLER HAFTADA İKİ GÜN PAZAR KURUYORLAR

İSTANBUL'da güvercin meraklıları açık pazarlarını kendiliğinden oluşturup yıllardır Aksaray ve Fatih'te güvercin alışverişi yapıyorlar.

'Her Cumartesi günü Aksaray Hamal Dede Türbesi arkasında kurulan "Güvercin Açık Pazarı"nda her cins kuşlar meraklılara gösteriliyor ve alıcılara satılıyor.

150 liradan başlayan güvercinler, cinslerine göre 3000 liraya kadar alıcı buluyor.

Bu arada güvercin açık pazar satış yerinin dolup taşması sonucu başka hayvan besleyicileri ile satışa katılıyorlar. Örneğin geçtiğimiz hafta tavşan ve türlü cinste kuşlar küçük kafeslerde alıcı buldu. Pazara her hafta gelenler, kendilerine belediyece bir yer ayrılması halinde çok daha türde hayvanların satılabileceğini belirtiyorlar.

Güvercinseverler, "Kendin al-kendin sat" yöntemini Fatih'te de Fatih Camii'nin arka tarafından uyguluyorlar.

Köpek berberleri de tarifeye bağlandı

İSTANBUL'daki köpek berberlerinin sayısının 12'ye ulaşması ve çoğunun fahiş fiyat uygulaması sonucu, Belediye köpek berberlerine de tarife verdi. İstanbul Belediyesi Encümeni tarafından belirlenen tarifeye göre, kaniş cinsi küçük süs köpeklerin komple bakımı 530, kurt cinsi büyük köpeklerin bakımı da 65, lira olarak saptandı.

Komple bakım, traş, banyo, tırnak kesme ve tüylere şekil vermekten oluşuyor. Traş ücreti ise küçük köpeklerde 265, büyük köpeklerde 325 lira.

Türkiye, çeviri yayın sıralamasında 15. sırada yer alıyor

UNESCO tarafından yayınlanan 1977 Çeviri yıllığında, 70 ülkede 50 bin 430 çevirinin yapıldığı, çeviri sayısı sıralamasında ise Türkiye'nin 70 ülke arasında 15'inci sırayı aldığı bildirilmiştir.

İlk iki sırada 6 bin 937 çeviri ile Sovyetler Birliği ve 6 bin 558 çeviriyle F. Almanya alırken, onları 5 bin 97 çeviriyle İspanya, 2 bin 843 çeviriyle Hollanda, 2 bin 469 çeviriyle Japonya, 1966 çeviriyle İtalya, 1918 çeviriyle Danimarka, 1902 çeviriyle Belçika, 1604 çeviriyle ABD, 1417 çeviriyle İsveç, 1383 çeviriyle Yugoslavya, 1259 çeviriyle Macaristan, 1176 çeviriyle İngiltere ve Kuzey İrlanda ve 1092 çeviriyle Norveç izlemektedir.

UNESCO'nun 1977 yıllığında bin adet çevirinin yapıldığı bildirilmiş, Türkiye'de çevirilerin konularına göre dağılımı ise şöyledir:

Genel 3, Felsefe ve Psikoloji 34, Din ve Teoloji 76, Hukuk Sosyal Bilimler ve Eğitim 264, Doğal ve Müsbet Bilimler 75, Sanat, Spor ve Oyun 13, Edebiyat 44, Tarih, Coğrafya ve Biyografi 66.

KUÇU BURAYA BAK!
GİNGİMİ
Babam bir fotograf makinası aldı bana. İçinde film de var. Hayatımda ilk kez fotograf çekeceğim. Öyle heyecanlıyım ki, işe Kuçu'dan başladım.
BİR DAKİKA ANNE!
KLİK!
HAY ALLAH SAÇIM BAŞIM DARMADAĞINIKTI!
KIMILDAMA!
KLİK!
GÜLÜNÜZ LÜTFEN!
BENİ SİNEMA ARTİSTİ YAPACAKSIN GALİBA!
KLİK!
ABLACIĞIM...
KLİK!
HABERSİZ ÇEKİLİR Mİ?
KENDİ RESMİMİ DE ÇEKTİM
KLİK!
ODAMIN PENCERESİNDEN GÖRÜLENLERİ ÇEKTİM.
KLİK!

BAKAR MISIN BABA!
SONRA MAKİNEYİ ALIP DIŞARI ÇIKTIM...
GÜL BAKALIM!
KLİK!
NE GÜZEL MAKİNEN VAY!
GÖZLÜKLÜ GÖRÜNDÜ...
FOTOĞRAF MAKİNEMİ GÖRDÜNMÜ?
SAHİCİ DEĞİLKİ! OYUNCAK MAKİNE SAHİCİSİ ÖYLE OLMAZ Kİ!
HİÇ TE ÖYLE DEĞİL, SAHİCİ!
SAHİCİYSE NEREDE EK MERCEKLERİ, TELEMETRESİ, POZOMETRESİ, TELEOBJEKTİFİ?
KLİK!
RESMİNİ ÇEKEYİM DE SENİN ANLA!
FİLM BİTİNCE FOTOĞRAFÇIYA BANYO ETTİRDİM. ABİM RESİMLERİ GÖRÜNCE ÇOK GÜLDÜ...
HARİKA! HER KONUNUN BİR BÖLÜMÜNÜ ÇEKMİŞSİN!
NE DEMEK İSTİYOR YANİ? FOTOĞRAF İNSANLARI TANITMAZ MI? BENİM FOTOĞRAFLARIM DA ÖYLE. İLK FOTOĞRAFA BAKINCA HEMEN KUÇU OLDUĞU ANLAŞILIYOR. İKİNCİSİ DE PENCEREMDEN GÖRÜLEN MANZARA...
EVİŞİ GÖRMESİNDEN BELLİ Kİ BU ANNEM!
BU DA BABAM. ÇÜNKÜ EVDE HEP UZANIP DİNLENİR.
BU ALET KİMİN OLABİLİR? ABİMİN DEĞİL Mİ?
...YA BU ÇÖP AYAKLAR? KOMŞU TEYZENİN TABİİ...
İKİZ SANMAYIN BUNLARI. ABLAM VE AYNADAKİ GÖRÜNTÜSÜ.
KELEBEK İZLENİMİ VERİYORLAR AMA MIYMIY'IN KURDELALARI...
BU GÖRDÜĞÜNÜZ DE BİSİKLET DEĞİL GÖZLÜKLÜNÜN, GÖZLÜKLERİ.
PEKİ BU DARMADAĞINIK SAÇLARIN SAHİBİNİ BİLDİNİZ Mİ? CIMCIME!..

KIRK AMBAR

KEDİLERDEN KORKAN KRAL

1551 – 1589 yılları arasında yaşayan Fransız Kralı 3. Henry'nin, kedilerden ödü koparmış. Halkının yüzde 90'ı katolik olan Fransa'daki protestanlara yaptığı zulümlerle ün kazanan 3. Henry, bir kediyle karşılaştığı zaman korkudan düşüp bayılırmış.

EN UZUN BOKS MAÇI

EN uzun boks maçı 6-7 Nisan 1893 tarihinde New Orleans'da oynanan Andy Bowen ve Jock Burke arasındaki maçtır. 110 raund süren maç 6 Nisan akşamı saat 21.15'te başlamış, ertesi günü sabah saat 4.34'de boksörlerin ayakta duracak hali kalmaması üzerine, maç hakem tarafından durdurulmuştur.

EN ESKİ ULUSAL MARŞLAR

DÜNYANIN en eski millî marşı Japonlara aittir. Kimgoya adındaki bu marş, 9. y.y.'da bestelenmiştir.

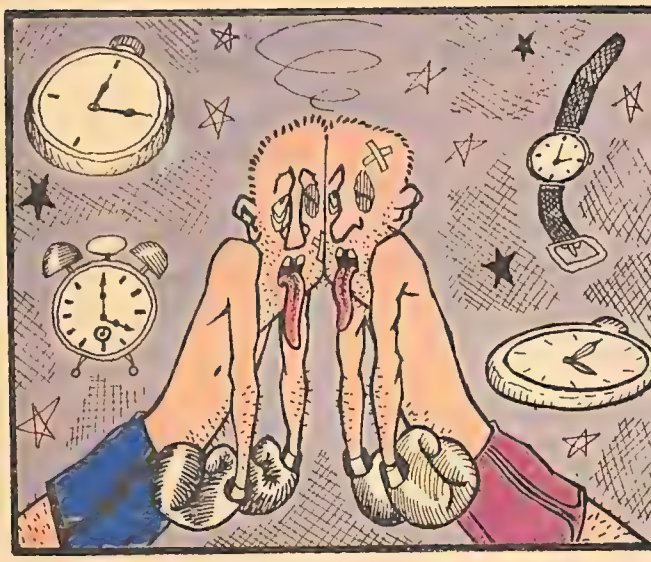

Ayrıca marşları eski olan, Ürdün ve San Marino'nun marşları dört satırlık bir kıtadan oluşmalarıylabaşka bir ilginçliğin rekorunu kırarken, Katar ve Bahreyn marşları da dünyanın sözsüz olan iki marşı olarak özelliklerini koruyorlar.

AYNI GÜNDE ÖLEN KARI-KOCA

13 Ocak 1975 yılında İngiltere'nin Leicester kentindeki kızkardeşine konukluğa giden Charles Davies, sabaha karşı saat 00.3 sularında bir kalp krizi sonucu ölür.

Ölüm haberini vermek için, Charlea'in Leicester'deki evini telefonla arayan kızkardeşi, karısının da aynı saatte yaşama gözlerini yumduğunu öğrenir.

KORKU BEDENİ NASI ETKİLER?

KORKTUĞUMUZ a beyin, hipofiz bezi, tüiter bezini; o da böbreküs bezlerini etkiler. Böbreküs bezleri, adrenalin denilen hormon çıkarırlar. Adrenal adale, kan damarları, de terbezleri ve sindirim organ rını da etkilemektedir. Bu

rumda kan damarlarının b ları kasılır, bazıları ise d çok kan alabilmek için gev ler; böylece kalp atışları hı nır. Oksijene gereksinim art için nefes alışlar sıklaşır. K sindirim organlarında az rak, kaslara gider. Bedenir dengesi bozulur, deri terler ağızda kuruma başlar.

ÇOCUKLARA DENEYLER

CANLI ÇANLAR

Genel malzeme: Biraz ince iplik, 1 bıçak, 1 kaşık, 1 çatal.

Her gün evde kullandığımız çatal-kaşık takımından öylesine güzel çan seslerinin çıktığını bilseydiniz, hiç durur muydunuz acaba? Bekler miydiniz kitabımızın yayınlanmasını?

Bakın, çan seslerini nasıl duyacağınızı anlatalım size... Çatal, bıçak ve kaşığı, resimde nasıl görüyorsanız öyle bağlayın iple. İplerin ucunu parmak uçlarınızla kulaklarınıza bastırın, sonra da başınızı "Hayır" anlamına birkaç defa sallayın. Hemen yemek takımı, makaraları koyverip "çan, çün" diye sesler çıkaracaktır. Hele birisi gelip de kurşunkalem ile "çanları" dürtükleyecek olursa, ses mutlaka daha net ve hoş duyulacaktır.

EV DEĞİŞTİRME

İNSANLAR kimi zaman, ya geniş bir eve çıkmak için, ya da değişen işyerlerine daha yakın olabilmek için ev değiştirirler. Bunun yanı sıra kira anlaşmazlığından, ev değiştirenler de büyük bir çoğunluğu oluşturur.

Ülkemizde en çok ev değiştirme rekoru, Zekeriya Erkuloğlu adlı bir kimya mühendisine ait. Bu şahıs, öğrenci olduğu dört yıl içinde yalnızca yirmibir ev değiştirmiş. Evdikten sonra da altı yılda sekiz ev değiştiren Zekeriya bey, herkesin bir hobisi var. Bu da benim hobim şeklinde soruları yanıtlarken, biz karısının bu işten Zekeriya bey kadar zevk aldığını pek sanmıyoruz.

ESKİ MÜZİSYENLER

ESKİDEN Bizanslı müzisyenler, gam yaparken bugünkü gibi,

mezler, bunun yerine

rlerdi.

Sporda Başarının Doruğu: OLİMPİYATLAR

11

1908 LONDRA

OLİMPİYAT Oyunları'nın dördüncüsü İngiltere'nin başkenti Londra'da yapıldı ve Türkiye adı ilk kez bu oyunlarda duyuldu.

1907 yılında İstanbul'a gelen kurucu Baron Pierre de Coubertin, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne Türkiye Temsilcisi olarak Selim Sırrı Tarcan'ı seçmişti. Tarcan, İkinci Meşrutiyet'in ilânı üzerine 1908 yılında Osmanlı Olimpiyat Komitesi'ni kurmuştu.

1908 Londra Olimpiyat Oyunları'ndan sonra, İngiltere Millî Olimpiyat Komitesi'nin yayınladığı resmî raporun 162. sayfasından Aleko Moulios adında bir Türk sporcusunun cimnastik yarışmalarına girdiğini ve açılışta da Türk bayrağı ile geçtiğini öğrenmekteyiz.

DÖRDÜNCÜ Olimpiyat Oyunları'nı, İngiltere Kralı Edvard VII, 13 Temmuz 1908 günü açmıştı.

Bu oyunlara 22 ülkeden 2059 (36'sı bayan) sporcu katılmıştı. Atıcılık, Atletizm, Bisiklet, Boks, Cimnastik, Eskrim, Futbol, Güreş (Serbest ve Greko-Romen), Halter, Hokey, Kürek, Modern Pentatlon, Sutopu, Yüzme dallarına; Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Arjantin, Avustralya, Avusturya, Belçika, Bohemya (Çekoslovakya), Danimarka, Finlandiya, Fransa, Güney Afrika, Hollanda, İngiltere, İsviçre, İsveç, İtalya, Kanada, Macaristan, Norveç, Rusya, Türkiye, Yunanistan millî olimpiyat komitelerine bağlı sporcular girmişlerdi.

Büyük bir çekişme içinde geçen yarışmalar sonucunda madalya sıralamasında; İngiltere 43 altın, 37 gümüş, 24 bronz; A.B.D. 21 altın, 12 gümüş, 12 bronz; İsveç 7 altın, 5 gümüş, 10 bronz madalya ile ilk üç sırayı elde etmişlerdi.

Halûk SAN

BİR KİTAP

EDEBİYATIMIZDA noktalama işaretleri ilk kez, Şinasi'nin "Şair Evlenmesi" adlı yapıtında kullanılmıştır. Ondan önceki hiçbir yapıtta bu işaretler kullanılmamıştı.

EVLİYA ÇELEBİ'NİN DİŞLERİ

BİR süre önce dergimizde "Gezi Notları"nı okuduğunuz Evliya Çelebi, Erzurum'da bir paşa ile cirit oynarken öndeki dört dişini kırmıştı. Dişlerini, bir gezi için bulunduğu Viyana'da yaptırdı. Ama, Viyana'ya, dişlerinin kırılmasından on yıl sonra gidebildiği için, bu süre içerisinde dişsiz gezmek zorunda kaldı.

SICAK HAVANIN ETKİSİ

SICAK, basınçlı ve nemli hava başağrısı yapar. Basıncın fazla oluşu, nemin artması, çoğu kişide baş ve adale ağrıları; bitkinlik ve sinirliliğe yol açar. İstatistikler, sıcak havalarda cinayet ve intiharların arttığını ortaya koymaktadır.

OKURDAN OKURA

Şiirlerinizi, kısa hikâye, fıkra, resim ve karikatürlerinizi "Milliyet Çocuk Dergisi: Okurdan Okura Cağaloğlu - İstanbul adresine bekliyoruz.

hikâye

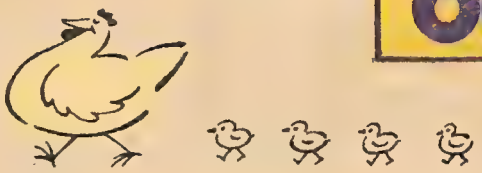

KORKAK TAVUK

Bibirik hiç de cesur bir tavuk olmadığının farkındaydı. Korkaklık hiç hoşuna gitmiyordu. Bu yüzden çiftlikteki bütün hayvanlar onunla alay ediyorlardı.

Bibirik'in civcivliğinden devam eden korkusu büyüyünce de geçmedi. Fakat çiftçi onun kuluçkaya yatma zamanı geldiğini görünce altına yumurtaları koydu ve kümesin bir köşesinde onu kuluçkaya yatırdı. Hiç kıpırdamadan günlerce yumurtaların üstünde oturmak kolay değildi. Eğer korkup da yumurtaları bırakırsa o zaman da çiftçi kendisine kızardı. Kuluçkaya yatalı bir hafta olmuştu. Bir gün etrafa bakınırken kümesin kenarındaki bir delikten iki gözün kendisine kötü kötü baktığını gördü. Kalbi hızla çarpmaya başladı. Ertesi gün fare tekrar göründü. Fakat bu sefer yumurtalara yaklaşıyordu. Bibirik hırslanarak fareyi gagalamaya ve bağırmaya başladı. O sırada çiftçi içeri girdi ve fareyi görünce:

— Ben onun icabına bakarım dedi. Deliğe zehirli yiyecek koydu, fare yedi ve bir daha da gözükmedi.

Nihayet Bibirik civcivlerini yumurtalardan çıkarmış, kırlara arkadaşlarının yanına dönmüştü. Çok geçmeden macerası bütün çiftlik hayvanları arasında yayıldı. Bibirik göğsünü gere gere civcivlerini gezdiriyor ve ara sıra arkadaşlarına dönerek:

— Görüyorsunuz ya, korkaklıktan kurtulması o kadar zor bir iş değilmiş, diyordu.

İbrahim SEDAT

fıkra

BURUŞMUŞ

Ayşe sudan hiç hoşlanmıyordu. Ninesi şöyle dedi:

— Utan kızım, ben senin yaşındayken yüzümü iki kez yıkardım.

Ayşe hemen atıldı:

— Gördün mü ya! Yüzün ondan bu hale gelmiş.

●

İŞBİRLİĞİ

Doktor, iki akıl hastasından aşağı katta bulunan dolabı yukarı çıkarmalarını istemişti. Biraz sonra döndüğünde dolabı hastalardan yalnız birinin taşıdığını gördü.

— Niye birlikte taşımıyorsunuz? Arkadaşın nerede?

— Doktor bey kızmayın. Biz işbirliği yaptık. O, dolabın içinde rafları taşıyor, ben de dolabı taşıyorum.

KULAK

Öğretmen, öğrencileri önemli bir konuyu anlatıyord Ahmet adında bir öğrenci s kulağını kapamıştı. Öğretme Ahmet'in sol yanındaydı.

— Ahmet, niye sağ kulağ kapıyorsun?

— Öğretmenim, dedi A met, siz, anlattıklarım sol k lağınızdan giriyor ve sağ ku ğınızdan çıkıyor, diyorsun Ben de çıkmasın diye sağ k lağımı kapıyorum, dedi.

●

SÜZGEÇ

İki akıl hastası, hastane bahçesinde konuşuyorlardı.

Birisi:

— Süzgeci ne yaptın? sordu.

Öbürü:

— Çöp kutusuna attım, di.

— Neden?

— Süzgecin altı delik d olmuştu, onun için attım.

resim

Ali DİRİCAN

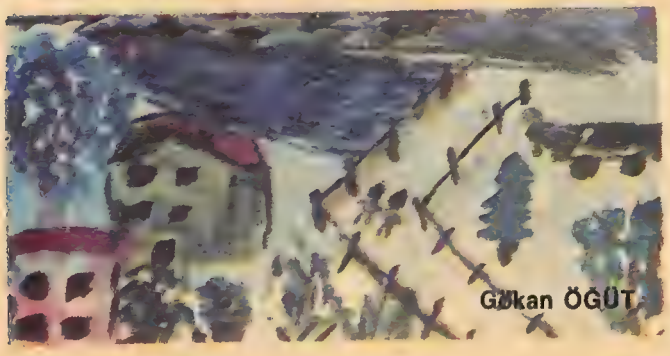

Gökan ÖĞÜT

SAKIN BÜYÜME ÇOCUK

Çocuk sakın büyüme
Hep küçük kal
Pamuk gibi ellerin
Gün gelir kirlenir.

Bir gün olur ki
Tertemiz yüreğin
Pembe düşlerin
Gün gelir kirlenir.

Çocuk sakın büyüme
Ellerin tutmaz olur
Yanakların buruşur
Gözlerin görmez olur.

Çocuk sakın büyüme
Pamuk gibi ellerin
Kirlenmesin düşlerin
Çocuk sakın büyüme.

Nil KOMUTEKİR

ATATÜRK

1881'de doğdun
1905'de Kurmay Yüzba
Nice savaşlar yaptın
Cumhuriyeti kurdun
ATATÜRK!..

Dünyanın her yerinde
Asya'da, Avrupa'da
Çin'de, Hint'te, Yemen
Anılırsın
ATATÜRK!..

Özlem YILH

MEKTUP ARKADAŞI

ÜLENT GÜRBÜZ: Yaşım . Ortaokula gidiyorum. Boş manlarımı kitap ve dergi uyarak geçiriyorum. Dergi uru arkadaşlarla yazışmak iyorum. Adres: Fatih Cad. atakya-Hatay.

AVVA PARS: 13 yaşında-n. Boş zamanlarımda bi-lete biner, müzik dinler, il-ç şeylerle zamanımı değer-diririm. Ortaokul 3. sınıfa iyorum. Dergi okuru arka-şlarla yazışmak istiyorum. res: Yenice Mah. Sakarya d. No: 45 Mucur-Kırşehir.

DER SARIKAHRAMAN: yaşındayım. Kitap oku-yı, resim yapmayı çok se-im. Ayrıca öykü denemele-ı var. Her yöreden arkadaş-a yazışmak istiyorum. Ad-: Hamidiye Mah. Saraybah-Sok. No: 26 Ünye.

Cİ AKÇA: 13 yaşındayım. aokul 1. sınıfa gidiyorum. ap okumayı, müzik dinle-yi çok severim. Ayrıca kart-tal koleksiyonu da yapı-um. Şiir yazmayı seven ar-aşlarla yazışmak istiyo-ı. Adres: Fatih Cad. Yılmaz . No: 117/16 Yalova.

YUSUF ŞENAL: Yaşım 13. Ortaokul 2. sınıf öğrencisiyim. Kitap okumayı, geziyi, müzik dinlemeyi çok severim. Yaşıtım olan kız arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Şehit Süley-man Bey Sok. No: 2 Bandırma-Balıkesir.

BAŞAK ÇAGLAR: Yaşım 12. Spor yapmayı, müzik dinlemeyi, koleksiyon yapmayı çok seviyorum. Ayrıca şiir de yazıyorum. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Andelip Sok. Derya Apt. No: 24/4 Yeşilköy-İstanbul.

BARIŞ GOKALAN: Yaşım 9. Pul biriktiriyorum. Spor yapmayı, resim çizmeyi çok severim. Dergi okuru olan arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Gamizon Mah. 208. Sok. Aksel Apt. B. Blok. No: 1 Kırıkkale.

HACER AKIN: Yaşım 14. Ortaokul öğrencisiyim. Spor yapmayı, müzik dinlemeyi, pul ve betik koleksiyonu yapmayı çok seviyorum. Yurdumun her yöresinden mektup arkadaşları istiyorum. Adres: Yalı Cad. Günaydın Pasajı Arka Blok. Kat: 3 Daire: 19 Yalova.

şiir

STACI

uzunda çantası
ir gider postacı
ktupları evlere
ir gider postacı

karışık adresi
bakışta o okur
taneden evlere
gün mekik dokur

Mahmut SÖYLEV

TURİST CENNETİ

Turizmin en güzel yerleri
Efes, Truva,
Bergama, Tarsus
Türkiye'miz turist cenneti.
Deniz kıyıları, ormanları
Ağrı, İsfendiyar,
Toros dağları
Türkiye'miz turist cenneti.

Cansel ÖZGÜÇ

SES

Size sesleniyorum
Ey insanoğulları
Size sesleniyorum.

Büyük Ata diyor ki;
"Bu günün küçüğü
Yarının büyüğüdür."
Yaşadığınız her an
İnsanlık için savaşın.

Ayşegül ÇAYIRCI

ÇOCUK KULÜBÜ

1682- Bülent Ayva (Amasya), 1683- Havva Halikan (Kıbrıs), 1684- Zeynep Noyan (İzmir), 1685- Aytunç Söğüt (Ankara), 1686- Ümit Özecil (İstanbul), 1687- Eylem Aydın (İzmir), 1688- Sabri Aydın (Hatay), 1689- İmer Akan (Ankara), 1690- Yener Çeltikçi (Ankara), 1691- Ümit Gürleroğlu (İstanbul), 1692- Cem Yüceer (Ankara), 1693- Ayşe Özdemir (İstanbul), 1694- Serhat Ersöz (Kocaeli), 1695- Murat Oğuz (Adana), 1696- Ersin Oğuz (Adana), 1697- Şenol Biçmen (Mersin), 1698- Mine Hanaylı (Antalya), 1699- Tayfun Küçük (İzmit), 1700- Ayla Türcan (İstanbul), 1701- Esra Korkmaz (Ankara), 1702- Yalın Kiremitçi (İstanbul), 1703- Ayşin Kiremitçi (İstanbul), 1704- Mustafa Şakar (İzmir), 1705- Güner Özgeylani (İstanbul), 1706- Güçlü Çaştaban (İstanbul), 1707- İlkay Özçalabı (İzmir), 1708- Cenk Bilen (Trabzon), 1709- İbrahim Sayıner (Erzincan), 1710- Adem Çetin (Kayseri), 1711- Orkide Eyiol (Şarkışla), 1712- Uğur Azaz (Kilis), 1713- Erdal Kara (Giresun), 1714- Erhan Telek (Afyon), 1715- Gediz Filiz (İzmir), 1716- Kemal Akkaya (İstanbul), 1717- Sezgin Onat (Manisa), 1718- Hakan Çiloğlugil (İstanbul), 1719- Kubilay Kaymak (Erzurum), 1720- Hakan Uluçay (Burdur), 1721- Taner Gedik (İstanbul), 1722- Uğur Meriç (İstanbul), 1723- Mert Kümbüloğlu (Ankara), 1724- Ahmet Songel (Bolu), 1725- Cihat Ertürk (Bolu), 1726- Kerem Akcanbaş (Antalya), 1727- Cemal Tınaz (Aydın), 1728- Kaan Pazarbaşı (Ankara), 1729- İnci Güler (İstanbul), 1730- Evrim Benker (İstanbul), 1731- Muhittin Özdemir (Burdur), 1732- Yücelen Gönen (Aydın), 1733- Atilla Kesimgil (Bursa), 1734- Teoman Korkmaz (Mersin), 1735- Binali Saadet (Erzurum), 1736- Erhan Çetin (Aydın), 1737- Orhan Geygel (İçel), 1738- Behsat Uzun (Diyarbakır), 1739- Hakan Kandemir (Ankara), 1740- Ersin Ercan (İstanbul), 1741- Soner Çamlıtepe (Ankara), 1742- Murat Kuvan (Ordu), 1743- Kerem Örten (İstanbul), 1744- Volkan Türkoğlu (Tekirdağ), 1745- Esma Ünsalan (İstanbul), 1746- Hakan Levent Demirel (Ankara), 1747- Serap Akkaya (Adana), 1748- Ege Kuran (İstanbul), 1749- Ayhan Küçükmanav (İstanbul), 1750- Çınar Yeni (İzmir), 1751- Ergin Erdağı (Ankara), 1752- Sarp Vardar (Mersin), 1753- Gökhan Dinç (İstanbul), 1754- Serdar Haşhaş (Bursa), 1755- İbrahim Suna (Bursa), 1756- Müge Atalay (Tekirdağ), 1757- Murat Han Akalın (İzmir), 1758- Ceyhun Akın (Mersin), 1759- Tayfun Cenit (Antalya), 1760- Baha Bal Emine (Afyon), 1761- Bâde Gürleyen (İstanbul), 1762- Ebru Gürleyen (İstanbul), 1763- Elif Gürleyen (İstanbul), 1764- Mustafa Dil (İstanbul), 1765- Tuba Kara (Ankara),

karikatür

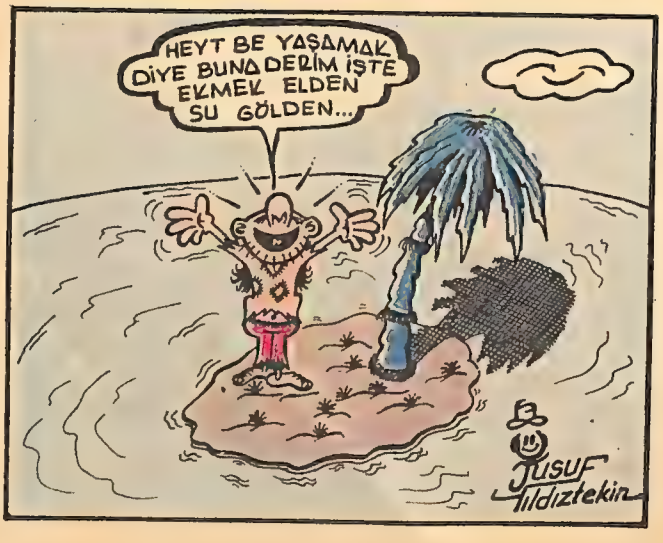

bilmece bulmaca

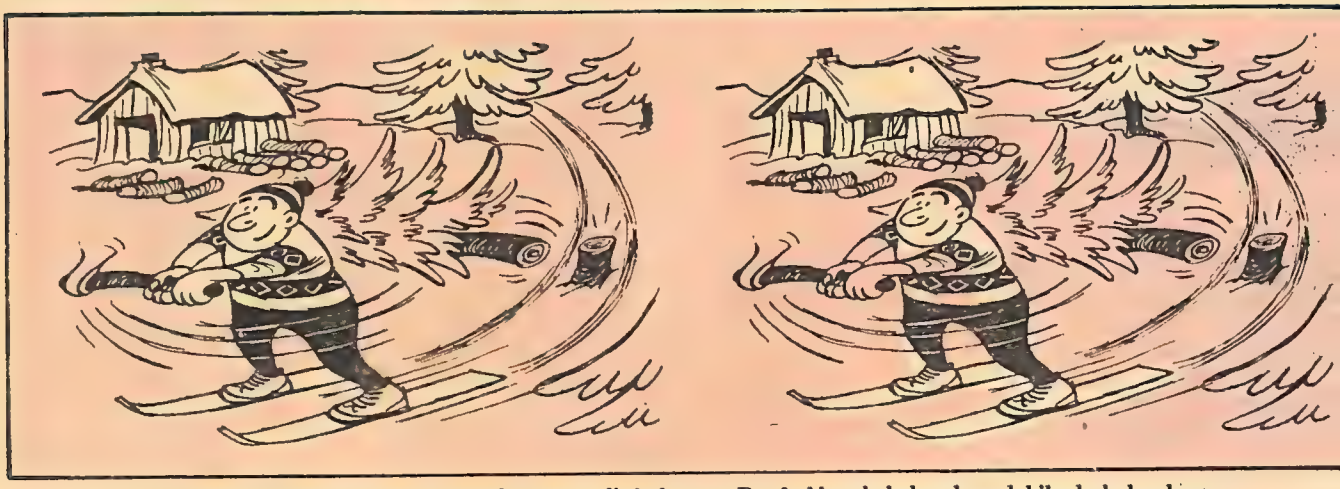

Yukarıdaki iki benzer resim arasında tam yedi fark var. Bu farkları bakalım kaç dakikada bulacaksınız.

Yukarıda görülen adamların ne yaptıklarını bulabilir misiniz?

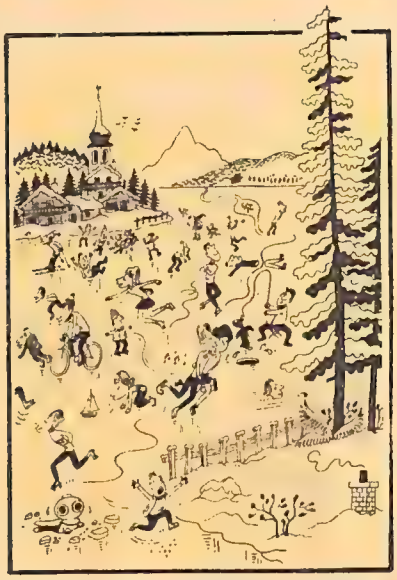

Buz üzerindeki garipliklerı gelin birlikte bulalım.

Çomar kulübesinin etrafındaki kedilerden rahatsız olmuş. kulübenin etrafında kaç kedi olduğunu bulabilir misiniz?

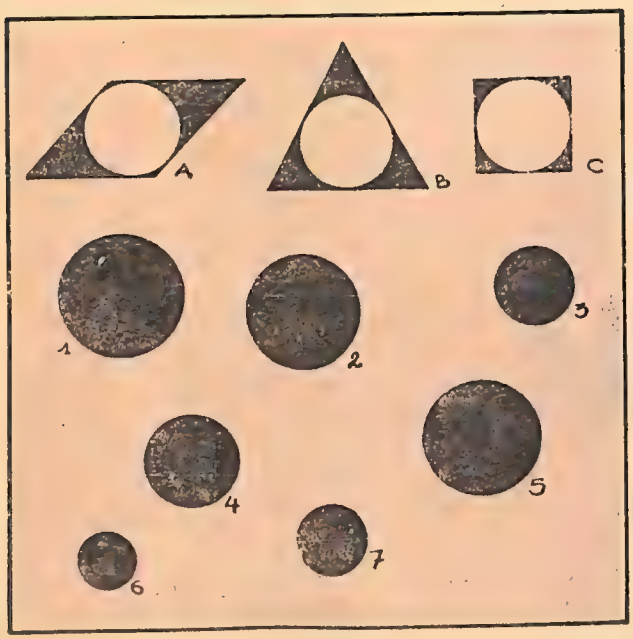

Yandaki geometrik şekillerin içine aşağıdaki dairelerden hangisinin sığabileceğini gelin birlikte bulalım.

bilmece bulmaca

Bir Hikâye Yazalım" köşesi sizlerin büyük ilgisiyle yeni ildimizde de devam ediyor. Bu hafta kazanan kardeşinizin adı: **Sezgin Sezer-İstanbul.** Başarı dileklerimizle.

şte size ilginç bir bilmece. İki baba ve iki oğul kaç kişi der? Basit gibi görünüyor ama...

Bu resimde, çay partisi için gerekli bazı malzemeler kaybolmuş. Yerlerini bulabilir misiniz?

BU KİMDİR?

Ordu doğumlu bir sinema sanatçımız. İki yıl aradan sonra Müjde Ar ile çevirdiği "Ah Güzel İstanbul" adlı filmle setlere dönen bu sanatçımızı tanıyabildiniz mi?

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

PARK: Top, uçurtma, çanta, şapka, zarf , gözlük, uçurtma.
8 FARK: 1- Sağdaki kulübenin en üst çi. zgisi, 2- Manivelanın kolu, 3- Solda iki kulübe arasındak i ağaç, 4- Öndeki ağacın arkasındaki dağ, 5- Sol, arkadaki kulübenin ayağı, 6- Adamın arkasındaki ağacın çizgisi. 7- Sağ, arkadaki kulübenin ayağı

5 FARK: 1- Güneş, 2- Sol, arkadaki ağaç, 3- Evin bacası, 4- Evin sağ, üst penceresi, 5- Sağdaki pen cerenin pervazı.

7 BENZER: 1- Çit sopası ile, kayığın içind eki sepetin sapı, 2- Adamın çantası ile, kadının elbisesinin deseni, 3- Çiçek ile, ayakkabının üzerindeki su damlası, 4- Adamın piposu ile, fotoğraf makinesinin objektifi, 5- Adam ın sol gözü ile, kuş, 6- Yerde, adamın solundaki çizgi ile, s epetin yan tarafındaki çizgi, 7- Kilometre taşı ile, adamı n cebi.

OTEL: 9 no'lu plan.

TEK SAYILAR: Toplam 100

YAZAR: Muzaffer Buyrukçu, Mümtaz Zeki Taşkın, İbrahim Örs, Mehmet Seyda.

Kanguru

NASIL YAŞAR?

AVUSTRALYA kıt'asının sevimli simgesi, maskotudur kanguru. Omurgalı hayvanlar arasında, memeliler sınıfının, keseliler takımının bir üyesidir. Kangurunun başı küçük, ön bacakları arka bacaklarına oranla çok kısa ve zayıftır ama buna rağmen iyi iş becerir: Kendisini kovalayan çayır köpeklerinden korunmak için çevredeki bir suya dalar, içinde oturur ve kovalayıcısının yüzerek gelmesini bekler. Yakınına geldiği anda da iki ön ayağı ile çayır köpeğinin başını tutarak suya bastırır ve boğar.

Kanguru ses çıkartamaz, bu onun garip bir özelliğidir. Bir diğer özelliği de hepimizin bildiği kesesidir. Karın bölgesindeki kesesinde, yavrusunu 6 ay süreyle saklar, korur, gezdirir. Kangurunun bir diğer karakteristiği sıçramasıdır: Her bir sıçrayışta 3 metre ileriye ulaşır, kuyruğunu destek olarak kullanır. Sürü halinde yaşamayı avlanma ve korunma amacıyla yeğleyen kanguru, bitki yiyerek beslenir.

Avustralyalı çiftçilerin hem sevgilisi hem başbelâsıdır kanguru. Amansız bir hırsızdır. Mısır, buğday en bayıldığı yiyecek. Ne yazık ki kanguru, bir diğer hayvanın bayıldığı yiyeceği kendisidir. Avustralya'da her hafta vurularak yakalanan 10 dolaylarındaki kanguru, fabrikalarda köpek ve kedi mama dönüştürülmektedir. Derisi de çanta, bavul yapımında kullan

MEYVELİ-BUZLU

OH·OH

LOLLY BUZ

Şimdi Türkiye'de

- Limonlu
- Vişneli
- Çilekli
- Ananaslı
- Kayısılı
- Ahududulu

OH·OH
LOLLY BUZ
"koyun buzluğa dondurun yiyin"

OH-OH Lollybuz heryerde

Hagerty Mamulleri San.ve Tic.
& Atılım Ticaret
Tel 449073-446007-460810

atılım LD 811

«Babam her gece rahat uyuyor. Çünkü... TÜRKBANK'da hesabı var!»

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRK BANK
"ikinci adresiniz"